

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sefer Parashat derakhim

Rosanes, Judah ben Samuel

הדוהי, סענאזר

Ṷinitsi'ah, 5503 [1742 oder 1743]

ריתוצמ ררד

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9997

דרך מצותיך הלק ראשון

ס

ראיתי לבאר ההשגה שיש במנין המנות הלל מוני המנות הלל המה הרמב"ם והסמ"ג והרמב"ן ז"ל

שוות וכבר תמחו חכמי הדורות ליישב דברי הר"ם הללו ועיין במ"ס ה"ה בריש הלכות מצניות • ודע שכעת לא ראיתי להסמ"ג שהכיר מלכה זו ולתקוע בעת הנדרש ואפילו ברמז ולא ידעתי למה וכעת ז"ע •

ראיתי לבאר ההבדל שיש במנין המנות בין הרמב"ם להרמב"ן ז"ל במנות עשה • ובסתמכל דכדריהם תראה שהרמב"ן סקל מחסובו על הרמב"ם ל"ב מנות עשה וחלו הם •

המצוה האחת היא שהרמב"ם כתב כפי' ה' וז"ל הוא כגונו לעבדו וכבר כתב לזה הגווי פעמי' ואמרו ועבדת את ה' חלקיכם ואמר וזאתו תעבדו ואפי' עוה הגווי הוא גם כן מהגוויים הכוללים הנה יש בו יחוד אחר שהוא גווי לתפלה ע"כ • והרמב"ן בהשגותיו כתב דאומרם ועבדתם זו תפלה היא אסמכתא בעלת' והתפלה היא מדרבנן •

המנוה הסניית היא שהרמב"ם כפי' ז' כתב הוא שגונו להכפיץ בשמו כשנטרך לקיים דבר מהדברים או להכחישו כי פוה תהיה הנדרשה והכבוד והשילוי והוא אומר ית' וצטמו משבע • והרמב"ן בהשגותיו כתב שאין הססוק הוה מנה הלל רשות שנספס כסמו בעת הנודך ומתנאים ידועים • ועוד כתב דאף אם גרנה לומר טבא זה הכתוב לחסור להשבע בשם אקים אחרים בלאו הכא תכלל עשה שהוא עשה אין אנו מונין בזה וכיוצא בו הלל הללו הנאמר בו כפי' ע"כ •

המנוה השלישית שהרמב"ם כפי' פ"ה כתב הוא שגונו להבי' כל מה שאנחנו מייבין אסמכתא וטוליה ואפס זטלתיס אל בית הכחירה ואפי' שהם בח"ל כלומר שנתחייב בהם בח"ל הנה נכטוינו להביאם לבית הכחירה והוא אומר דק קדטיך אשר יהיו בו' ע"כ • והרמב"ן בהשגותיו כתב זול ואין זאת המנוה בלא לדעתי בחשבון שאנחנו נכטוינו להביאם כל הקדש לבית הכחירה בין שהם בארץ או בחוה לארץ כל מקום שהם שם יובאו ויקרבו והכל מנה אמת והתקראות מרבים והולכים בו ע"כ •

המצוה הרביעית היא שהרמב"ם כפי' ג"ה כתב הוא שגונו לדון בהפדת נדרים בו' • והרמב"ן ז"ל בהשגת המנות כפי' ג"ה כתב זול וכן יראה בטעם שהקדים לאלו והוא הערת נדרים טלל תפנה לפי שהיא טלילה שגטוינו לעשות ככל היונה שמינו וטלל נחל דכרינו דק ע"כ ד' או האכ והביעל ע"כ •

המנוה החמישית היא שהרמב"ם כפי' ג"ו כתב הוא שגונו להאית כל איס' כונע בכבילה טמא בו' • והרמב"ן טס בהשגותיו כתב שאין להביא בחשבון המנות דין הסופרות לפי שהם רשות נמורה מכלל ג' אין בהם ענין מלכה שתמנה בו וכיון שגטענו יתעלה תכילת מקדש בפועלה ומחילת קדשים כפי' ז"ל וזוה אופנו לאכול דברים כטהרה באר ואמר לו דכרי' טטקתיס וחלו אינם טטמאיים והאריך בזה יע"ס •

המנוה הששית היא שהרמב"ם כפי' ג"ז כתב הוא שגונו להיפס טטמאיים בשמנה שרניים והרמב"ן ז"ל טס בהשגותיו סקל מנה זו מהשפס טטעכנו למעלה •

המנוה השביעית היא שהרמב"ם כפי' ל"ז כתב הוא שגונו לדון בטומאת אוכלין וטטקין בו' והרמב"ן ז"ל טס בהשגותיו סקל מנה זו מהשפס הקודם •

המנוה

והנה

אם תסתכל במנין מנות עשה להסמ"ג תמצא שסקל לחסובו על הר"ם ג' מנות עשה וחלו הן שהרמב"ם מנה במ"ס סי' קמ"ב לנגוס הנכרי והוא מאומרם יתעלה לנכרי נגוס והסמ"ג לא הביאו •

ב במ"ע סי' קנ"ח מנה הרמב"ם לבקט רבות מן הגוי וזו נלוה לו והוא מאומרם יתעלה לנכרי תשיך • והסמ"ג לא הביאו • והשפס טלל הביא הסמ"ג שני העשין הללו מכואר בהקדמתו למנין המנות וזל וכן בחשבון העשה כתב לנכרי תשיך זו מנו' עשה וכן לנכרי נגוס ואמת הוא כי בספרי מנא דבר זה אבל תלמוד שלנו עיקר סופר דבר זה שאינו עשה שאומר בפ' אהיה נטך לא סני בלאו הכי אלא כך פירושו לנכרי אמת רטאי להלוות ברבית אבל לא לויס' ולענין ישראל נחסב לאו הכא תכלל עשה עשה עכ"ל •

ג במ"ע סי' קנ"ב מנה הרמב"ם יוד תהיה לך בעשה אחד ובסי' קנ"ג מנה יתעד תהיה לך על אוזך בעשה שני • והסמ"ג סי' קי"ט כלל יוד תהיה לך ויתעד תהיה לך בעשה א' כמו טע"ס • הרי מכואר שהסמ"ג סקל מחסובו טל הרמב"ם ג' מנות עשה וראיתי שהבנים במקומם ג' מנות אחרות טלל הזכירם הרמב"ם זל וחלו הם •

ד יודעת עס לכבך כי כאטר ייסר איס' את בנו ה' חלקיך ויטרך וכתב הסמ"ג עשין סי' יז טהיה מ"ע לנדק את הדין על כל המאורע שיבא עליו •

ה ובמרתם ועשיתם כי היא חכתמם ובינכמם וכמב בעשין סי' מ' טהיה פ"ע לחסוב תקופות ומולות בו' על ידי חיסוב תקופות ודע מתי יטרך לעבר החדש ולעפרה הסנה •

ו מדבר סקר תרחק זכירי' הסמ"ג בעשין ק"ז מכתה דכרי' יאהיר עשה זה יע"ס • וכל אלו הנה עשין לא הזכירם הרמב"ם זל •

וראיתי שיש עוד הבדל בין הרמב"ם והסמ"ג במנין מנות עשה • הלא זה הדבר שהסמ"ג עשין ק"ע כתב מ"ע בימי המועדות כולם זכר' ה שיהיו הכהנים מוקיעים בחגוגרות בטעת הקרבן שנאמר וביום שמתחכם וכו' עד כאן • והרמב"ם כפי' מהלכו' כלו המקדש כתב מנה זו זול בימי המועדות כולם זכר' ה היו הכהני' מוקיעים בחגוגרות בו שנאמר זכר' ה שמתחכם ומועדויכם וכו' ע"כ • אך בחלפ' הכלי המקדש בטמנה המנות שיש בהלכות אלו לא מנה עשה זה • אמנם בריש הלכות מעניות כתב שגטטוינו לתקוע בחגוגרות בעתות הנודך והנדרות כטונק לפני ה' יתעלה והוא אומר וכי תבואו מלחמה וכו' והרעומס בחגוגרות וכלל עם עשה זו מה שגטטוינו לתקוע בחגוגרות במקדש עם הקרבת הקרבן תקרבני המועדות וכו' וכן אנחנו מנינים לתקוע בחגוגרות בעתות הנודך בו ע"כ •

ז אחת שהדברים תמיהים תכלל הכל בטטה אחד דתאחר טמנו טל זה אינו זמנו טל זה למה חיבך גמנים לטמי מנות • ואף שהפעולות שוות דכטניהם נכטוינו לתקוע בחגוגרות • מ"ת אין זה טעם למנות מנות עשה אחת טהרי מנות הטכיתה בלה בתורה בימי המועדות וכל מועד ומועד נפנה למנה אחת מחד שזמנו טל זה אינו זמנו טל זה וכל אחד ואחד בלה מנה מיוחדת • וכן בתקיעה נכטוינו לתקוע כטופר פ"ה ופיוכל ונתנים לטמי מנות אף שהפעולות שוות

דרך מצותיך ה' א

המנוה סקל מנוה הליו ממנין המנוה מהטעם שכתבנו במנוה הקודמת *

המנוה האחת ועשרים היא שהרמב"ם בסי' קנ"א כתב הוא שנונו לבדוק במיני חבובים כו' והכתוב שכתב בזה הוא אומרו את חלה מהם מאכלו ע"כ והרמב"ן סס סקל מנוה זו מהטעם שכתבנו במנוה תשע עשרה *

המנוה השנים ועשרים היא שהרמב"ם בסי' קנ"ב כתב הוא שנונו לבדוק במיני דגים והוא אומרו יתעלה את זה מאכלו וכביאור אחרו בנדר' חולין האוכל דג טמא עובר בעשה ע"כ והרמב"ן סס סקל מנוה זו מהטעם שכתבנו במנוה תשע עשרה *

המנוה השלש ועשרים היא שהרמב"ם בסי' קנ"ח כתב הוא שנונו לבקש רבית מן הבנו ואו נלוה לו כו' והוא ארו' יתעלה לכבדו תוך שבה בפי' המקובל שזו מנוה עשה ע"כ * והרמב"ן סס בהשגותיו מהטעם הקודם * והוא מהטעם שכתבנו למעלה במנוה שמה עשרה יע"ס :

המנוה הארבע ועשרים היא שהרמב"ם בסי' רכ"ו כתב הוא שנונו להרוג את העובדים על קנת מנוה כסיוף והוא אומרו יתעלה נקס ונקס ע"כ * והרמב"ן בהשגותיו בעיקר הארבע עשרה כתב והנראה אלי הוא שאמרו בגמרא במומתיים כולם מפסוק שנאמר ובערת הרע מקרבך וכו' ומנוה הסקילה והעריפה חלק מהמנוה ע"כ ועיין עוד סס שהאריך בזה *

המנוה החמש ועשרים היא שהרמב"ם בסי' רכ"ז כתב הוא שנונו לחנוק העובדים על קנת מנוה מיוחדות * והרמב"ן סקל מנוה זו מהטעם שכתבנו במנוה הקודמת *

המנוה השש ועשרים היא שהרמב"ם בסי' רכ"ח כתב הוא שנונו לשרוף העובדים על קנת מנוה והוא אומרו יתעלה באש ושרפו אותו והרמב"ן סס סקל מנוה זו מהמנין מהטעם שכתבנו במנוה ארבע ועשרים *

המנוה השבע ועשרים היא שהרמב"ם בסי' קמ"ב כתב הוא שנונו לכנוס הנכרי ולהביאו לפרוע חיובו כמו שנגמטונו לחתול על ישראל והזיהור מלגנום אותו והוא אומרו יתעלה לכבדו תנוס ע"כ * והרמב"ן בעיקר הששי כתב שמה שאחרו בספרי לכבדו תנוס זו מנוה עשה אין בוכתם שנגמטונו לכנוס הנכרי אלא לומר שהנוס את ישראל עובר ג"כ תנוס לכבדו תנוס שפירושו אבל לאחיד לא תנוס והיו לאו הבא מכלל עשה שהוא עשה ואין לתנות זה במנין המנוה מאחר שכבר מנינו הלאו הנאמר בו ועיין בזה שהאריך בזה ועיין ב"ש דרמב"ן עוד בזה בהשגותיו בעיקר הראשון במצוה ב' *

ורע

תפין כל חיה שכתבנו בדנינו מנו' עשה מראה שסקלנו מחשבנו של הרב כו' כולם עשרים ושש ואמרו כתבנו עשרים וסבע הטעם הוא שהרמב"ן לא סקל מחשבנו של הרמב"ם אל במומתיים כי אם שלש מנוה שהם סי' רכ"ז רכ"ח רכ"ט כמו שיראה סס ולא סקל גם כן הרביעי דהיינו מה שכתב הר"ם בסימן רכ"ו חסו' דכבר חודה הרמב"ן שמהנה מנוה אחת להמית כל מחוייבי עיתה ואף שהוא מפסוק אחר דהיינו מדכתיב ובערת הרע והר"ם הביאו מדכתיב נקס ונקס מ"ת אין קפידא בזה ומה' כתב סקל מחשבנו של הר"ם עשרים ושס * ואמרו כדו לכבר וללבו היטב ההבדל שיש בין הר"ם להרמב"ן כתבנו שהרמב"ן סקל מחשבנו של הר"ם עשרי' וסבע וכתבנה המנוה שיבואו במקומם בנה מנוה זו דבערת הרע שהרמב"ן לא הביא' זה עשאו *

ורע שכבר טבע ועשרים מנוה הללו שכתבנו סקל הרמב"ן מחשבנו של הר"ם הביא במקומה שבע ועשרים מנוה אחרות שלא זכרם הרמב"ם ואלו הם :

המצוה

האחת היא שנגמטונו לאכל מעשר שני וזכורות צירוסלם והוא אומרו ואכלת לפני ה' אהרן תישר סקל דגנך

המנינות היא שהרמב"ם בסי' ג"ט כתב הוא שנונו שתהיה הנדה טמא' כו' והרמב"ן סס בהשגותיו סקל מנוה זו מהטעם הקודם *

המנוה התשיעית היא שהרמב"ם בסי' ק' כתב הוא שנונו להיות היולדת טמאה כו' והרמב"ן סס בהשגותיו סקל מנוה זו מהטעם הקודם *

המנוה העשירית היא שהרמב"ם בסי' ק"א כתב הוא שנונו להיות המזרע טמא' כו' והרמב"ן סס בהשגותיו סקל מנוה זו מהטעם הקודם *

המנוה האחת עשר היא שהרמב"ם בסי' ק"ב כתב הוא שנונו להיות דגים בטומאת בנד מזרע טהיה טמא * והרמב"ן בהשגותיו סקל מנוה זו מהטעם הקודם *

המנוה השנים עשרה היא שהרמב"ם בסי' ק"ג כתב הוא שנונו להיות בית המנוגע טמא' והרמב"ן בהשגותיו גם סקל מנוה זו מהטעם הקודם *

המנוה השלש עשרה היא שהרמב"ם אל' בסי' ק"ד כתב הוא שנונו להיות הזב טמא' והרמב"ן סס בהשגותיו סקל מנוה זו מהטעם הקודם *

המנוה הארבע עשרה היא שהרמב"ם בסי' ק"ה כתב הוא שנונו להיות זרע טמא' והרמב"ן סס בהשגותיו סקל מנוה זו מהטעם הקודם *

המנוה החמש עשרה היא שהרמב"ם אל' בסי' ק"ו כתב הוא שנונו להיות זב טמא' והרמב"ן אל' סס בהשגותיו סקל מנוה זו מהטעם הקודם *

המנוה השש עשרה היא שהרמב"ם בסי' ק"ז כתב הוא שנונו להיות זרע טמא' והרמב"ן סס בהשגותיו סקל מנוה זו מהטעם הקודם *

המנוה השבע עשרה היא שהרמב"ם בסי' ק"ח כתב הוא שנונו והורנו בתפסטי פי' הנדה כאחרו שיטהרו בענין אחד וטמאו בענין אחר והרמב"ן בהשגותיו סס סקל מנוה זו מהטעם הקודם *

המנוה השמנה עשרה היא שהרמב"ם בסי' קמ"ב כתב הוא שנונו לכנוס הנכרי ולהביאו לפרוע חיובו כמו שנגמטונו לחתול על ישראל והזיהור מלגנום אותו והוא אומרו יתעלה לכבדו תנוס ע"כ * והרמב"ן בעיקר הששי כתב שמה שאחרו בספרי לכבדו תנוס זו מנוה עשה אין בוכתם שנגמטונו לכנוס הנכרי אלא לומר שהנוס את ישראל עובר ג"כ תנוס לכבדו תנוס שפירושו אבל לאחיד לא תנוס והיו לאו הבא מכלל עשה שהוא עשה ואין לתנות זה במנין המנוה מאחר שכבר מנינו הלאו הנאמר בו ועיין בזה שהאריך בזה ועיין ב"ש דרמב"ן עוד בזה בהשגותיו בעיקר הראשון במצוה ב' *

המנוה התשע עשרה היא שהרמב"ם בסי' קמ"ט כתב הוא שנונו לבדוק במיני חיה וצוף הסחוטין כו' והוא אומרו יתעלה זאת החיה אשר מאכלו כו' וזה לאו הבא מכלל עשה שהוא עשה * והרמב"ן בהשגותיו בעיקר הששי כתב שאין למנוה מנוה זו לפי שאין בה קום עשה והמנינה מן האיסורים כבר היא נחנית בלאוין ואין הלאו הנאמר בלשון עשה מוסף בזה חנין כמו שלא יוסף לאו אחר גמור כמו שיאמר במנינה מהמנינות ב' או ג' לאוין ככולם במנין לא תעשה אחד ועיין עוד סס שהאריך בזה *

המנוה העשרי' היא הרמב"ם בסי' ק"ן כתב הוא שנונו לבדוק במיני העוף וכו' וזה לשון ספרי כל פסור טהורה מאכלו וזו מנוה עשה ע"כ והרמב"ן בהשגותיו בעיקר הששי סקל

דנגד וכו' וזו מלוא מן המצות והאריך בזה הרב והר"ם לא הביא מצוה זו

המצוה השנית הוא שנגטוינו לאכול תרומה כשהיא טהורה לא בטומאה והאוכלה בטומאה עמה עובר בעשה שנאמר בטעריך תאכלו הטחא וגו' ואמרין בפ' הערל לזה ולא לאחר ולא הבא מכלל עשה עשה ע"כ. וראיתי להר"ם בפ"ה מה' תרומות שכתב בהן טהור האכל תרומה טמאה אינו לוקה מפני שהוא בעשה טמא ואחר יאכל מן הקדשים מדבר שהוא בקדושתו הוא יאכל כשיטהר אבל דבר טמא לא יאכל אעפ"י שיטהר ולא הבא מכלל עשה עשה הוא ע"כ. והנה דבר זה הוא מחלוקת ביורשמי דאיכא מאן דמפיק אוסורא לכהן בתרומה טמאה מקרא דבטעריך וכסכת הרמב"ן ואיכא מאן דמפיק לה מקרא דואחר יאכל וכסכת הר"ם. ומ"מ הר"ם לא הזכיר עשה זה בתנין המצות:

המצוה השלישית היא שאמרה תורה בפירות שביעית והיתה שבת הארץ לכם לאכלה ודרשו לאכלה ולא לסחורה וזה דבר תורה הוא וכו' וכפלה זאת המצוה באומרו יתעלה ואכלו אצוני עמך שלא אחר לאכילתי עמך שעוב אומרו כמותו בלקט וסכה אבל לטון אכילה מזכיר בהם הכתוב בכל מקום והנה העושה סחורה בהם עובר בעשה ע"כ. והר"ם לא הביא מצוה זו:

המצוה הרביעית היא שנגטוינו לרשת הארץ אשר נתן יתעלה לאבותינו ולא נעזבה ביד זולתנו. מן האומות או לשמה והוא אומרו והורשתם את הארץ ויטבתם בה וגו' ועוד האריך טעם בכחור מצוה זו. יע"ש והר"ם לא הביא מצוה זו: המצוה החמישית היא שנגטוינו לזכור שפה ולהטיב אל לבטח מה שעשה יתעלה למרים כשדברה באחיה וכו' כדי שנתרחק מלטון הרע וכו' והוא אומרו יתעלה וזכור את אשר עשה ה' אליהן למרים ע"כ ועוד האריך הרב בכחור מצוה זו יע"ש. והר"ם לא הביא מצוה זו:

המצוה השישית היא שנגטוינו להיות לבבנו תמים עמו יתעלה והוא שנתאר תמים תהיה עם ה' אלהיך ע"כ והאריך בזה לכאור מצוה זו. והר"ם לא הביא מצוה זו מטום דטכר שהיא נושא כוללת כל המצות וללכת בדרכי התור בענין אצרי תמימי דרך וכבר הטרטו הר"ם בעיקר הד' שאין ראוי שימנו המצות הכוללות כל המורה:

המצוה השביעית היא שנגטוינו כשנגדור על עיר להניח אחת מן הדוחות בלי תגור שאם ירצו לברוח יהיה להם דרך לגנוס משם וכו' שנאמר ויבאזו על מדין כאשר נזה ה' את משה ודרשו בספרי מן להם רוח רביעי' שיברחו ע"כ והר"ם כתב דין זה בפ"ו מה' מלכים:

המצוה השמינית היא שנגטוינו בהרטינו תרומה שפריש אומרו מן היפה או מן הטובה לא מן הרע על היפה והוא שנאמר מכל מתנותיכם וגו' מכל חלבו וגו' ועוד האריך בזה יע"ש. והר"ם הביא דין זה כדריש פ"ה מה' תרומות ואע"פ כן לא הביא בתנין המצות מצוה זו:

המצוה התשיעית היא שנגטוינו להיות כל קרבן שנקריב תשלם מיני הכהמות אשר הזכיר מן הבקר מן הכפזים ומן העזים ובשלישית מוכחים אמרו בתעלה איברי היה אחר רבי יוחנן עובר בעשה בהמה אין חיה לא ולא הבא מכלל עשה עשה ע"כ וכבר הביא הר"ם עשה זה פ"ה מה' איסורי מוצא ואע"פ כן לא הביא מצוה זו:

המצוה העשירית היא שנגטוינו להקריב כל הקדשות הבא' כדרכה או בקובה בין שני המידין לא קודם תמיד.

כל שחר ולא אחר תמיד של בין הערפים והוא אומרו יתעלה וערך עליה העולה והקטיר עליה חלבי השלמים עליה השלם כל הקדשות כולם וכו' והביא שו"ת דפסחי דמוכח מינה שהקדשים או המאחר קרבנו לזמנים הנזכרים עובר כלאו הבא מכלל עשה שהוא עשה. והר"ם לא הביא מצוה זו:

המצוה האחת עשר היא שנגטוינו בכבש הנשחט ביו' ארבעה עשר בערב שהוא יאכל כליל לא ביום והאוכל ממנה ביום כזית מלכד שלא יא ידו חובתו יש לו באכילתו עברה וחטא ממנות עשה מאומרו ואכלו את הבשר בלילה הזה בלילה אין ביום לאו והוא לאו הבא מכלל עשה שהוא עשה ע"כ. והר"ם באר כל זה בפ"ה מה' קרבן פסח ואע"פ כן לא הביא מצוה זו בתנין המצות:

המצוה השנים עשרה היא שנגטוינו בענין הרוגה אחרי שנתייב מיתה בכ"ד שיבקשנו גואל הדם וירדוף אחריו וינקום נקמתו ממנו שיביא אומרו לכ"ד וימת כחשטו או שירגח אותו הגואל אם לא יוכלו לו כ"ד ואם אין לו גואל הדם שיעמידו לו כ"ד אדם ממנה מהם לרדוף אחרו ולהיות גואל דמי הנרגח והוא אומרו יתעלה גואל הדם הוא ימית את הרוגה מצוה ביד גואל הדם ע"כ. וכתב עוד דיש מי שפירש דה' דאחרין כשנהדרין גואל הדם הוא ימית הרוגה מצוה ביד גואל הדם וכו' דמיידי ברוגה שנג שיא חוץ לעיר מקלטו ולפ"ה ברייתא זו אתייא כרבי יוסי דא"ת מצוה ביד גואל הדם ואין קי"ל כרבי עקיבא דאמר רשות ביד גואל הדם וזה היה טעם הרב שלא כתב המצוה הזאת ע"כ. ואני תמיה על זה שהרי הר"ם בליש הל' רוצח הביא ברייתא זו דסנהדרין דמצוה ביד גואל הדם מקרא דגואל הדם הוא ימית את הרוגה ובפ"ה מה' רוצח כתב דבהורג בסוגג רשות ביד גואל הדם ודברי הרמב"ן לל"ע:

המצוה השלש עשרה היא שנגטוינו להרחיק מלשנות בבגד טהרה כו נגע נרעת ונטמא והוא אומרו יתעלה נרעת מחאת ודרשו בספרי מן כו מארה אל תרצה בו וכו'. וכתב עוד ודבר פשוט הוא שזו המצוה אינה נמנית עם מספט הנרעת מצוה א"י אין זה ענין לדין הטומאה והטהרה אבל הוא דין מיוחד בפני עצמו כאשר שכתו כדד מחין למחנה נמנה מצוה בפני עצמה וק"ו הדבר ע"כ. והר"ם לא הביא מצוה זו:

המצוה הארבע עשרה היא שנגטוינו להודות לשמו יתברך בכל עת שנקרא בתורה על הטובה הנדולה שפשה לנו בכתו תורתו אלינו וכו' והוא אומרו כי יס ה' אקרא הבו גדל וכו' ואין ראוי למנוחה מצוה אחת עם הקריאה כמו שמקרא בכורים אינו נמנה א' עם הכאתו וספור ישיאת תגרים עם אכילת הספח ע"כ. והר"ם לא הביא מצוה זו:

המצוה החמש עשרה היא שנגטוינו להחיות נד ותושב להנילו מרעתו שאם היה נטבע פנהר או נפל עליו הגל שנטרח בכל כחו בהגלתו ואם היה חולה נפצעק ברפואתו כו' והוא אומרו יתעלה וכי ימוך וגו' והחזקת בו נד ותוסק וחי עמך ע"כ. והרמב"ם כלל כל זה במלות הנקדקו וכתו שפסח בתנין המצות סימן קכ"ה ובחיבורו דיש פ"ה מה' תמנות עניים יע"ש. המצוה השש עשרה היא שנגטוינו להחזיר הרפית שלקחנו מאחינו והוא אומרו יתעלה אל תקח מאתו וגומר וחי אחיך ודרשו בו אהדר ליה דלית עמך ע"כ והרמב"ם לא הביא מצוה זו:

השבע עשרה היא שנגטוינו להרחיק מליהנות משער נזיר והרמב"ן בהסגותיו במלות ל"ת שלא הביא הרמב"ם בעצמו ששית כתב ולו והנכון שנא' בשער נזיר שימנה כלל עשה שאמר יתעלה קדוש יהיה גדל פרע שער ראשו וכיון

דרך מצותק הא

שכל הפי' קיהיה גידול קדוש ולא נהנה בו אם כן הוא לאו הכא
 תכלל עשה ע"כ ועדמכ"ם לא הביא מנוה זו -
 המנוה הסמנה עשרה היא סגנוניו לעשות ארון וכפורת
 לטוב טע העדות והוא מחומרו יתעלה ועשית ארון
 טן וגו' * והנה הרמב"ם לא הזכיר מנוה זו מהטעם שהשרים
 בעיקר הסנים עבר שאין ראוי למנות חלקי המלאכה מהמלאכות
 שבא הגווי בעשייתם כל חלק וחלק בפני עצמו * ובאר עוד
 ואחר כמו ועשו לי מקדש טו מנות עשה אחת מכל המנות ואחר
 כך בא לבאר חלקיו ואין יעשה ואין ראוי שימנה כל מה שאחר
 בו ועשית מנוה בפני עצמה * ובמנין המנות סימן ד' כתב גונו
 לבנות בית הבחירה בו' וכבר ביארנו טעם הכלל כולל מינים
 רבים טעם המנוה והשלחן והמזבח וזולתם כולם מחלקי המקדש
 והכל יקרא מקדש ע"כ * והרמב"ן בהשגותיו במנין המנות
 להרמב"ם זל בסיון ל"ג כתב דהטעם שלא נמנה עשיית השלחן
 והמזבח והמנוה הוא מפני סגנוניו לטוב לחם לפני ה' וזוה
 חומרו בהכרח העבודה האחת שהיא לטוב אותו בטולחן מתואר
 בן בו' * וטוב כתב ולכן חגלי עשיית הארון והכפורת לטוב
 טעם העדות ממנה מנוה בפני עצמה ע"כ *
 המנוה התפע עשרה היא שהרמב"ם במנין המנות סימן ל"ד
 כתב סגנוניו לקיים כל מה שחייבנו נפשות בו
 בדבור משכונתו וכדריש וקרבן והוא אומרו מונח שפתך תשמור
 וכו' וכבר נכפל הלשון בואת המנוה והוא אומרו ככל היונה משיו
 יעשה ע"כ * והרמב"ן כס בהשגותיו השיגו בזה ואחר ואני אומר
 כי הרב כפאן כלל שתי מנות שהם חלוקים בדיוניהם ועניינם
 ועשאה אחת בו' והאריך בזה וסיים וכתב והיונה מכל זה נמנה
 מנוה אחת לקיים מונח שפתך כדריש גבוה ומנה מנוה אחת
 לקיים הדרי' והשכונות של בטו כמו שכתבאר *
 המנוה העשרים היא שהרמב"ם בסיון קכ"ג כתב הוא סגנו
 לקדש חרטים ולחשוב חרטים ופנים בו' והנה כלל
 הרמב"ם קדוש החדש ועבור טע במנוה אחת * והרמב"ן
 בהשגותיו בטורם הראשון כתב שדעת בה"ב הוא למנות אותם
 שנים כי אלו החדשים הם לכס מנות עשה אחת להורות על
 קביעות החדשים ופמור את חרם החייב או ושמרת את הקהה
 הזאת למועדה סמורה על עיבור הפני' מנות עשה אחרת והביא
 דלוח לסדרת בה"ב יע"ס * ובהשגותיו במנין המנות להרמב"ם
 בסיון רכ"ג כתב שהדין עם בה"ב טעם שתי מנות *
 המנוה האחת ועשרים היא שהרמב"ם בסיון ט"ל כתב גונו
 להקריב במקדש שני כפסים בני טנה בכל יום בו'
 והוא אומרו שנים ליום עולה תמיד * והרמב"ן מונה אוחס
 כפסים דומה של זו אינם זמנה של זו ואינם מעבבים זה את זה
 וכמוכאר ועיי' אבת"ס הרמב"ן בסוף עיקר י"א *
 המנוה הסנים ועשרי' שהרמב"ם בס"כ כתב גוה לכהנים
 להקטיר קטרת בכל יום פעמים על מזבח הזהב והוא
 אומרו יתעלה והקטיר עליו אחרן וגו' ע"כ * והרמב"ן מונה
 אותם לשני מנות עשה דומה של זה אינו זמנו של זה ואין
 מעבבים זה את זה ועיין במה כתב בסוף עיקר אחד עטר *
 המנוה השלש ועשרים היא שהרמב"ם בס"י יכתב גונו לקרא
 קריאת שמע ערבית ופחרית והוא אומרו ודברת עם
 בו' ע"כ * והרמב"ן מונה אותם לשנים דומהים מחלקים ואינם
 מעבבים זה את זה ועיין כפה ככתב בסוף עיקר ז' *
 וראיתי להחכם בטל לב טמח בסוף עיקר אחד עטר שרצה
 להלין בעד הרמב"ם זל שמנה תמידין וקטרת
 וקריאת שמע כל אחד מנוה אחת זל ובתמידים הדבר מבואר
 גמגון הכתיב הוא זה האשה וגו' שנים ליום בו' הרי עשה
 בני

שני הכפסים כאחד מנוה אחת ועל שניהם כאחד אומר זה האשה
 והקטרת חף טליון זה מביאר בכתוב מ"ח חמנים אחרו מנה בכל
 יום מחניניה בבקר ומחניניה בערב כל טולס זה משמע שהמנה
 לכל יום הוא המנוה ומתחלק לחמ"ח בבקר ובערב ויש לי ללמוד
 זה מ"ט במנחות בערך התכלת ע"ד אלו נאמר מנחת מחנית
 הייתי אומר מביא חלי עשרון ומקריב בו' הא כיגד מביא חלי
 עשרון וחוליו ע"כ * והנה מה שכתב שהמנה בכל יום הוא המנוה
 זה הוא טעות נמור טעם לשיעור זה אינו אלא מדרכנו ומן
 התורה בכזית הייא הקטרה * וכן מתבאר בפני דובחים עלה
 ק"ט וכן מתבאר מדברי הרמב"ם ע"ט מהלכות ביאת מקדש דין
 ד' * גם מה שסיים ויש לי ללמוד זה מ"ט בספר התכלת בו'
 עירוב פרוטות חלי רוחא פאן דלוחת סוניה מיירי בחיבתי כהן
 גדול שהיה מקריב חלי עשרון בבקר וחלי בערב ובוה לא נחלק
 הרמב"ן דודאי אינו אלא מנוה אחת דהיינו מקריב עשרון אחד
 בכל יום ויקריב מחנה בבקר ומחנה בערב וק"ל דאינה תקדשת
 לחנין וכמו שפסק הרמב"ם ריש פ"ג מהלכות מעשה הקרבנות
 ופסיטא דאם לא היה לו עשרון שלם דלא היה מקריב כלל לפי
 שהמנוה היא טיבא עשרון שלם ויחזרו וכל זה הוא מתבאר
 מדברי הרמב"ם פ"ג מהלכות תמידין ומוספין לתבונן היטב *
 אבל הכא נבי קטרת חס לא היה להם כי אם כזית מקריבין אותו
 בבקר וזה פשוט * והם הרב רצה ללמוד מדין חבייתין לדין קטרת
 היה לו לבאר באיזו מדה מן המדות למד זה ובלשון הכתוב עמנו
 יש חילוק גדול בין חבייתין לקטרת דנבי חבייתין כתיב מחניתה
 בבקר ומחניתה בערב ולא כתיב גווי הקדשה בכל פרט ופרט אלא
 כלל הכל במה שגוה זה קרבן אחרן אחר יקריבו אכל נבי הטרט
 כתיב ובהטלת אחרן את הנרות יקטירנה וכתיב ואת הנרות
 יקטירנה הרי דככל ומן ומן באה המנוה על הקטרה ואם כן
 למה לא ימנה לשתי מנות * הן אחת דנבי קריאת שמע לא כתיב
 ודברת עם בשכך ודברת עם בקומך אלא כתיב ודברת עם
 בשכך ובקומך ואם כן למה ימנו אותה לשנים * וכי תימא
 דהרמב"ן אויל לסיטפיה טאם בזה אחרה אחת על שני דברים
 כתיב לטנים ומפני זה מנה נא ומבואר ועיני ומחוי לטנים
 וכמו שכתבאר כל זה לקמן מ"ח במנות עשה לא שתר כלל זה
 שהרי כבוד את אביך ואת אמן וכן איש אחי ואביו ת דלו לא
 מנה האב והאם לטנים והטע' לפי שלא בא גווי לכל אחד ואחד
 בפרט כי אם לטניה בכת אחת ועוד אנוסף ידי בזה לקמן בעזרת
 האל :

המנוה הארבע ועשרים היא שהרמב"ם בס"י דל"ה כתב גונו
 בדין עבד כנעני והוא שבעבור בו לעולם ואין לו
 חירות אלא כסן ועין בו' * והרמב"ן טע בהשגותיו כתב זל
 ולפי דעתי ששני מנות סגנוניו שבעבור כנעני לעול' וסגנוניו
 טאם כפיל את שינו או עינו יהיה בן חורין וכמו שהבטוחין
 והגרופין שתי מנות הם כן אלו בסוה וע"ס שהאריך בזה יע"ס *
 המנוה החמש ועשרים היא שהרמב"ם זל בסיון רמז כתב
 שהורונו בדניו נחלות והוא אומרו יתעלה זאיש כי
 ימות וגו' ומכלל דין זה בלא ספק היות הכבוד יורש פי שנים טוה
 משפט משפטי הירושה עכ"ד : והנה הרמב"ן בהשגותיו במנות
 לא תעשה שסלחן הרמב"ן במנות זכ כתב בתוך דבריו והנראה
 שיש בזה עוד מנות עשה שאחר יתעלה כי את הכבוד בן הסנאה
 יכיר וגו' וגם זו מנוה טיוב להכיר ולתת לו פי שנים והנה
 המצביר בכורה מן הגדול עובר בעשה ולא תעשה ופתיחן שסלחן
 הרב בו' ובעל ה"ג נוכר בזה המנוה וע"ס שהאריך בזה יע"ס *
 הטע ועשרים הוא סגנוניו להמית כל מי שנחייב
 מיתה והוא אומרו יתעלה ובערת הרע מקרבך כלות

דרך מצותיך היא

חלק השם שלקח מן הקרבנות כמו פגיה באחרים לא יסוּס בן
גוה במנות לכהנים כמו כי את חוה התבוסה וגומר ע"כ וכן הפ'
באמור כפרשת ראיה ובה הלוי כי אין לו חלק וגו' אף דמירי
במעשר ראשון שיבא הלוי ויטול מעשר ראשון וכמו שפירש רש"י
מ"מ לא בא בפירו' גווי הנתיבה ללוי לשיכך כתיב הכתוב האמור
בפרשת כי מבא דכתיב כי חבלה לעשר כו' ונתת ללוי ופירש רש"י
זל טס ונתת ללוי את אשר לו הרי מעשר ראשון *

המנוה החמישית היא שהרמב"ם בסיון ק"ל כתב שגונו
להניח מעשר עני בכל שנה שלשית מהשמיטה
ומהשלישית אשר חרף כל שלשית כלומר השטית שכלל השמיטה
גם כן והוא אומרו יתעלה מקנה שלם שנים מניח וגומר ע"כ *
הנה גם כוה ס"ל שהפרשה ופירשנו מנוה מלואו חרף את
אך הרמב"ן סוּבד טענה הפירוש מנוה מלואו חרף את
שנים מניח וגומר ונמנה כתיבתו מנוה מלואו חרף את ללוי ללוי
לימוס ולא למנה שפירשו הוא ליתן ללוי חלקו ולעני חלקו *

ורע

שהרמב"ן לא באר מנוה זו בפירושו אך כתב בהשגותיו
בסוף טורם זב וז' ויכלו בידכו בנין הפרשת החלה
והתרומה והמעשר ראשון וכל העני ונתינתם מנות משלמות לנו
החשבון ע"כ * וכונתו שכתחלת דבריו כתב שהר"ם מנה חמש
מנות בקרבנות תורת העולה ותורת החטאת ותורת השלם
ותורת השלמים ותורת המנחה והרמב"ן סקל אותם ממנין ולא
מנה כי אם מנוה אחת שנגטו כל זרע ארץ בעבודתו מלואו
יתעלה ועבדכם עבודת מתנה וכתב שם ואם כן יחשרו ארבע
מנות מחשבוננו של הדב ככאן ולכפי זה כתב בסוף דבריו
שהפרשת חלה והתרומה ומעשר ראשון וכל עני מנות משלמות
החשבון שהרמב"ם מונה כל אלו כארבעה מנות והרמב"ן מונה
אותם בשתי מנות *

ורע

שאף שהרמב"ן תלה דבריו בדברים הטובלים שכל דבר
שהוא טובל נמנה הפרשה מנוה בפני ענתה אפילו
הבי כתב שמעשר ראשון ומעשר עני נמנה הפרשה לכדה משום
דס"ל דגם מעשר עני טובל ולא יביעו למאן דאמר שכל
הטובל למעשר עני הוא בתיבה וכמו שגמתיקו התוספות בפרק
יש תפירות עלה עז' חלה אף לסכמת החולקים הוא באזהרה
ולוקה וכמו שכתב הרמב"ם בפ' תהלות האכלות אסורות דין
ך' וכבר הארכתי בזה בחדושי *

ואני

תמי על הרמב"ן דלפי דרכו אמאי לא מנה גם כן
בתרומת מעשר עני מנות האחת היא שנגטו הלויים
להפריש מעשר ראשון תרומת מעשר והוא מלואו יתעלה ואל
הלויים מדבר וגו' והרמב"ם מונה תרומת ה' מעשר מן המעשר
ונגטו גם כן כנתיבתה מלואו ונתתם ממנו את תרומת ה'
לאהרן הכהן * ולא ידעתי מה חילוק יש בין ו לכלל אותם טענה
אותם הרמב"ן זל לשתי מנות והדבר נריך אנלי מלמוד *

דכלל

העולה תמה שכתבנו הוא שהרמב"ן סקל מחשבוננו של
הרמב"ם שלשים ושתים מנות והביא במקומו ל"ב מנות
אחרת כלא זכרם שרמב"ם *

עוד

קשיא לי בדעתו של הרמב"ן לפי דבר ידוע שיש בקרבן
החטאת דין עושה והוא מה כוה הכתוב בפרשת לו
ואשר יזה מדתה על הבגד וגו' כתבם במקום טהור והיא מנוה
גמורה לכבם אותו בעודה ואם יגה לחון מכניסו בפני' ומכבסו
ואם נטשא קודשו ומכניסו וכל זה הוא מבוחר בכתוב * והנה
הרמב"ם שמה כל חטאת אחת בכלל גם את זה וכמו
שכתב בפרש' זב וז' וכתיב כן היא מלאכת החטאת כלה מוציאת
והשטתה והקדשת מה שיקדש ממנה ורחיצת הכלים טיהור מדתה
כלייהם הכל היא תורת החטאת והיא מנוה אחת ע"כ * אך
הרמב"ן

אבל להרמב"ן דס"ל שאין למנות אופן הקרבנות לפי שנגטו
להביא אותם על חטאים ידועים ואחר כך באר הכתוב אופן
הקרבנות על אחר כך וכך ולא מנה חלה ונוה אחת על הכהנים
אם כן למה נמנה מלואת הקרבנות מנוה בפני ענתה והדבר
נריך אנלי מלמוד *

המנוה השנית שהרמב"ם זל בסיון ק"ו כתב שגונו להניח
תרומת גדולה והוא אומרו יתעלה ראשית דנגד מתן
לו וינה הרמב"ם סוּבד שהעשר שהנתיבה לכהן הכל הוא מנוה
אחת וכן כתב הר"ם בפירוט בפרט זב וז' והוא מבוחר כי היות
הכהן לוקח מה שיש לו לקחת הוא חלק מחלקי המנו' כמו שזכרנו
בעור העולה ע"כ * והרמב"ן סס בהשגותיו חלק בזה וס"ל כי
בדברים הטובלים הם שתי מנות ולפיכך נמנה כג' טויוו כנתיבת
התרומה מלואו ראשית דנגד מתן לו ונמנה שנגטויו בהרמזה
מלואו חלה תרומה כתרומת גורן כו' הרי שהנה הרמב"ם
סתייהם ועשהם שתי מנות ע"כ *

המנוה השלישית היא שהר"ם בסו' ק"ז כתב שגונו להפריש
חלה מערומותיו וליתנה לכהן והוא אומרו יתעלה
ראשית ערומותיכם חלה תרומתו לכהן ע"כ הרי שכתב שהפרשה
והנתיבה הכל היא מנוה אחת * והרמב"ן בהשגותיו בפרט זב
כתב שהם שתי מנות לפי שכל העיסה אסורה עלינו עד שפריש
אותה ונגטויו בה מנוה נפרדת שנאת חלה תרומה וטלה
ימלה בלגנו טרריס אותה להניח העיסה מאיסור ונעובדה או
כאלך אותה באט גוה אותנו יתעלה כנתיבתה לכהן שנאת
הראשית ערומותיכם מתנו לה' תרומה ע"כ *

המנוה הרביעית היא שהרמב"ם בסו' ק"ז כתב שגונו להניח
מעשר מנתח הארץ והוא אומרו יתעלה וכל מעשר
הארץ לה' וכבר באר הכתוב שהמעשר הזה ללויים ע"כ * והנה
דבריו בזה הם מתואים שפסוק זה מביא האמית' כפרשת כחוקתי
איו מדבר במעשר ראשון חלה במעשר עני שהרי כתוב קדש
לה' ומעשר ראשון אינו קדש וכמו באר * ותו דכתיב הרי קדש
זאת גא' יבאל חמישית ויוסף עליו וכל זה לא שייך כי אם במעשר
עני שדריך להוליכו לירושלים ועל זה גוה הכתוב שאלם בא
לפדותו טיוסף חומס וכן רש"י זל כתב שם במעשר עני הכתוב
מדב וכבר השינו בזה הרמב"ן בהשגותיו בפרט זב ע"ס וכחייב
הנדול תקן הענין וזה בפרק ו' מהלכות מתנות עניים שכתב
ואחר כך מפרש מן השאר ח' הפרשה וזה הנקרא מעשר ראשון
ונתנו ללוי ועל זה באר בתורה כי את מעשר בני ישראל נתתי
ללויים וגאמר ולכני לוי הנה נתתי את כל מעשר בישראל וכן
כתב בריש הלכות מעשר * ומ"מ הרמב"ם מונה הפרשת מעשר
ראשון ונתיבתו ללוי הכל תפיה אחש והרמב"ן בהשגותיו בפרט
זב כתב וכן הדיון במעשר נמנה הפרשתו מנוה חסוק עשר
מעשר וגו' ובה פירוט המקובל בפני התפירות הכתוב מדבר
אחד מעשר ראשון האמור בו ולכני לוי הנה נתתי כל מעשר
בישראל כו' וגוה כנתיבתו ונתת ללוי ללוי ללוי ללוי ללוי
שימו ללוי חלקו ולעני חלקו ע"כ * ודע שהטעם שהרמב"ן לא
הביא מנות הנתיבה ממלמוד הכתוב בפרשת קדש ולכני לוי הנה
נתתי כל מעשר בישראל וכתוב כתיב כי את מעשר בני ישראל אשר
ירימו לה' תרומה נתתי ללויים הוא משום דמכתובים אלו ליפא
שום גוואה אותנו כנתיבתם אדרבה פטט הכתוב מורה שזה
המעשר הוא חלק ה' ונתנו ללויים וכאומרו יתעלה בחוה וטוק
בי את חוה האנוסה ואת טוק התרומה לקחתי מאת בני ישראל
ואתן אותם לאהרן הכהן ולכניו ומטע' זה כתב הרמב"ן זל אבל
במתנות כהונה שבהקדש כגון חלקם מן הקרבנות לא נמנה
כנתיבתם מנוה לפי שלא בא פהם בחוב מנוה אומנו בה הכל הם
חלק

הסמ"ג ס'ק"ז וכן נראה שהיא דעת הרמב"ן מדלא הסיגו בזה וקטיף לי דלחמי ל* מנו אחת כספים וכדכתיבא כספיה הקודמת :

חלק שני

אחר שביארנו הפרש ט"ס בין הרמב"ם להסמ"ג והרמב"ן במנין מנות עשה * הכא נכא לבאר הפרש שבנייהס במנין מנות לא תעשה * והנה כשתסתכל במנין מנות לא תעשה להסמ"ג תמצא ספק מחסובו של הרמב"ם וזו אזהרות ואלו הם :

האזהרה הראשונה היא שהרמב"ם זל בסיון כ"ו תנה שהזרנו מהתנבא' כשתה וכו' וזוהרתו מדכתי' וגם אלהים אחרים לא תזכירו * ואף שהרמב"ם בסיון ז' תנה לאו זה לענין שהזרנו מהשבע בשם ע"ז מ"ח חור ומנה בסיון כ"ו שהזרנו מהתנבאות בשם ע"ז מפני חילוק העונשים שהיו בנזיר וכשבע בשם ח"ן בו כי אם לאו והעובר עליו אינו חייב כי אם תלקות * אך המתנבא בשם ע"ז מיתתו בחנק כדכתיב ואשר ידבר בשם אלהים אחרים ומת הנביא ההוא * אלא דכיון דכלל זה עלה בידיו לא נעש הכתוב אלא אם כן הוהיר הזכירו להביא האזהרה מן הכתוב דעם אלהים אחרים לא תזכירו * וכבר כתב הרמב"ם בסיון כ"ו וזל ואינו נעש היות לאו אחד מזהיר מדברי' רבים ולא יהיה מעשיו לאו שכללות כשהתבאר העונש בכל אחד ואחד והנה הביא לך מזה דמיונות במקומם ע"כ * והנה דמיון לזה ישנו בעקופות רבים האחד בסיון ט' שכתב הזרנו מנקוב השם הגדול יתברך וכו' והאזהרה באה כוללת ענין זה וזולתו והוא אזהרת אלהים לא תקלל * וכבת עוד בסיום דבריו ודע שהיות המין הזה מן האזהרות כולל סני דברי' אר"י אינו מחוייב שהיה משין לאו שכללות בעבור שהכתוב ביאר העונש בכל ענין וידענו בהכרח שכל ענין מהם מזהיר ממנו שהיה מנות ל"ט ובעבור היותו עיקר התורה לא נעש אלא אם כן הוהיר נחש אחר האזהרה בהכרח ופעמים יגא בהקט ופעמים יהיה בכלל דבר אחר כו' ע"כ * ובסיון ט"ח כתב הזריר שלא לקלל אב ואם כו' והנה לא באה אזהרה מיוחדת לא אזהרתו הוא תקללת כל איש מישראל כו' * והנה אף שמהם בסיון ט"ו אזהרת קללת כל איש מישראל חור ומנה בסיון ט"ח שלא לקלל אב ואם מפני שינוי העונש * וכן בסו' ט"ט מנה שלא להכות אב ואב ולא באה אזהרה מיוחדת לזה כי אם מאזהרה הכוללת שהזרנו מלהכות ט"ס בר ישראל וכו' ע"כ * :

והסמ"ג כלל אזהרה זו ומתנבא בשם ע"ז בסיון ל"ב עם הנזיר והנשבע בשם ע"ז בלאו אחד ולא ידרתי לסוף דעת הרב בזה שאם דעמו הוא דכיון שאזהרתו היא מקרא דעם אלהים אחרים לא תזכירו וכבר מנינו לאו זה לענין הנזיר בשמה ובטביל כשכתב' העונש במתנבא בשם ע"ז לא נמנה אותה באזהרה מיוחדת וכו' הרמב"ן בהשנותיו וזל כתב הרב והמנהג ש"ח וט"ט שמתנע כל איש ממנו תקלל אביו ואמו ותלהכותם ואינו אר' שאזרת האבות בקללה ובהבאה לא באה אלינו אלא מפני שהם בכלל יט' שהזרנו על כולם אעפ"י שגור באלו עונש אינם מניעות ניתנות לענשן כי אין מחסובו בעונשין אלא בלאוין וכו' וכבת בסוף דבריו אבל הרב נהג בבאן כדעת בה"ג שמהם בלאו דלא תנאף נערה המאורס ואסת איש וכת בהן מפני שינוי העונשין בהם והוא הלעיב עליו בעיקר הו' עכ"ל * **הנה** שברא זו לא יתכן לדעת הסמ"ג שהרי בסו' י"ז כתב שאנו מזהרין על ברכת ה' שנאמר חלקים לא תקלל וכבר מנה לאו זה בסו' כ"ט * הרי בשפני שינוי העונשין מנאס לנתי

הרמב"ן שחלק עליו בזה ואמר שמהיר שהזרנו להקריב חטאת על קנת חסאים או כרגלים הונדך הכתוב ללמדנו אופן עשיית החטאת שהזרנו בו * והנה טעם זה ינדק למה שנה הכתוב מביחשה והשטמה והקרבת מה שיקרב ממנה שכל או הם דברים הנריכים לענין קרבן החטאת כפי שפעשה כמלותה אך מה שנה הכתוב שאם נחו מדם החטאת על הבנד שכתבם אותו במקום טוהר הוא דבר אחר שהרי הקרבן כבר נעשה כמנחו והנעלים כבר נכתפרו ואם כן זו היא מנהג נפרדת לא בעה שנגטויו להקריב קרבן חטאת על קנת חטאים ולא כמה שכתב הרמב"ן מנהג כללי שנגטו הכהנים על כל עבודת הקרבנות שאין זו מעבודת הקרבן ולפי דעתי הוא מן הראוי כפי מחסובו של הרמב"ן לספק מן החסובו העש' דעל כל קרבנך תקריב מלח וכמו שכתבנו לעיל ולהכניס במקום עשה זה עשה של תפכס במקום טוהר * :

וראיתי לבאר מאי קטיף לי במנין ט"ע בין לדעת הרמב"ן ובין לדעת הסמ"ג * :

זה יגא ראשונה שהרמב"ם בסיון ר"י כתב שזונו לכבד אב ואם והוא אזהרתו כבד את אביך ואת אמך ע"כ * הנה הוא מונה אב ואם כמנהג אחת לפי דרכו שנהג במנות ל"ט שאם באה אזהרה אחת על סני דברים לא נמנה במנין המנות כי אם אזהרה אחת כיון שאור ודכס והתנן זונה ומחיר כלב ועמנוי ומואבי ודכתיבו ואת כל אלה לא תנה כי אם באזהרה אחת * ואם כן כולל לומר שהרמב"ם גם במנות עשה אויל בשוטה זו ומט"ה כלל מנות כבוד והאם כמנהג אחת * :

אך מה ט"ס לתמוה בזה הוא על הרמב"ן שהסינו בזה וכתב שראוי שימנו בשתי אזהרות אף שלא בא בהם כי אם אזהרה אחת וכו' כ' בטורס הט' וכן בסוף החבור כשבא להטלים האזהרות ספקל מחסובו של הרמב"ם הביא כל אלו שמתאם הרמב"ם לאזהרה אחת ומנאס הוא לפתים * ואם כן למה לא נהג כן בח"ט ולא ראיתי לו שהסינו להרמב"ם בזה וגם לא ביאר חזו מנהג סקל מחסובו של הרמב"ם זל במקום זו * :

וראיתי להרמב"ן בהשנותיו בעיקר השני על מה שהסינו הרמב"ן לכה"ג דלחמי לא מנה גם כן כבוד אחיו הגדול שכתב הרמב"ן ואמנם לפי מניינם טעמו מכבוד אב ואם ע"כ אחת ומקלל אותם מניעה אחת מפני היותם נאמרים בכלל אחד גם כן אחיו הגדול ימנה מנהג א' ואפי' אם אחר כבד אביך ואמר ואח"ך הגדול ע"כ ומאומר לפי מניינם נראה דהיו לא ס"ל הכי אלא שהקטו הרמב"ם לפני דרכו ליבא קוטיא להרב בה"ג * אך לא ראיתי בטוס מקום שיאמר הרמב"ן שמתנה מנות כבוד אב ואם לשתי מנות * :

והסמ"ג כתב בענין קוב לכבד אב ואם * והנה הוא מונה כל האזהרות כל אחת ואחת בפני עמה אפילו שכללו בלאו אחד וכמו שיתבאר בס"ד * ועל הרמב"ן קטיף לי יותר שהרי בסוף הספר כשבא להטלי' מנין המנות כתב שמתנה ק"ט כשחריט וערבית בשמים * והלא בק"ט לא בא כי אם עשה אחת דהיינו ודברת עם כו' ובשכבך ובקומך * וכן בהשנותיו בשורס זב מנה נתינת מעשר ראשון ללוי ונתינת מעשר עני לעני לשתי מנות מאומר יתעלה ונתת ללוי לנר ליתום ולאחמנה וסו' שיתן ללוי חלקו ולעני חלקו ע"כ * והרי התם ליבא כי אם מ"ע אחת דהיינו ונתת ואפילו הכי כיון שהפרטי' הם שנים נמנה כל אחד בפני עמנו ואם כן למה לא נמנה כבוד אב ואם לשתי מנות עשה * :

גם לענין המורא הנה הרמב"ם בסיון י"ז כתב שנינו לירא מאב ואם והוא אומר ויתעלה' איש אחר ואכיו תיראו וכו' הסמ"ג

דרך מצותיך ה' ב

והאזהרה הפליטית היא שהרמב"ם בסי' ע"א כתב שהיה
בעל מוס עובר שלא לעבוד כו' והסמ"ג בסימן ע"ח
כלל מוס קבוע ומוס עובר באזהרה אחת וכן הוא
דעת הרמב"ן בהשגותיו

והאזהרה הרביונית היא שהרמב"ם בסי' ע"א כתב שהיה לכל
טמא להכנס תוך מחנה לוי והוא מותרו ואיש כי
יהיה טמא מקרה לילה לא יבא אל תוך המחנה • והנה הרמב"ם
מנה בסי' ע"א שהיה כל טמא מהכנס במקדש כו' והוא מספר
ביקור ולפנים • ובסי' ע"ח מנה האזהרה מחנה לוי וחלוק
גדול יש ביניהם שעל מחנה שכונה חייב כרת ועל מחנה לוי
הוא באזהרה דוקא והסמ"ג בסי' ט"ז כלל כל הטמאים באזהרה
אחת והוא מדכתיב ולא יטמאו את מחניהם ולא ידעתי כונתו •

והאזהרה החמישית היא שהרמב"ם בסי' ג"ה כתב שהיה
מהקריב בעל מוס עובר והוא אמרו לא מוכח לה'
לש"הך טור וזה חסר יהיה בו מוס וכו' והסמ"ג בסי' ע"ב כלל
מוס קבוע ומוס עובר באזהרה אחת וכן הוא דעת הרמב"ן
בהשגותיו •

והאזהרה הששית היא שהרמב"ם בסי' ק"ח כתב שהיה
מלאכול פסולי המוקדשין שאין מותר לאוכלם והוא
בשעשה לנחמו המוס בכונה והוא אמרו יתעלה לא מלאכל כל
מטעם • והסמ"ג לא הזכיר אזהרה הלזו • ובסוף סי' רס"ד
כתב סדרת הרמב"ם שמה לאו זה דלא תוכח וכתב ואין נראה
לי למנות לאו זה שאין זו דרשה נמורה שהרי בפרק יב פסולי
המוקדשין משמע נבי בכור שהטילו בו מים שלא יטמא עליו
משום קנס ע"כ • הן אחת שבדרי הר"ם הללו כמנין המצות
ודבריו שכתביו הגדול פוח מהלכות פסולי המוקדשין דין ה' הם
מתמימים וכבר עמדתי עליהם בחיבורי •

והאזהרה השביעית היא שהר"ם בסימן קס"ה כתב שהיה
הכהן מלמדת מהמקדש בשעת עבודה והוא אמרו
יתעלה ומסתח אהל מועד לא תכלו ונכללה אזה' זו גם כן בכהן
גדול ואמר וזו המקדש לא יבא ע"כ • והסמ"ג לא מנה אזהרה
הלזו ולא ידעתי טעמה דמלתא • וראיתי לסמ"ג בסימן ט"ז ולא
אכל כהן גדול עובר בשהוא אוני שנאמר וזו המקדש לא יבא
ולא יחלל כלומר אינו צריך ללכת מן המקדש ולהניח עבודתו
שהרי אם עבד לא חלל ע"כ • והנראה מדבריו הוא דס"ל דפסול
זה אינו אזהרה כי אם טעם שאינו מחוייב לנחת לפי שאינו
מחלל העבודה וללמדך טעם הדיוט מחלל העבודה בשהוא אוני
וכבר הרמב"ן בפירוט התורה בנה וזמן כזה אם פסוק זה הוא
אזהרה או טעם לילה והסבירה דעתו שהוא אזהרה נמורה וכן מנה
אופו כל מוני המצות •

והאזהרה השמינית היא שהרמב"ם מנה בסי' קע"ה הזרנו
מאכלית השרצים המתהווים מהעפושים וכו' ולא
יתאו מוכר ונהיה והוא אמרו ולא תטמאו את עצמותיכם בכל
השרץ הרומש על הארץ ע"כ • וזה שמה בסימן קע"ו שזוהירו
מלאכול שרץ הארץ הוא המתהווה מוכר ונקבה זאזהרתו מדברית
השרץ השרץ אבל השרצים שאינן מתהווים מוכר ונקבה אזהרתם
מדכתיב השרץ הרומש • והסמ"ג לא הביא אזהרה זו דהשרץ
הרומש משום דס"ל דכל השרצים בכללם אזהרתם הוא מקרא
דוכל השרץ השרץ על הארץ שרץ הוא לא יאכל וכבר הביא
אזהרה זו בסימן קל"א וזוין כמה שכתב הרמב"ן בהשגותיו על
הרמב"ם בעיקר החיבורי ע"ט •

והאזהרה התשיעית היא שהרמב"ם זל מנה בסי' קע"ח הזרנו
מלאכול תולעים המתילדים בפירות כו' והוא
אמרו לכל השרץ השרץ על הארץ • והסמ"ג לא הביא אזהרה

לכתי אזהרות • וכן בסי' רוח כתב אזהרה לתקלל אביו ואמו
מלא תקלל חרם • וכבר בסי' רוח מנה לאו זה דלא תקלל חרם •
ובסי' ר"ט כתב אזהרה למכה אביו ואמו בכלל אזהרת לא יוסיף
שהוא לאו כולל זהוילי שהוא מזהר שלא להכות טוס אים
מי' הרי אביו ואמו בכלל וכבר כתבנו למעלה בסי' קנ"ט לאו
זה ופירושו וכן לאו של תקלל הוא ופירושו מ"מ כהטובים תקלל
אביו ואמו ומכה אותם כני לאוין בפני עמון הואיל וחייבים
עליהם מיתת ב"ד כי אפי' לא מנינו שם טוס אזהרה המיתה או
הכרת היא האזהרה עכ"ל • והסמ"ג בשמנה בקיצור כתב בסימן
ר"ט שלא להכות אביו ואמו שנאמר ומכה אביו ואמו מות יומת
והכר בארצו טוס הכלל כל פים בו כרת או מיתה הרי זו מצות
ל"ת חוץ מפסח ומילה ולפיכך נחשבין אילו כני לאוין כמנין
אע"פ שאזהרה עליהם יצאת מכלל לאוין שימנו כבר הואיל ואין
באותם שני לאוין כמותו כבר עובס כרת ומיתה ונבין זה פריך
לומר במכרד את ה' עכ"ד •

ולפי זה יש לתמוה על הסמ"ג דלמה לא מנה אזהרה מיוחדת
מלהתנכות בנט ע"א מאחר שבא העונש מפירט בכחתי
ועוד ראיתי לסמ"ג בסי' ל"ד ככתב שלא להתנכות סקר וכו' ו
ואזהרתו הוא מלא תכחשו ולא תסקרו שאפילו על עמיתו הוזהר
ואעפ"י שאין תזהירו מן הדיו נלוי מילתא היא ע"כ • וכבר מנה
לאוין אלו דלא תכחשו ולא תסקרו בסי' ר"ח ורמ"א זעש ונראה
דהטעם שלא כתב הסמ"ג דאזהרת שלא להיבא סקר הוא מהרא'
דבדבר סקר תרחק והוא כיחא טפי שהוא כולל דבטוס פ"ים לא
ידבר סקר לאסקוי קרא דלא תכחשו ולא תסקרו דכתי' ביה עמיתו
ואינו צריך לק"ו ולטעמא דנלוי מילתא וכתבואר • נראה מטוס
דקרא זה דמדבר סקר תרחק הוא מצות עשה וכמו שפירש הסמ"ג
במנין מצות עשה סימן ק"ו וכלל הוא בדינו כל טוס בו כרת או
מיתה ב"ד הרי זו מצות לא תעשה חוץ מפסח ומילה ולפיכך הוצרך
להבדיל אזהרה למנבא סקר מקרא דלא תסקרו שהוא לאו •
הכלל העולה שהסמ"ג דעתו הוא שכל טוס עובס מפירט אף
שאזהרתו בכלל בלאו אחר מונה אותם כני מניעות • ולא כן
יש למתוה על הסמ"ג למה לא מנה שלא להתנכות בנט ע"א •
ויש על הרמב"ן זל תלונותי שהטעם על הרמב"ם שמנה אזהרה
מיוחדת לתקלל האבות והמכה אותם וסקל אותם במנין המצות
נראה שאין בהם אזהרה מיוחדת אם כן למה לא הטינו גם כן
במה כונה הרמב"ם בסי' כ"ו שלא להתנבא בנט ע"א שהרי אין
בו אזהרה מיוחדת • וכן לפה לא הטינו כמה שמנה הר"ם במצות
ש' הזרנו מנקיב הטם הגדול שגם כזו אין אזהרה מיוחדת •
וכן לפה לא הטינו כמה שמנה הרמב"ם במצות כ"ו שהזרנו
מהנבא לסקר שגם בזה אין בו אזהרה מיוחדת והנך רואה
שהסמ"ג והרמב"ן הם חלוקין מן הקשה אל הקשה דהרמב"ן אף
שחלק על הרמב"ם בתקלל אביו ואמו או במכה אותם וס"ל שאינה
במנין באזהרה מיוחדת מכל מקום הודה להרמב"ם כמה שמה
באזהרה מיוחדת מהתנבא בנט ע"א • ואלו הסמ"ג אף שמונה
לרמב"ם ומנה תקלל אביו ואמו ומכה אותם באזהרה מיוחדת
חולק עליו כמה כונה מהתנבא בנט ע"א וסקל אותם מהסבנו
ודברים אלו בעלמו חמני והדבר צריך חללי תלמיד •

והאזהרה השנית סקל אותם מהשגותיו היא שהר"ם בסימן ס"ז
כתב שהזרנו מהתעלל בכמירדת המקדש כו' והוא
אמרו יתעלה ומתרחם את משמרת הקדש ע"כ • והסמ"ג לא
הביא פסוק זה • ובמנות עשה סי' קס"ה כתב מצות עשה כזו
השנים והלויים כומרים את המקדש וכו' והביא פ' זה דומתרחם
את משמרת הקדש כראה דס"ל שהוא מ"ע ולכן ספרי מורה
שהוא כדברי הר"ם •

והאזהרה

וזו הדין אכילת התולעים המזוילדים כפירות בסיומן קל"ב ועיין במה שכתב הרמב"ן בהשגותיו על טרם הרמב"ם בעיקר התפשיעו יע"ס.

והאזהרה העשירית היא שהרמב"ם בס' קצ"ט כתב הזכירו מלאכול חמץ אחר חגות ביום י"ד מניסן והוא אומר לא תאכל עליו חמץ והסמ"ג הכמיט' לאו זה וכתב הטעם בס' ע"ו מטום דרב ושמאל פסקו הלכה כרבי שמעון דאית ליה חמץ בין לפני זמנו בין לאחר זמנו אינו עובר עליו בולא כלום וכן הוא דעת הרמב"ן בהשגותיו במנין חמץ יע"ס והאזהרה האחת עשר' היא שהרמב"ם בס' רס"ו כתב הזכירו מהלים תחטבותינו לחמוד מה שיש לאחינו ולהתאוות בו כו' ולא תתאוה בית רעך ע"כ וכבר באר פס' הרמב"ם שלא תחמוד הוא לאו בפני ענמו ולא תתאוה הוא לאו בפני ענמו. והסמ"ג לא מנה לאו זה וכתב בסיומן קצ"ח שלא תחמוד ולא תתאוה הכל הוא לאו אחד והביא סברת הר"ם וכתב ולא יתכן לומר כן כי כן כתוב בדברות לא תחמוד אשת רעך ולא תתאוה בית רעך ולפי דבריו החמיר בבית מבאשת איש אלא החמוד והתאוה הכל אחד:

והאזהרה השנים עשר' היא שהרמב"ם בס' רע"ח כתב שהיה' הדין כשיעבד שהוא אדם רשע ובעל עבדות מלשנות דינו והוא אומר ויתעלה לא תטה מספס אכינוך כריבו ואכינו הוא במצות והסמ"ג לא הזכיר אזהרה הלזו ועיין במה שכתב בסיומן ר"ה:

והאזהרה השלש עשרה היא כתב בסיומן רנ"א שהזכיר העד מדבר בדין שהעיד עליו כו' והוא אומר ויתעלה ועד אחד לא יענה בנפש למות ע"כ. והסמ"ג לא הביא אזהרה זו ועיין בת"ס ס' רס"ד:

והנה

כנגד שלש עשרה אזהרות הללו סקל הסמ"ג מחטבותיו של הרמב"ם הביא במקומם י"ב אזהרות אחרות שלא מנאם הרמב"ם ואלו הם:

האזהרה

האחת היא שהסמ"ג בסיומן קי"ג קיד מנה עונותיו ומואכזר בשתי אזהרות והרמב"ם בסיומן ל"ג מנה אחת באזהרה אחת מטום שלא בא בשניהם כי אם באזהרה אחת:

והאזהרה

השנית היא שהסמ"ג בס' יט"ח שלט מנה שאור' ודבם בשתי אזהרות והרמב"ם בסיומן ג"ח מנה אומם באזהרה אחת מהטעם שכתבנו:

והאזהרה

השלישית היא שהסמ"ג בס' ס"ו מנה אמתן ונה ומחיר כלב בשתי אזהרות והרמב"ם בסיומן ק' מנה אומם באזהרה אחת מהטעם שכתבנו:

והאזהרה

הרביעית היא שהסמ"ג בסיומן ט"ז ושנ"א מנה נא ומבוגל בשתי אזהרות והרמב"ם בסיומן קכ"ה מנה אומם באזהרה אחת מהטעם שכתבנו:

והאזהרה

החמישית היא שהסמ"ג בס' קפ"ט ק"ג מנה רחיים ורכב בשתי אזהרות והרמב"ם בסיומן רמ"ב מנה אומם באזהרה אחת מהטעם שכתבנו:

והאזהרה

הששית היא שהסמ"ג בס' קצ"ח קצ"ט מנה פגוע דבא וכרות שטכה בשתי אזהרות והר"ם בס' ש"ם מנה אומם באזהרה אחת מהטעם שכתבנו:

והאזהרה

השביעית היא שהסמ"ג בס' מ"ב כתב שלא להקים ספל אף על פי שלא עשהו ולא עבדו לוקה שנאמר ופסל ומצבה לא תקימו לכם ותניא בת"כ בהרש"ה כשר סיני מה מנכה בכל תקום אף פסל בכל תקום והרמב"ם לא הזכיר אזהרה זו ועיין בהרמב"ן בהשגותיו במנין חמץ להר"ם סיומן ה' שהביא

שהביא כרייתא זו דתורת הכנים ופירטה ועיין סס: והאזהרה השמינית היא שהסמ"ג בסיומן זח כתב לא תעבדם אחר כתוב בס' מטפטים ללמד על התנפק והמנסק לע"ז וכל העובד דרך כבוד עובר בלא תעשה חסילו אין דרך עבודתה בכך ע"כ. והר"ם לא מנה לאו זה והרמב"ן בהשגותיו על הר"ם במנין חמץ' ה' כתב תנפק ומנסק בשלא כדרכה שהיא דין מיוחד ימנה לעצמו וכו' יע"ס:

והאזהרה התשיעית היא שהסמ"ג בסיומן י"ג כתב הפורט מן התורה חסילו וקן מופלג עובר בלא תעשה שנאמר ופן יסורו מלבבך כו' ואזהרה זו לא כתבה הר"ם. ונרא' שדעתו הוא מפני שהוא מהגויים הכוללים ראוי למנותם וכו'. שכתב בטרם הרביעי ובעל הלכות גדולות מנאו והרמב"ן כשהביא מנות שטכחם הר"ם סי' ב' הביא אזהרה זו אך כתבו בענין אחר והוא שלא נטכח מעמד הר סיני ולא נסיר אותם מדעתנו אבל יהיה עינינו ולבנו שם כל הימים והוא אומר ויתעלה השמר לך ושמור נפשך מאד פן תטכח את הדברים וגו' ופן יסורו מלבבך והאריך בבאור אזהרה זו יע"ס:

והאזהרה העשירית היא שהסמ"ג בס' ס"ד כתב השמר לך פן תטכח את ה' אלקיך אזהרה שלא יתנאו בני ישראל כשהקב"ה משפיע להם טובה וכו'. והר"ם לא הזכיר אזהרה זו מטום שהוא מהגויים הכוללים וכבר פירש בשורש הרביעי שהגויים הכוללים אין ראוי למנותם:

והאזהרה האחת עשרה היא שהסמ"ג סיומן רי"ב כתב הזכירה תורה שלא לקלל ענמו שנאמר השמ' לך ושמור נפשך מאד וכו' ע"כ. והר"ם לא הזכיר אזהרה זו ובח בודו פ' כ"ו מהלכו' שנהדרין כתב התקלל ענמו לוקה כפי שקלל אחרים שנאמר השמר לך ושמור נפשך ע"כ:

והאזהרה השנים עשר היא שהסמ"ג בס' פ"ה כתב אל תחלל בקד להזנותה זה המוסר כמו שלא לשם אישות וכן המוסרת עמה שלא לשם אישות וכו'. והנה הר"ם אף שמודה בדין זה להסמ"ג מ"מ מסיק לה מכתוב אחר דהיינו לא תהיה קדשה וכמו שכתב בס' קכ"ה וס"ל דלא תהיה קדשה ולא תחלל בתך להזנותה הכל הוא אזהרה אחת. אבל הסמ"ג בס' פ"ה כתב כדעת אנקלוס שתרם לא יהיה קדש לא יסב בר ישראל אמתא אמתא ותרם ולא תהיה קדשה ולא תהא בת ישראל לבנר כגד ע"כ. ועיין במה שכתב הרעב"ן בעיקר החמישי ומה שכתב בהשגותיו במנין חמץ בס' טכ"ה. ות"מ חגי תמיה בדעת הסמ"ג שאם דעתו הוא כדעת אנקלוס היה לו למנות ב' אזהרות לא תהיה קדשה ולא יהיה קדש ששם אזהרות מחולקות:

והאזהרה השלש עשרה היא שהסמ"ג בסיומן קל"ד ורל"ה מנה בכהן הדיוט שתי אזהרות בענין הטומאה הא' שלא יטמא למתים והשנית שלא יכנס עם המת בזהל. ואף על פי שהכתוב לא הזכיר שתי אזהרות אלו כי אם בכהן גדול אבל בכהן הדיוט לא כתוב כי אם לכנס לא יטמא בעתיו. מ"מ מנה גם בכהן הדיוט שתי אזהרות או מטום דתניא בת"כ נאמר לא יטמא בכהן גדול ונאמר לא יטמא בכהן הדיוט מה לא יטמא האומר בכהן גדול חייב בכל יבא ובכל יטמא. אף כל יטמא האומר בכהן הדיוט חייב בכל יבא ובכל יטמא. אבל הרמב"ם בסיומן קס"ו לא כתב בכהן הדיוט כי אם אזהרה אחת דהיינו שלא יטמא למת. והנראה אגלי בדעת הרמב"ם דודאי מודה הוא דגם בין שטמא במגע בין שטמא מפני שכתב בהל' המת ולא שמתנו מניחם חילוק בכהן הדיוט בענין הטומאה מכהן גדול. אלא דס"ל שהכתוב חדש לנו דין מצודם ככ"ז וכתב בו שתי אזהרות

דרך מצותיך ה'ב

בזה שדקדק מדכתיב לא תורעו בלשון רבים שהיא לכלול ארץ ואילן סהרבו לא קאי על הזריעות אלא על האגסים הזורעים ומשני שהתחיל הכתוב בלשון רבים וקדמם וגו' וקדמם וגו' תהיה לכם וגומר ויכל היא תהיה לכם סיים הכתוב ג' בלשון רבים ואמר לא תורעו : ואם כונת הר"ם לומר דנבי שמייה אף שהתחיל הכתוב בלשון רבים כדכתיב כי תנאו אפ"ה סיים בלשון יחיד מדך לא תורע בו אין זה תקופי שהרי תקורם זה הכתוב מדך לא תורע כבר דבר הכתוב בלשון יחיד תורע מדך וגו' תזמור כדמך וגומר ואספת וגומר ומטום הכי כתב אחר זה מדך לא תורע בלשון יחיד . ועוד מה יענה הרכ לא מקירו ולא תכירו דכתיב נבי יוכל בלשון רבים וגבי שמייה כתיב בלשון יחיד והכא אף הו"ו דבר חסר ביוכל מחלי דכתיב בשמייה והדבר נרדף חללי תלמוד :

ודע שמלכך שלט עשרה אזהרות שכתבו ספקל הסת"ב בתחלת ספרו במנין המנות והכנים במקומם שלט עשרה אזהרות אחרות שלא תנאם הר"ם עוד לו לסת"ב בחבורו הברל כינו להר"ם והוא שהסת"ב מנה בסמיני המנות ס' רס"ב שלא לאכול מעשר שני בטומאה שנאמר לא בערתי ממנו בטמא ובסימון רס"ב שנה שלא לאכול מעשר שני באיניות שנאמר לא אכלתי באוני . ובס"י רס"ד מנה שלא להזיח מעות מעשר שני בשאר דברים שאין בהם אכילה ושתיה שנאמר לא נתתי ממנו למת . ואלו השלש אזהרות הנאם הרמב"ם במנין המנות בס"י ק"ן קכ"א קכ"ב . וכבר כתב הר"ם בסוף טורם שמיני וזל ונשאר עליונו לבאר דבר אחד וזה כי כשספר בתורה גזר עלינו שנקפה נפשותינו בשגטלול חמנו הפועל הפלוני והפלוני הנה אותו הפועל ימנה הכלל מנות ל"ת ואף על פי שהלשו שכל בו הוא כליה לא אזהרה מאחר שגזרו בשלל אותו ומפשותינו ובאותו אנו לא עשינו כך וכך ידענו בהכרח שהפועל כך וכך מוזכר חמנו וזה כמו שנוה הכתוב לנו שנאמר לא אכלתי באוני חמנו ולא בערתי ממנו בטמא ולא נתתי ממנו למת הורה זה על היות כל פועל מאלו מוזכר חמנו ע"כ . והסת"ב בחבורו סימן רכ"ט כתב ולא בערתי ממנו בטמא חפזם בפרק הערל היכן הוציא שלא לבערו ומסיק תמם דכתיב במקום אחר בשעריך שאכלנו כו' חלה מוכל לאכול בשעריך שמתע שלא בערתי אינו לאו שהגורף למנוח לאו במקום אחר על כן נרדף להתייבש על לא אכלתי באוני חמנו ועל לא נתתי ממנו למת היכן הוציר שיהא ראוי למנותו בחשבון הלאוין וגם על זה הלואו דלא תוכל ראוי להסתפק אם נמנאו ללאוין יחד שכבר מנינו לא מוכל לאכול בשעריך ללאוין אחרי או שחל לוק' עליו כמו שלוק' על דגן תירוש ויגהר על כל א' לברו ג' ב' לוק' ועל בשעריך לברו וראוי למנות ע"כ : **הגה** הסת"ב בתחלה נסתפק אם נסקל מחשבוננו של הרמב"ם שתי אזהרות דהיינו לא אכלתי באוני ולא נתתי ממנו למת אבל בלא בערתי לא פליגי שהרי יס לנו פסוק אחר שהוא לא תוכל לאכול בשעריך ואחר כך חזר וכסתפק שגם זה הלואו לא נתנה אותו מהטעם שכתב ואם כן נרדף להשלים שלט אזהרות אחרות ואח"כ כתב האוכל מעשר שני באיניות לוקה שנאמר לא אכלתי באוני חמנו ע"כ . ולא ידעתי למה תכך ומיד חזר בו והלכה ללאוין האוכל מעשר שני מדכתיב לא אכלתי באוני חמנו עוד אני תמיה שבבאר אחר כך אזהרת לא נתתי ממנו למת לא בקב שילקה העובר על זה . ולא ידעתי טעם לדבר דמאן שחל אזהרת לא אכלתי באוני מאזהרת ולא נתתי ממנו למת . הן אחת שגם הר"ם בס"י ק"ן באזהרת לא בערתי ממנו בטמא ובס"י קכ"א באזהרת לא אכלתי באוני בשניהם הוכיח מלקות לעובר עליהם ובסימן קכ"א באזהרת לא נתתי ממנו למת לא הוכיח

אזהרות לא יטמא ולא יבא ולא הוה אנטריך לומר אל יבא דבכלל לא יטמא הוא אלא דאחא קרח לחייבו שמים כגון שנכנס לאהל ויטב ע"כ שם כד שחת החת או שנכנס בשירה תיבה ומנבל וכא חכרו וברע עליו את המעויבה שהרי טומאה וביאה באים כאחד הרי זה לוקה שמים מטום לא יטמא ומטום לא יבא וכל זה הוא מחיובך בדברי הר"ם כפ"ג מהלכות אהל וס"ל להר"ם שדין זה דמשכחת לה שילקה שמים מטום טומאה אחת אינו אלא בכהן גדול אבל לא בכהן הדיוט ומטום הכי גבי כהן גדול מנה שתי אזהרות ס' קס"ז קס"ח דהיינו שלא יטמא ושלא יבא וגבי כהן הדיוט לא מנה כי אם אזהרה אחת דהיינו שלא יטמא . וראיתי להרמב"ם במנין המנות סימן קס"ח שהביא הבריייתא הסנוייה ג"כ שגם בכהן הדיוט חייב שלא יבא וחייב בכל יטמא וכתב אבל אמתו לא מנינו אותו בעבור הטעם שהקדמנו בפרט השני ע"כ . וכונת דבריו היא שהרמב"ם השלים עם שאין ראוי למנות במנין המנות כל מה שלמדים מאחת מיג מדות שהמורה נדרשת צ"ח ע"כ . ומט"ה אף שלמדו כתב"כ חנ"ס גם כהן הדיוט חייב בכל יבא וחייב בכל יטמא לא מנאה במנין המנות כיון שאינו כתוב בתורה בפירוט . ולפי זה לענין דינא גם הכהן הדיוט חייב שמים כמו הכהן הגדול שהרי כתבו הראשונים ז"ל שאף הרמב"ם מודה דכל מה שגלמד מאחת מיג מדות דין תורה יס להם שהרי קדושי כסף כתב בריש הלכות אישות שהוא מד"ס וא"כ דכ"ע הרי היא אשת איש נמורה ונהרגין עליה ובכמה מקומות מנינו שמים וצונו על דבר הגלמד מאחת מיג מדות וכמו שכתב הרדב"ז בספר זוהר הרקיע :

ואם כן יס לתורה על הרמב"ם למה לא באר דין זה בהלכות אהל דגם בכהן הדיוט משכחת לה שילקה שמים על הטומאה ועל הביאה . ואם הרמב"ם ס"ל לתלמודא דידן פליגי עלה דברייתא דת"כ מדלא אחריו כגור שילקה שמים כי אם בכהן גדול משמע דבכהן הדיוט אינו לוקה שמים אם כן קשה דלמאי אינטריך במנין המנות לומר דמה שלא מנה בכהן הדיוט שתי אזהרות הוא מהטעם שכתב בביקר השני ת"ל דלית הלכתא כשהיא פרייתא דת"כ והדבר נל"ע :

ויש לי לדון בסדרת הסת"ב שמנה שתי אזהרות בכהן הדיוט דא"כ גבי יוכל כתיב אחאי לא מנה גם כן שתי אזהרות דהיינו שלא ירע ולא יזמור . ואע"ג דבבבא גבי יוכל לא כתיב כי אם לא תורעו מכל מקום הדבר פשוט דכי היכי דבשמיטה לוקה על האריעה ועל הזמירה בדכתיב מדך לא תורע וכדמך לא תזמור ומנאו חייבי המנות לטמי אזהרו ובמי שכתב הר"ם בס"י ר"ך ורנ"א והסת"ב ס' רס"ו רס"ז הכי נמי יוכל כיון שמוזהר גם על הזמירה וכמ"ס הרמב"ם בסוף פי' מהלכות שמיטה ויובל וזל ומלאכות שלוקין עליהם בשביעית לוקין עליהם ביוכל אם כן למה לא נמנה גבי יובל גם כן שתי אזהרות : וראיתי להסת"ב שכתב בס"י רע"ב ומנאו בת"כ כטם טמא בכביעי' כך נאמר ביוכל פירוש שטעם שהשביעית אסור בעבודת האדמה ובעבודת אילן כך ביוכל כו' והענין בנין אב הוא ע"כ . ואם כן מאחר דבכנין אב אנו למדין טעם ביוכל אנו מוזהרים בעבודת האילן אם כן נמנה אותו באזהרה מיוחדת כטם שטנו מונים גבי כהן הדיוט שלא יבא באהל המת מטעם ג"ס ומה לי ב"ס ומה לי בנין אב מתייהם הם מיג מדות שהמורה נדרשת בהם :

וראיתי להרמב"ם במנין המנות סימן רכ"ד שכתב הוציר מעבודת הארץ בטעם היובל והוא אומרו לא תורעו כמו שאמר בשמיטה מדך לא תורע וכמו שהשמיטה אסור בש"כ בין עבודת הארץ לעבודת האילן כדן היובל ולפירושו אחר לא תורעו על הכלל כולל ארץ ואילן ע"כ . ולא הבינתי כונת הר"ם בזה

מלקות וכו' בחבורו כפ"ג מהלכות מעשר הזכיר חלקות באוכלו
 ביומאזא או באנינות אבל בלא נתתי ממנו למת לא הזכיר
 מלקות : והרמב"ן בהשגותיו בסוף עיקר ח'כתב וז' וכו' בשלילת
 לא אכלתי באוני ולא נתתי ממנו למת אין בהם מלקות ולא
 אחרו מעולם בלוקח כמות וכלים בין לחי בין למת בכסף מעשר
 אלא יאכל כנגדן ואם כבר אכלו פטור ע"כ *

והנראה שבלאו זה דולח נתתי ממנו למת הוא מוסכם
 מכולם שאין בו מלקות והרמב"ם בפ"ט מה'
 סנהדרין כסמנה הלוקין לא מנה כי אם האוכל מעשר שני
 ביומאזא או באנינות משמע דפשיטא ליה דבאזרהת לא נתתי
 ממנו למת ליכא מלקות * ובטמא דמלתא רחמי להזכיר בעל
 לב טמא סוף טרם ח'כתב וז' ונראה שיאכל כנגדו תיקון הוא
 שיפטור על ידו מהמלקות אבל אם לקח כמות או כלים ולא אכל
 כנגדו לוקח ואף אם לא יהיה בו מלקות מ"מ עובר לאו הוא והרב
 לא אמר אלא שאותו הפועל מזהר ממנו ע"כ והנה מה שכתב
 בתפלה שאם לא אכל כנגדו לוקח ליתא להאי מלתא שאם כן
 היה לו למנוחו בה' סנהדרין בכלל הלוקין וכו' דמסיים הכי לא
 מנאו מטום דמסכת לה שלא ילקח בעשותו התיקון שיאכל
 כנגדו הא ליתא שהרי הר"ם הביא בכלל הלוקין כל הלחיון
 הנתיקים לפניהם והיינו כסלא קיים העשה שהרי הביא המכלה
 פאת סדה המעולל כרמו המלקט לקט הפורט כרמו הלוקח עומר
 השכחה וכל אלו הם לאו הניתק לעשה וכמובאר בריש ה' פאה
 וכן הביא הלוקח אם על הבנים ואלה רבים ואם כן אי משכחת
 מלקות באזרהת זו דולח נתתי ממנו למת היה לו להביאו אלא
 ודאי דלא משכחת ביה מלקות : ומ"מ עוד ואף אם לא יהיה בו
 מלקות בו לא ידעתי וכנתי דוסף סוף הסנהדרין הרמב"ן במקומה
 עומדת דאם כדברי הרמב"ם דחשב זה אזרהת אחאי לא ילקח
 עליו * והנראה דכיון דיש לו תיקון דהיינו שיאכל כנגדו לעולם
 אינו לוקח שהרי כל ימיו יכול לתקן הלאו * ולא דמי לכל בני
 שכתבו דמשכחת לה שיתבטל העשה והרי זה דומה ללאו דלא
 תנול דאיו לוקח מטום דניתן לתשלומין וזה פשוט *

וכתב עוד הסמ"ג ס' וז' אם נחסר אלו השני לחיון מצטט
 דמחמת בפרק הערל שאינו לאו ואולי שניהם יונאי'
 תמקרא שנאמר במעשר שני ואכלת שם לפני ה' אלהיך ושמחת
 ומלסן שחתה יש לאסור אונן כעין שמנינו בבכורים ולאסור
 שאר גרוהים הכל הפרט מדברת בדברי אכילה וכיוצא בה ואינם
 כי אם באזרהת עשה ע"כ * והנה אף שבתפלת דבריו נסתפק
 גם באוכל הטומאה אם נמנה במנין המנות מ"מ נראה דלכסוף
 הסכימה דעתו למנוחו אך לא מדכתיב לא בעדתי ממנו בטמא
 דמאי טעם זה מלא אכלתי באוני ממנו ולא נתתי ממנו למת לא
 מדכתיב לא תוכל לאכול כעטריק וכדאיתא בפ' הערל עלה ע"כ *
 אבל מה שחסר ממניינו של הרמב"ם הוא האוכל באנינות
 והלוקח ממנו ארו וחקרידן וכתב נמנה ולא תככל כדי שלישי
 לאיסור הנאה ולא נכלול אותו בכלל האכילה כאשר כללנו
 ונמנה סלא לאכול בשר פסולי המוקדשין שהוטל בהם מום
 בכונה שנאמר לא תאכל כל תועבה ונמנו הר"ם ואין נראה לו
 למנות לאו זה שאין זו דמא גמורה שהרי בפרק כל פסולי
 המוקדשין משמע נבי בכור שהטילו בו מום סלא ישחוט עליו
 מטום הים זלי נראה למנות סלא יאכל ערל במעשר דנרטי' בפ'
 הטרל עלה ע"ד מנין לערל שאסור במעשר נאמר ממנו בפסח
 ונאמר ממנו במעשר מה ממנו האמור בפסח ערל אסור בו אף
 ממנו האמור במעשר ערל אסור בו ולא כמו שבארנו למעלה
 מלכון קדם ולאו שני סלא לאכול קדמי מזהר באנינות שנאמר
 ואכלתי הטאת היום הייטב בעיני ה' ע"כ *

והנה אף סלא הוקט' לו כי אם בלאו דלא תאכל כל תועבה
 שאין ראוי למנוחו מהקושיא שכתב ובאית היא קושיא
 עלמה וכבר עמדנו על זה בחדושינו אבל בתה טרנה להכניס
 בח טכונ הנהנה מעשר בחלב לא הקפה לזה מ"מ ממ"ט שני לחיון
 אחרים משמע דלא ניחא ליה למנות הנהנה מעשר בחלב והוא
 מהטעם שכתב בספר המנות סי' ק"ח קמ"א וז' לא תכשל נדו
 בחלב אמו שלשה פעמים ותנא דבי רבי ישמעאל אהר לאיסור
 אכילה ואחר לאיסור הנאה וא' לאיסור ביטול ובכל מקום איסור
 הנאה ואיסור אכילה לאו אחד הם ולא נמנה בהכסוף כי אם שני
 לחיון ע"כ * וכבר האריך בטעם זה הר"ם במנין המנות סימן
 קפ"ז יע"ס :

עוד כתב ואת שזה אינו לאו אלא איסור יונא מהה כנאמר
 בקדשים למטהה לגדולה כדרך מלכי' כמנה הא דנרטי'ן
 בירושלמי דסנהדרין כפרק אחד דיני ממונות וגם כנאמר סלנו
 מביאה בעלה ל"ג העד שהעיד דיני ממונות וגם כנאמר סלנו
 הדין לא זכות ולא חובה שנאמר ועד אחד לא יענה בנפס למות
 ומקרא יתר הוא לדרשא זו שהרי כבר נאמר לא יקום עד אחד
 באיש וכן פירוש התקרא העד שהעיד בנפס למות לא יענה אחר
 כך לא זכות ולא חובה אלא יעיד וישתוק אבל דיני ממונות
 תלמד זכות וחובה ע"כ * והנה נראה טלזה הסכימה דעתו לסקל
 מחסוכו של הרמב"ם שני אזרהת הללו דהיינו לא אכלתי באוני
 ולא נתתי ממנו למת ולהכניס במקומם סלא יאכל ערל במעשר
 ואף סלא בא אזרהת מיוחדת כי אם מכ"ס הוא דמייטיבן לה מ"מ
 בכנס הוא במנין המנות שהרי בסיון רנ"ח מה סלא יאכל ערל
 תרומה ולא למדנו זה כי אם מנ"ט דתושב וכיכוד וכדאיתא בפר'
 הערל והר"ם גם כן נמנה בסיון קל"ה והסמ"ג בס' דל"ד מנה
 סלא יכנס כהן הדיוט באל המת ודין זה כלמד מנ"ט דכ"ג
 ומ"ט לעיל והאזרהת הב' שהכניס הר"ם היא ועד אחד לא יענה
 בנפס והר"ם מנאה בס' רנ"א וכבר כתבנו למעלה שהאזרהת
 הז' שהשיטת הסמ"ג מחסוכו של הר"ם היא זאת * ונמנה לפי
 זה סקל מחסוכו של הרמב"ם ארבע עשרה אזרהת והם השנו'
 עשרה שכתבנו ולא אכלתי באוני ולא נתתי ממנו למת והכניסו
 במקומם ארבע עשרה והם השלש עשרה שכתבנו ואזרהת אחרת
 סלא יאכל ערל מעשר שני הרי ז' אזרהת וכל זה הוא לפי מ"ט
 בחיבורי * אך בסיון המנות בתחלת' ספרו כתב בסיון רס"ב
 סלא לאכול מעשר שני כטומאה ואפילו בירושלים עד שיפדה
 שנאמר ולא בעדתי ממנו בטמא ואזרהתו מלא תוכל לאכול
 כעטריק בפר' הערל וסי' רס"ג סלא לאכול מעשר שני באנינות
 שיאמר לא אכלתי באוני ממנו ואם לא ימנא לאו באזרהתו אלא
 יונא מכלל עשה דוכחמת כמו בבכורים נמנה סלא לאכול קדשים
 באנינות שנאמר ואכלתי הטאת היום הייטב בעיני ה' ואף אם
 ימנא לאו באזרהת מ עשר הרי טניה' לאו אחד סלא יאכל קדשים
 באנינות ואין למנותם שניהם כי אם הכל בלאו אחד * ובסיון
 רס"ד סלא להניח מנות מעשר שני בשאר דברים שאין בהם
 אכילה ושתיה וסיכה שנאמר לא נתתי ממנו למת כלומר לא
 הוצאתי ממנו בדבר שאינו מקיים חיי הצוף ואם בזה לא ימנא
 אזרהת לאו נמנה תחתיו סלא יאכל ערל במעשר דכפר' הערל
 למדנוס בנ"ט נאמר ממנו בפסח ונאמר ממנו במעשר מה ממנו
 דנבי פסח ערל אסור בו אף ממנו דנבי מעשר ערל אסור בו
 ואם ימנא לאו דלא נתתי ממנו למת נאמר טענין לאו אחד הם
 מעשר ותרומה כי שניהם נקראים קדם ובטניהם ערל אסור
 עד כאן *

והנה כפי הדברים הללו פשיטא ליה לסמ"ג דשלימות אלו
 דלא בעדתי ולא אכלתי ולא נתתי איים לחיים
 למנוחם

דרך מצותיך ה'ב

מתנו למת באחר דאיסור הערל בתרומה ובמעשר אחד הוא *
והנה כפי זה לא הסכימה דעתו להביא במנין המלות אזהרה זו
דוער אחד לא יענה בפסל ולפי זה נחמא שהסמ"ג סקל מחשבונו
של הרמב"ם ט"ו אזהרות והיינו ה"ג שכתבנו ולא חלתי באוני
מתנו ולא נפתי מתנו למת הרי ט"ו והכנים במקום ט"ו אזהרות
אחרות והיינו ה"ג שכתבנו ואחלתי חטאת היום ושלח יאכל
ערל מעשר שני הרי ט"ו אזהרות :

דע שאזהרת שלח יאכל מעשר שני בטומאה אף שהסמ"ג
מסיק לה מקרא דלא תוכל לאכול בטעריך מכל מקום
אינו נכנס בסוג הדברים שמתנו שהסמ"ג סקל מחשבונו של
הרמב"ם לפי שזו בין למת ובין למת הוזהרו שלח לאכול מעשר
שני בטומאה ולכ"ו אזהרה זו נכנסת בחשבון אלא דמר מסיק
לה מלא בערתי מתנו בטמא ומת מלא תוכל לאכול בטעריך אבל
ההכדלים שמתנו הוא דלמך אזהרה זו ה' מכלל מנין המלות
ולמך אינה מכלל מנין המלות ובמבואר :

עוד ראיתי להסמ"ג כשימניו הספר סי' ח וזל שלח לענות
אלמנה ושלח לענות יתום שנאמר כל אלמנה ויתום לא
תענון ומי שלכו נקפו למנות בשני לאוין לא ימנה שלח להיות
עבד טעם מח' שנאמר לא תוננו ע"כ * כך היא הגירסא
הנכונה וכוונת הרב היא שאם נמנה יתום ואלמנה בשתי אזהרות
לא נמנה לא תוננו דככלל אזהרת הגר היא * ופ"ת בחיבורו
בסי' ק"פ כתב דאזהרה זו דלא תוננו בכלל אזהרת הגר הוא
והכל ענין לאו אחד והדעת מברעת שהם שני לאוין ולא נמנה
כל אלמנה ויתום לא תענון כי אם בלאו אחד ע"כ * הרי

ולא ידעתי טעמו של הסמ"ג בזה דכיון שהוא מנה כל
הככללן באזהרה אחת כמספר הפרטים אף שאין
בהם כי אם אזהרה אחת וכמו שכתבנו למעלה א"כ איפה אמאי
לא נמנה נ"כ יתים ואלמנה בשתי אזהרות : ואי משום שכולם
הם משמט אחד דהיינו סי' ח * הרי דמים ורכב מנה אותם
ברות להם וכו' שכתבנו הם משמט אחד שהקפיד הכתוב שלא
יתמכן דברים העושים בהם אוכל נפש * ופגוע דכא וברות
שפכה מנה אותם שמים והתם הכל הוא מטעם אחד דהיינו
שהוזהרו שמי שנכסדו ומנו בלי המש' שלח יאכל על בתי ישראל
ואי משום דבהני טיך חייב מלקות בכל אחד מהם אבל באלמנה
יתום לית בהו מלקות * אינו זו טענה שהרי לבני מנין המלות
אינו חזו מקפידין אם ילקח אם לאו ואין מניינו אלף הדברים
שהוזהרו קטם * והסמ"ג בהקדמתו כתב שחלק על הרמב"ם
במנין המלות וכתב שהוא מנה אלמנה ויתום לא תענון בלאו
אחד * ואם הרב כך הוא דעתו לא היל להזכירו בכלל מה
שחלקו עליו והדמ"ג בסוף סדר ההשגות כפסא להטלים ה"ל א'
אזהרות שסקל מחשבונו של הרמב"ם כתב שימניו ואלמנה נמנה
אוחם לטעי אזהרות * ונדולה מוז דאיתי להדמ"ג בהשגותיו
שהדמ"ם כתב בסיומו רכ"ו שנמנענו מלהכביר על היתומים
ואלמנות והוא אופרו כל אלמנה ונזמר * והשיב עליו וזל ואי
אומר שאילו נאות לדעת הרב וכאמר שהלאו שכללות לא ימנה
פרטיו אלא אחת אבל כאלו נאמר שהוא לאו פרטי וימנו שמים
שהרי חלקן הכתוב באופרו אם ענה מנה אותו וזה מדרש
חכמים בכל מקום דיוגא בו עד כאלו ובעין זה השיג הרמב"ן
להר"ם במה שכתב במגלה ז"ט שנמנענו מלהקריב שאור או
דבש יצויין הם ואם כן י"ט לתאוה על הסמ"ג שהוא הסכים
למנות כל לאו שכללות לפרטים וצ"ל אלמנה ויתום לא תמנא
כי אם באחד ולא ידעתי למה :

למנות במנין המלות וכמו בחזקה שלח לאכול מעשר שני
בטומאה משום דאיכא לאו תשורם דהיינו לא תוכל לאכול
בטעריך ואחר כך כתב שלח לאכול מעשר שני באיניות שנאמר
לא חלתי באוני ואפטר סימנא בו לאו תיחד כי היכי דנאמנא
ללא בערתי דע"כ כיון שגוה הכתוב שנקרא בפסותינו מזה
הסוגל ודאי שאין מוזהרים עליו ואם ת"ל שאין כאלו אזהרה
תיחדת לאוכל מעשר שני באיניות ומה שגוה הכתוב שנקרא
בפסותינו הוא משום שאנו מוזהרים עליו מכלל עשה דוסמחת
זאת כן אינו נמנה בכלל הלאוין נמנה שלח לאכול קדשים
באיניות שנאמר ואחלתי חטאת היום הייטב בעיני ה' ואחר כך
כתב דאף אם ימנה אזהרה מיוחדת למעשר שני מכל מקום אין
דאוי למנות שני אזהרות שלח לאכול מעשר שני באיניות וכן
שלח לאכול קדשים באיניות לפי שטעיהם ענין אחד דהיינו שלח
לאכול קדשים באיניות ומעשר שני נמי נקרא קדש ובמבואר *
ונראה כי דלפי דברי הסמ"ג הללו א"ל דליכא אזהרה
מיוחדת לאכול מעשר שני באיניות אף שנאמר
דמקרא דואחלתי חטאת היום ולפינן אזהרה לאוכל קדשים
באיניות מכל מקום אין ללמוד מהתם למעשר שני דמעשר
דכתוב לא הזכיר בלאו אלא בקדשים גמורים דהיינו קדשי
מוזבח אבל במעשר שני אין לנו ואין בו איסור אלא מכלל עשה
דוסמחת ומאיסור זה הוא שגוה הכתוב שנקרא בפסותינו ומה
שנאמר לא חלתי באוני מתנו * וכי תימא אם כן אם תימני
לומר דליכא אזהרה באוכל מעשר שני באיניות אמאי לא נמנה
אוחם בשמים מאחר שאין מעשר שני נלמד מקרא דואחלתי
חטאת היום * אל דע"ל לסמ"ג דאם ימנה אזהרה במעשר שני
הכונה היא דגלה בכתוב דמה שהקפיד בקדשי מוזבח שלח לאכול
באיניות לאו דוקא קדשי מוזבח אלא שהקפידה היא שלח לאכול
שום קדש באיניות ונמנה אזהרה אחד שלח יאכל קדש באיניות *
אלא שאין תמיה לפי זה דאמאי מנה הסמ"ג שלח יאכל
ערל בפסח וזמר ונמנה שלח יאכל ערל בתרומה היה

עוד אינו תמיה דמדבריו אלו נראה דעשיטא ליה דקרא
דואחלתי חטאת היום חשיב לאו עד שנדחק אם ימנה
לאו באוכל מעשר שני באיניות שלח נמנה אותם שמים אלא
הכל הוא לאו אחד ואמאי לא כתב דאם ימנה לאו באוכל מעשר
שני באיניות לא נמנה ואחלתי חטאת היום משום דאיסורו
יוגא מתה שנאמר בקדשים למחשה לגדולה כדרך מלכים וכמו
שכתב בחיבורו וכתבנו דבריו לעיל וי"ט זה נל"ע * וכמו אחר
כך שלח להזכיר עשות מעשר שני בסאר דברים שנאמר לא
נתתי מתנו למת ואפטר סימנא בו אזהרה כי היכי דנמנא ללא
בערתי מתנו בטמא * וכמו עוד ואם לא ימנה בו אזהרה כו'
ולא באר דאם לא ימנה בו אזהרה מתה שגוה הכתוב שנתוד *
וואחר ולא נתתי מתנו למת אף בחיבורו באר זה דאיסור דסאר
נדרים נפקא לן דכל הפרשה מדברת בפרכי אכילה ואם כן היא
לאו הבא מכלל עשה * ואפטר דמפני איסור זה לזה הכתוב
שנקרא בפסותינו וואחר לא נתתי מתנו למת לזה אחר שנמנה
מקטיו שלח יאכל ערל במעשר שני ואם ימנה אזהרה דלא נתתי

מהם ונמנה לפי זה הסמך סקל מחשבונו של הר"ם י"ו אזהרות והכנים במקומם י"ו אזהרות אחרות וגמ' שביארנו :

ודע שהרמב"ם בסו' קצ"ד כתב הוסיפו מלשמות י"ו נסך זה לא בא בכתוב נגלה כביאר. אבל אחרו בעו' יטמו י"ו נסכים מה זכח אסור אף י"ו אסור ע"כ והסמך בספ' המנות סו' קמ"ח כתב וז"ל שלא לאכול מקרוב"ט ולא לשתות י"ו נסכים שנאמר הטהר לך פן תכרות ברית ליושב הארץ וזכחו לשהיה וקרא לך ואכלת מזכחו בכלל לאו זה י"ו שנתמסך לעו' כפוא עיקר שמתחם כזכח ע"כ וכ"כ בחיבורו ועיין בהשגת הרמב"ן שהאר"ך בזה ודעמו כדעת הסמ"ג י"ע :

עוד ראיתי הבדל ביניהם שהרמב"ם בסו' ד' כתב שהזירנו בלא לנסות ייטודין שיעדו אותנו בהן נביאנו ע"כ הספק שנספק בהם אחר שנדע אמיתות נבואת הנביא שיספר בהם והוא אומר יתעלה לא תנסו ע"כ . והסמ"ג סימן ד' כתב שפסוק זה הוא אזהרה שלא יאמר אדם אצטע מזה וז' אזהרה אם תצדק ע"כ . ונפ"ק דתעניות דף ט' נראה דכדרי הסמ"ג דפריך מהך קרא עליה דעטר בכילי שמתעטר והרמב"ן בפירוט המורה כלל דברי הר"ם והסמ"ג בפירוט הכתוב י"ע :

עוד ראיתי הבדל ביניהם שהרמב"ם סו' ג' כתב שהזירנו מחילול ה' והוא הפך קדוש ה' שנצטוו בו והוא אומר יתעלה ולא תחללו את שם קדשי כו' וכתב שפון זה יתחלק לב' חלקים שנים כוללים והאחד מיוחד . והסמ"ג סו' ב' לא פירש באזהרה זו כי אם החלק האחד המיוחד ואני תמיה אמאי לא פי' במי שמחוייב לאסור ענינו דמלבד דבטל מנות עשה עבר על לא מעשה ועיין מ"ש רמ"ם בפירוט המורה :

עוד ראיתי הבדל ביניהם שהר"ם סו' ג' כתב שאזהרה לא תתחנן במ כולל כל האומות בנייתו . אך הסמ"ג סו' קצ"ב כתב שהכתוב אינו מדבר כי אם ב' אומות והאזהרה היא אף בנידושים ורחב שנכפת ליהושע מאומה אחרת היתה וכבר הובא מחלוקת זה בדברי הראשונים והדברים עתיקים :

ודע דהרמב"ם סו' רכ"ב כתב הזירנו מהאבות הגר בדברים והוא אומר וגר לא תונה ונכפלה האזהרה ואמר ולא תונו אותו . וכסו' רכ"ב כתב הזירנו מהאבות גר דק ותזיקו במקח וממכר והוא אומר ולא תלחננו ע"כ . ודע דכנס דבאונאת הגר כתיבי תרי קראי האחד בפרשת משפטים וגר לא תונה והשני בפרשת קדושים לא תונו אותו כך בלחניה כתיבי תרי קראי בפרשת משפטים האחד ולא תלחננו והשני וגר לא תלחן . והר"ם ס"ל שאין למנות אונאת הגר כי אם באזהרה א' אף שנכפלה האזהרה וכן לחיית הגר . וכן הוא דעת הסמ"ג בסו' ימינו הספר שכתב קע"ב וגר לא תונה קע"ב ולא תלחננו . אך בחיבורו כתב וז"ל בפרשת משפטים כתוב וגר לא תונה ולא תלחננו ובפרשת קדושים כתוב וכי יגור אצלכם גר לא תונו אותו וכי וסיים האונה את הגר אף בדברים עובר בשני לאוין מטום לא תונו אים את עמיתו ומטום וגר לא תונה והאונה איתו בממון עובר מטום אל תונו אים א עמיתו ומטום לא תונו אותו ומ"ש בפרק הזהב שעובר בשלשה לאוין כולל כל האוין יחד וכן אם לחנו בממון תניא בפרק הזהב שעובר מטום ולא תלחננו וגר לא תלחן ולא תהיה לו כנוסה ע"כ :

והגראה מדבריו הוא שמונה שני אזהרות שכל באונאת הגר בפרשת משפטים ובפרשת קדושים לשתי אזהרות ומקוי חד באונאת דברים וחד באונאת ממון . ואם כן יש לתמוה אמאי לא תנה גם כן שני אזהרות מלחילת הגר הכתובים בפרשת משפטים ונריך עיון . ועיין בדברי הר"ם סוף פרק כ"ד מהלכות מכירה ועיין בביאורי תהר"ר יצחק שטיין :

עוד חני תמיה על הסמ"ג שכתב בחיבורו סימן ע"א בארה כסותה ועונתה לא יגרע בלאו אחר - הרי מוכח מדבריו דמנה כל אלמנה ויתום בלאו אחד אחתי . ואף אם נאמר דלשיטתיה אויל סו' פ' כתב פסק הארה כסותה ועונתה לא יגרע ולמה לא כתב גם ומי שלבו בוקפו לתנותם ב' אזהרות כו' כמ"ס בסו' ימינו הספר סו' ח' . ולומר שתכף ומיד בכותבו סימני הספר חזר בו ממה שהיה סבור למנות אלמנה ויתום בשמים והסכימה דעתו למ"ס בחיבורו זה הוא דוחק בעיני . וסבור אני לומר דהסמ"ג פסק כראובן דאמר לפי עונתה תן לה כסותה ולפי שארה תן לה כסותה נמנה ללא באה אזהרה בכתוב כי אם על הכסות ומ"מ עיון ועונה נמי הו' מן המורה מדין ק"ו וכמ"ס בדרייתא והביאה הסמ"ג וכן הוא דעת התוספות בפרק נערו דף מ"ח ד"ה רפי ואף סכל הג' מן המורה כיון שלא בא בפירוט כ"ל אזהרה א' מה שיונא בק"ו אינו נכנס במנין המנות . ופסק כראובן ולא כחכמים דס"ל דכל הג' הם מפורשים בתורה מטום דמטנת ראובן קב ונקי וכמ"ס ה"ה רפ"ב מהלכות אישות . ומ"ש הסמ"ג ולראובן מונות ועונתה מדרכנו נראה דהו' ולימא להאי גירסא ובקנת שפירם ראיתי שהשמיטו זה הלשון . וראיה לזה שהוא ענינו מביא הברייתא דליף מונות ועונה מדין ק"ו ולומר דס"ל להסמ"ג דהאי ק"ו אסמכתא בעלמא הוא ולעולם דס"ל דלראובן מונות ועונה הם מדרכנו הוא דוחק בעיני דא"כ היל לפרט :

הן אחת דראיתי להר"ם ז"ל בפירוט המורה שמביא הגירסא הכתובה בספרים דלראובן מונות ועונה הם מדרכנו וכתב דהסמ"ג ס"ל דהברייתא דמפיק מונות ועונה מקל וחומר אסמכתא בעלמא הוא :

ודע שראיתי להסמ"ג עיין מ"ז שכתב שארה אלו מונות כסותה במתעו כו' והדבר מובאר דפסק כחכמים ואם כן הדרא קוטיא לדוכתא אמאי לא תנה ב' אזהרות פסוק זה ואין לנו טעם כי אם מה שכתבנו דכיון שאין בו מלקות אינו נמנה לא אזהרה א' . ודע דהרמב"ן ג"כ לא מנה אזהרה זו דלא יגרע כי אם באזהרה אחת אף על פי שמה אלמנה ויתום בשתי אזהרות . והטעם דהרב אויל לשיטתיה דכתב בפירוט המורה דדוקא עונה היא מן המורה אך שארה וכסותה הם כיגוי לעונה והמונות והכסות הם מדרכנו ולפיכך אין מלונותינו עליו אך על הסמ"ג היא מלונותינו וע"כ :

ודע דהסמ"ג סו' ר' כתב אזהרה אחת קרא דכתיב ונקי ונדיק אל תהרוג והביא הברייתא שהנויה בפרק אחד דיני ממונות דדרטי נקי לפניך אחד ונדיק לפניך אחר ואעפ"כ לא מנאם כי אם באזהרה א' . אך הרמב"ן בסוף סדר העניות מנאם בשנים ובהשגותיו האריך בזה י"ע . עוד ראיתי להסמ"ג סו' קנ"ו קנ"ז וז"ל כתוב בפרשת קדושים לא תעסוק את רעך ולא תגזול כו' אע"פ שפשוטו כך הוא מ"מ אחר רבא בפרק המקבל זהו עסק וזהו גזל להכי אפקיה דמתנא בתרי ליטני לעבור עליו בשני לאוין לפי ענין זה לאו אחד הוא ונמנה תחתיו הא דנרטי בפרק חלק א"ר כל המחוייב במחלוקת עובר בלאו שנאמר ולא יהיה קרח וכעתו ע"כ . והנה במ"ס שלא נמנה לא תגזול ולא תעסוק בשתי אזהרות עיין מ"ס ה"ה ב"ש מהלכות גזלה . ומ"ס שנביא בחשבון ולא יהיה קרח וכעתו כן הוא דעת כה"ג והר"ם בפרט ח"כתב שאין ראוי למנות אזהרה זו וע"כ בהרמב"ן שהאר"ך בזה אך בסוף הספר כתב אזהרה זו להטלים המנין . אבל הנראה מדעת הר"ם כביאורו בפרט הח' שאזהרה זו אף שהיא נכנסת במנין המנות עיקרה היא שבא הכתוב לאזהיר מלחוק על הכהונה ודל' סמכו לזה שאר המחלוקות לאזהיר

מחלוקת על הכהונה ודל' סמכו לזה שאר המחלוקות לאזהיר

דרך מצותך ה' ב

סנהדרין אבל להלקות חלקין בכל זמן אלא דבעינן וסמוכין
וכמו שכתב הר"ם דיש פלו מהלכות סנהדרין וחלו הם דברים
פשוטים והנה בזמן הרב מורה כי רב זל היו חלקין מן התורה
המחוייב חלקות וק' מהלכה ע"כ נחלק עליו לא נחלק עליו לא
מטעמא דלדעתו לא היתה מעלת הסמיכה וכמו שיראה הרוחה
בסוף ספרו באופן שבדרי הסמ"ג כסמ"ג זה נרביס אנלי תלמוד
ונד"ק עיון :

כתב עוד הסמ"ג סי' ר"ה ר' ר' כתוב בפ' קדושים לא תעשו
עול במשפט וכו' והרי לאו זה בכלל לא תטה משפט
כל המטה משפט אחד מישראל עובר בשני לאוין לא תעשו עול
במשפט ולא תטה משפט בדביו ואם היה אביון עובר בג' לאוין
שנאמר לא תטה משפט חבונך בדביו ואם היה גר עובר בג' לאוין
לאוין שנאמר לא תטה משפט גר ואם היה יתום עובר בג' לאוין
שנאמר משפט גר יתום ורואי למנות כאן שני לאוין בלבד לא
תטה משפט גר ענין לאו בפני עצמו וכל האחד בלאו אחד ע"כ
והנה ת"ס דחף דכתיב לא תעשו עול במשפט וכתיב לא תטה
משפט בלא נמנה לא לאו אחד כיוצא שפך כבאז בזה כ' אזהרות
מ"ח כיון שהכל הוא בענין אחד אינו נמנה במנין המנות כ"י אם
באזהרה אחת כמו הכותב דכפרת' משפטים כתיב ונחל לא תקח
וגמנה לאו זה כפ' שפטים דכתיב ולא תקח שכר ויטו נמנה לא
בלאו אחד וכמו שכתב הסמ"ג בפ' ר"ה ור"ס בס' רב"ד ויש
הרבה כיוצא בזה . אך קשה דאחלוי לא נמנה שלא להטות
משפט האביון ללאו בפני עצמו שאלו אביון זה הוא כפשוטו
שהוא עני התאב לכל דבר נאמר שהכותב החמיר על זה בפני
לאוין כמו שהחמיר על היתום והגר שאף שהם בכלל ישראל רעה
הכתוב לשנות האזהרה בהם מפני שפלות דומיא דאונאה
דהזיר הכתוב בגר חף שכבר הוא בכלל כל ישראל ומ"ח נמנה
הוא ללאו מיוחד אונאה הגר וכמו שכתב הסמ"ג בס' קע"ב וכן
מטה משפט גר נמנה ללאו בפני עצמו וכן מטה משפט האביון
נמנה אותו ללאו בפני עצמו ואם נאמר שלאביון זה הוא הרשע
ומאוי אביון אביון במנות וכמו שכתב הר"ם בס' רע"ה ובחיבורו
בה' סנהדרין עדין הקושיא בחקמות עומדת ולא יכולתי להלום
דעת הסמ"ג בזה . עוד אני תמה דלפי דרכו כל הסמ"ג דמונה
שני פרטים הנכללים בלאו אחד כשני אזהרות אחת לא פנה
גר ויתום בשני אזהרות ונ"ע :

ודע דכפרת קדושים כתיב לא תעזוב ודברת מלא כתיב
לא תעזוב שכיר עני ואביון מחיך או מנך וגו' ולא
ראיתי לטוב ח' חמיונות נמנו אותם בשתי אזהרות ולומר
שהעזוב העני והאביון והגר עובר בשני לאוין . וראיתי להר"ם
במנין המנות סי' קמ"ז שכתב ואל האזהרה כמה שהוא אלגו בעין
בלא לעכב אותו וכו' והוא אומר לא תעזוב שכר עני ואביון וכו' ונ"ס
האזהרה בו בענין זה ואמר לא תעזוב שכר עני ואביון וכו' ונ"ס
אמר בפירוט ממחר אני לפרוע על ידי עני ואביון ע"כ . ולא
ידעתי למה נבי אונאה נמנה אונאה הגר באזהרה בפני עצמה
ולומר שהחמיר על הגר לעבור בשני לאוין וכן המטה משפט
גר ויתום נמנה באזהרה בפני עצמה ואם כן הכל כמו נבי
העוסק נמנה אזהרה בפני עצמה העוסק העני או האביון או
את הגר ולומר שהחמיר הכתוב באלו לעבור בשני לאוין . ורס"ז
בפירוט התורה כתב בפד"ס כי תלל לא תעזוב שכיר והלא כבר
כתיב אלא לעבור על האביון בשני לאוין לא תעזוב שכר שכיר
שהוא עני ואביון ועל העסיד כבר הוזכר ע"כ . ואם טעמו
דברו"ס הוא מסוס אותה דרשא דספרי כאמרו ונחמך אני
ליפרע על ידי עני ואביון דס"ל שלא בא הכתוב לעבור בשני
לאוין כי אם על החירות הפירעון ולא ידעתי למה לא ידרשו כן
נבי

ודע שהר"ם כסמ"ג רפ"ג כתב הוהיר הדיין מהטות לדעת
דיין אחד על גר ההטען עליו בחיוב החייב או זכות
הזכאי כמלתי טייה הדבר מובן אלגו לפי הקטו וטבלו מהקדמו'
התורה והוא אומר לא תעלה על ריב לנטות ע"כ : והסמ"ג
בסימני הספ"ס ק"ו כתב ואל אם ידבר מופלא סכדיינים כדני
נפשות אסור לנטות מדבריו שנאמר לא תענה על ריב לנטות
רב כתיב ע"כ וכ"כ בחיבורו . ובאמת הדבר תימה אנלי שאם
כבר דבר המופלא שיענו חכריו אמן כע"כ ויטו את הדין והר"ם
כרי"ס פי' מהלכות סנהדרין פירש פסוק זה כמ"ס במנין המנות
ואח"כ כתב ופני השמועה למדו שאין מתחילין כדני נפשות
מן הגדול שמו יסמכו השאר על דעתו וכו' ופס"ט דברי הסמ"ג
נרביס אנלי תלמוד ועיון בת"ס הסמ"ג בחיבורו בפס"ט הכתוב
והוא מ דברי רס"ז בפירוט התורה יע"ס :

ודע שהסמ"ג סי' ר' כתב כתוב כפרת משפטים וכפי ונדק
אל תהרג בפרק אחד דיני ממונות תניא חנין ליונה
תב"ד חייב ואמר אחד יס לי ללמד עליו זכות שמחזירין אופו
וכו' ובכלל לאו זה הא דת"ר כאלו תרי"ד לעידי נפשות שחל
רמיס טרן אחד חכירו להורנו ורגמס אחרינו ומנאמס חרב
כידו דס משפטף וההרגו מפרפר וכו' והנה הר"ם במנין המנות
סי' ר' כהפ"א אזהרה זו דונקי ונדק לא הביא כי אם החלוקה
הפכית שכתב הסמ"ג דהיינו שחל רמיס טרן אחד חכירו . וכן
בחיבורו פ"ך מהלכות סנהדרין לא הזכיר כי אם החלוקה הנז' .
וכפי מה' סנהדרין כשהביא האזהרה דולא תענה על רב כס
הביא דינים אלו דיונה תב"ד חייב ואמר אחד יס לי ללמד עליו
זכות שמחזירין אותו ועיון בת"ס הרמב"ן בהשגותיו על מ"ס
הר"ם בס' ר"ף יע"ס :

ודע שהסמ"ג כתב בס' ר"ג כתוב כפרת שופטים לא יקום
עד אחד באיש וכו' ולמדנו מכאן ענין א' סודע בחיבורו
עון דבר שאין ראוי להסביעו שלא יקום להעיד עליו ואם קם
העיד עליו לוקה דכוס ביש הוא דקה חפיק עליה כדאמרין
בגרי פסחים טוביה חטא אחא זיגוד קא מסהיד עליה נגדיה
דכא זיגוד פירוס חטוס לאו דלא יקום חמנכ אותו חלקות
חד רבנן היה שהרי בשמכת סנהדרין למדין מכות מדיני נפשות
בגזירה טובה שרשע רשע ודיני נפשות אין דנים אלא בזמן
דסנהדרין נהגת ע"כ :

והנה בדבריו אלו איכא לאתמוהי טובא חדא דנראה
שדבריו דס"ל דאזהרה זו דלא יקום היא אזהרה לעד
שלא יעיד כשהוא אחד והר"ם בס' רפ"ח כתב הוהיר הדיין שלא
לכרות הנדרים או לחייבו זמון בעדות עד אחד ואפילו היה
במחלית הכשרות והוא אומר לא יקום עד אחד באיש ע"כ . הרי
דס"ל דאזהרה זו אינה אלא לדיין לא לעד השעיד וכן בחיבורו
דין פ"ה מהלכות עדות כשהביא אזהרה זו כתב אין חומכין דין
מן הדיינים על פי עד אחד וכו' . ועוד אני תמה דחף אם נודה
שפסוק זה הוא אזהרה לעד החעיד איך כתב שלוקה על לאו זה
והלא קול שכל התורה כולה לאו שאין בו מעשה אין לוקין
עליו חוץ מנשבע וימיר ומקלל חכירו כסס . ואם כן איך יתכן
שילקה העד מס' אזהרה זו דלא יקום ועיון כמה שכתבתי בה'
דבית עליה היא דמטר שיש בו רבית בהך מילתא בלאו שאין
בו מעשה דאין לוקין עליו יע"ס . עוד אני תמה כמה שכתב
שאותו חלקות שהלקה רבא מדרבנן והכריח הדבר מסוס דדיני
נפשות אינה נהגת אלא בזמן דסנהדרין נהגת וס"ל דחלקות
איתקם לדיני נפשות לדון זה והם דברים מתמיהים דדוקא דיני
נפשות אינה נהגת אלא בזמן הבית ובתנאי נס כן טייה כ"ד
הז דול שס בלשכה שכתבתי וכמו שכתב הר"ם בסוף פ"ד מהלכות
סנהדרין

כתיב יהושע כתיב ולא הכוס בני ישראל כי נשבעו להם וגו' ע"כ
היה להרמ"ס פסוק זה לכל עובד ע"ז מאיזה חומה שיהיה
ולסמ"ג הוא דוקא בז' עממין והראב"ד בספ"ט מה' ע"ז ס"ל כס'
הסמ"ג יע"ט:

ורע שמדבריו הר"ט רפ"ט מה' ע"ז מוכח דס"ל דאזהרת ל"ג
תכרות להס כרית היא כוללת לכל עובד ע"ז מאיזה
חומה שיהיה • אך הסמ"ג בס' מ"ז כתב שלא לכרות כרית ל"ג
עממים שנ"ל לח פכר' להס כרית אבל בשאר האומות לא נאסרה
כרית כרית כמו שמצינו בנפשונו שחמרו להס חולי בקרפי
המה יוספ ואיך חכמות לך כרית ובתיב ויכרתו שלמה ותיב
כרית ע"כ והתוספ' כפ"ב דיבמות עלה כ"ב ד"ס הוא הק"ט
וז' ואת' איך כרת כרית שלמה עם חירם מלך נור דכתיב
ויכרתו כרית שניהם ובתיב לח תכרות להס כרית ולא תחטט
ובכל אומ' איירי כמו לח תחטט ויל דממ' לח אסר אלל כרית
כרית לטס ע"ז וכו' או נמא חירם מלך נור בר תושב היה ועוד
כ"ל דלח מיתסר כריתות אלל דוקא כ"ז אומות כו' ע"ס שהאר"פ
בוס ודוק •

הלק ג

הן עתה אבאר תנין הלקין לדעת הר"ס ומה שיש ל"ס את ולפת
בדבריו הנחמדים •

כתב הרמב"ס בהל' סנהדרין פ"ט דין ד' כל ל"ג שבתור'
שלין בהס לח כרת ולא מיתת ב"ד שלוקין עליהס
קס"ח ע"כ • דע שלפי הנר' בחשבון זה לפעמים כלל הר"ס ב'
לאוין במלקות א' ח"ף שבמנין המנות מלאס ב' • ואלו הם שכתב
העוסה חליל ונכללו בזה ב' אזהרות לח תעשה לך פסל כו' ואקי
מסכה כו' וכת' ש' במנין המנות ולוקה על שתי' וכומו שכתב כפ"ב
מע"ז דין ט' עיין כל"מ • וכן בת"ס הנסנה בה נכללו בזה ב'
אזהרות והס ולא תביא תועבה וכו' ולא תחמוד כסף וזהב עליהן
ואלו נמנות לב' וכת' ש' במנין המנות ולוקה על שתי' וכת' ש'
סס כפ"ז דין ב' ופ"ח דין ז' עיין כל"מ • וכן בת"ס בגלל מוס
שכתב נכללו בזה ב' אזהרות והס אשר בו מוס לא יקרב וכל
איש אשר בו מוס לא יקרב ונמנות לשתים וכת' ש' ב"ה ולוק' על
שתי' וכת' ש' כפ"ו מביא' מקדש דין ח' וכו' בת"ס המקטיר
שומריהן נכללו בזה ב' אזהרות והס ואשה לא תתנו מהס כו'
ולח תזכר לה' אלקיך ואלו נמנות לב' וכת' ש' ב"ה ולוקה על
שתי' וכת' ש' כפ"א מאיסורי מוכח דין ד' וה' • וכן בת"ס ערל
שאלל כסר קדש או תרומ' נכללו בזה ב' אזהרות כל ערל לא
יחבל בו ותושב וכסיר כפסח ונמנות לב' וכת' ש' ב"ה ולוקה על
שתי' וכת' ש' כפ"ז מתרומ' ופ"ט מקרבן פסח דין ח' וכן בת"ס
האוכל מעשר שני כו' נכללו בזה ב' אזהרות והס דנגד תירושך
וינהרך ואלו נמנות לב' כת' ש' במנין המנות ולוקה על שלשתן
וכת' ש' כפ"ב מה' מעשר כתי דין ה' •

וכן כמה שכתב בהן שנטמא למת נכללו פ"ה עלס אזהרות והס
לכפס לא יטמא לאכיו ולאמו לא יטמא ועל כל נפשות מת לא
יבא ונימנית לב' ולוקה על שלשתן וכת' ש' כפ"ט מה' אלל דין
ה' ודין ו' •

וכן כמה שכתב האוכל מתבואה חדשה נכללו בזה שלש
אזהרות והס ולחם וקלי וכדמל לא תאכלו ואלו נמנות
לשלשה וכת' ש' במנין המנות ולוקה על שלשתן וכת' ש' כפ"ט מה'
מאכלות אסורות דין ג' •

וכן כמה שכתב המקיים חוץ ברכותו נכללו בזה שתי אזהרות'
זהס לא יראה לך שאר וגומר ואלו לא יתנא בבתיכס
ונימכות

צ"ו אונסה לו' שממחר לפרע במאנה הנר וכן כמטה משפט נר
יתוס נאמר שהכמו' כל לומר שממחר לפרע כמטה משפט נר
יתוס ולא ידעתי טעם לחלק ביניהם וכו' ע' •

וראיתי להרמב"ן בפירוט התור' שכתב וזל וכספרי אמריו
ח"כ למה נאמר עני ואכיון ממחר אני לפרע ע"ז
עני ואכיון יותר מכל אדם ודרשו מנרך זה נר נדק לעכו' עליו
בשני לאוין ע"כ נס זה לא הכינתי דאמתי דאמתי נבי עני ואכיון דרשו
אותו לענין תהירות הפרעון ונבי נר נדק דרשו אותו לעבור
עליו בשני לאוין ולמה לא דרשו בכלל דרשא ח' או טבא הכתוב
לומר שממחר לפרע נ"כ ע"ז נר נדק או שהכתוב כל לו' טאס
הוא אכיון עובר בשני לאוין והדבר נר"ך תלמוד •

ורע שהר"ס סי' רמ"ח כתב הוהירנו שלא לכחש החוב'
שנתיבנו בהס והפקדונות אשר הושקדו אנלנו
והוא או' לח תכחשו כו' • והסמ"ג הביא אזהרה זו כס' ד"ח
וההבדל שיש בין אזהרה הלזו לאזהרה' לח תעשוק היא מכארת
שאזהרת לח תעשוק היא טאס יהיה בידו ממון מחויק בו ולא
תננה לו באונס או בלא אונס אבל בדמיה וכמו שבאר הר"ס
במנין המנות סי' רמ"ח אלל כאן הוהיר ככופר בממון שיש בידו
וכתבואר • וראיתי עוד להר"ס כס' רמ"ט שכתב הוהירנו מהשבע
על כפירת ממון המוטל עליו והוא או' ולא תסקרו אים בעמיתו
ע"כ • והסמ"ג הביא נ"כ אזהרה זו כס' דמ"א •

ואיבא לבינו טובא דאזהרה זו למה דת"ל מדכתיב לח
שכבעו בשמי • והמגדיל התימה הוא ת"ס כת"כ
והביאו הר"ס והסמ"ג לח תסקרו ת"ל ולא תסקרו ע"כ דמשתע דלח
סקר עונס שמענו אזהרה מנין ת"ל ולא תסקרו ע"כ דמשתע דלח
תנאו מקיס לאזהרה כי אס תהנה ות"ל תלא תשבעו • ועלה על
דעתי נו' דאנטריך ולא תסקרו מכו' דהעיקר אנלנו דכמושבע
מפי אחרים אינו חייב מטוס שבעת ביטוי כי אס בעונה אחריו
אמן וכמו שבאר זה הר"ס ברפ"ב מה' שבעות • אך בשבעות
הפקדון חייב כמושבע מפי אחרים אף שלא ענה אחריו אמן
וכת' הר"ס ברפ"ז מה' שבעות וא"כ לא שמענו אזהרה לזה כי
אס מדכתיב ולא תסקרו • ומה שסיים הר"ס במנין המנות וכתב
שמי שנטבע לשקר על כפירת ממון עובר ככ' לאוין מהס לא
תשבעו בשמי ותמוס לח תסקרו הוא דוקא בעונה אמן לא
עובר מטוס שניהס אלל אס לא ענה אמן אינו עובר כי אס שמו'
לא תסקרו • והפסר נ"כ לומר שכיון שהשבענו הכמו באימרו
לא תסקרו שכפירתו אחר שהשבענו התובע היא בעניית אמן
מתחייב נ"כ מטוס לא תשבעו ומ"מ בין הכי ובין הכי מתחייב
שפיר דאנטריך קרא' דולח תסקרו אך הדבר הקטס אנלי הוא
דנבי שבעות העדות נתי קול דאס השביעס המובע אף שלא ענו
אחריו אמן חייבי' וכת' הר"ס ברפ"ט מה' שבעות ולא מצינו
אזהרה מיוחדת לזה • ואולי דנמר לה מנ"ס דתחטא תחטא
משבעות הפקדון • אך ראיתי לסמ"ג כס' רמ"ח שכתב שבעות
שבעות אזהרתה נכלל לח תשבעו בשמי לשקר ולא ידעתי למה
נשת' שבעות הפקדון שלא נכללה אזהרתה בלא תשבעו ושבעו'
העדות נכלל' אזהרתה והדבר נר"ך תלמוד •

עוד ראיתי הבדל ביניהם והוא שהר"ס כס' נ"ח כתב
הוהירנו מהיטיב עובדי ע"ז בארצנו כדי שלא נלמוד
כפירתם באו' לא יטבו בארצך וגו' ואלו רנה הגוי לעמוד בארצנו
אינו מותר לנו עד שיקבל עליו שלא לעבוד ע"ז ע"כ והסמ"ג כס'
מ"ט כתב שלא להטיב אחד מו' עממין ע"ז בארצנו שנ"ל לח
יטבו בארצך וגומר מכלל אחר ו בסוטה טאס נמנידו מקבלין
אותו שליין לחוש עוד ללמוד מה עטיהס בל' ככנענים הדדים
כח' אלל הדדים באו' אין מקבל ין אותם סהרי בנפשוים שחל'
כתי

דרך מצותיך ה'ג

ואת

לפי זה אחי לח מנה בכלל הלוקין האוכל פגול מן המתירין שאינו חייב כרת אלא לוקה ואע"פ שכבר מנה הפיגול בכלל חייבי כרת מ"מ היה לו למנות גם זה דוחיא דהנך דכתיבנא - הא לא קטיח כלל משום דמה שלוקה האוכל פיגול מן המתירין אינו מהלאו דפיגול אלא מהלאו דאוכל פסולי המוקדשין דהיינו לא תאכל כל תועבה וכמבואר בדברי הרמב"ם בפ"ה מהלכות פסולי המוקדשין ד"ף וכבר הביא הרמב"ם לאו זה בס' כ"ג - אך מה שאני תמיה הוא דאחתי לח מנה טבול יום או מחוסר כפורים שאכל קדש שאינו חייב כרת ולוקה מהלאו ענמו וכמבואר בדברי הרמב"ם פ"ה מהפסולי המוקדשין ד"ף וז' - וכן אני תמיה אחי לח מנה זר טעבד עבודה שאינה תמיה שאינו חייב כרת ולוקה מהלאו ענמו וכמו שכתב הרמב"ם בפ"ט מה' ביאת מקדש ד"ף - עוד אני תמיה דאחתי לח מנה זר שנכנס למקדש שלוקה אף שלא עבד דוחיא דבעל מום ושמוי יין שלוקי' על הכניסה ואף שד"ן זה לא נזכר בדברי הר"ם אם היה לוקה על הכניסה מ"מ הרוחה יראה בחיודו איך הכרחתי דלשעת הר"ם היה לוקה על הכניסה דוחיא דבעל מום - ועוד אחי תמיה אחי לח מנה האוכל דם התמית ודם האכרים כגון דם הטחול ודם הגלגל ודם בינים ודם המתכנס ללב כעת פשיט' ודם הנמא בכבד ככל אלו אין חייבין עליהם כרת ולקין עליהם מהלאו ענמו וכמו שכתב הר"ם בפ"ו מהמ"א דין ד' ודוק

וגמנות לכמים וכמו שפסק במנין המנות ולוקה על שתייהן וכמ"ס בפ"א מה' חתן ומגה דין ב' *
 וכן בעה שכתב נזיר שאכל מנפן היין נכללו בזה חמשה אוהר' והן חושן יין וז' וענבים לחיים וז' ויבסיס וז' ומחרגנים וז' ועד ז' וז' ואלו נמנות לחמשה ולוקין עליהן וכמ"ס בפ"ה מה' נזירות דין ז' *
 וכן מה שכתב נזיר שנמא לחת נכללו בזה שתי אוהרות והם על כפס מת לא יבא וז' ולא יטמא להם ואלו נמנו' לזמנים כמו שכתב במנין המנות ולוקין על שתייהן וכמו שכתב בפ"ה מה' נזירות דין ח' *
 וכן מה שכתב השובר בו ענש בין בראשון בין בשני נכללו בזה שתי אוהרות אחת בפסח א' ואחת בפסח שני ואלו נמנות לזמנים כמ"ס במנין המנות ולוקין על שתייהן וכמ"ס ברי"ט פ"ה מה' קרבן פסח *
 וכן מה שכתב העושה מלאכה ביום טוב נכללו בזה ששה אוהר' והם א' וז' של פסח וא' וז' דסוכות ושבעות וראש השנה וז' נמנות לזמנים אוהרות כמ"ס במנין המנות ולוקין על כולם וכמ"ס ריש ה' טביתת יום טוב *
 וכן מה שכתב המקלל חבריו בשם נכללו בזה כלשה אוהרות והם המקלל לכל אדם והמקלל את הדיין והמקלל את הגסיה ואלו נמנות כלשה כמו שכתב במנין המנות ולוקין עליהן כמו שכתב בפ"ו מהסנהדרין דין ב' *

ודע

כלפני' בכתב הר"ם במנין הלוקין שאין בהם אוהרה מיוחדת כגון כהן שנכנס להיכל שלא בשעת עבודה ובשמה מחוייבי מיתה בידי שמים מנה בהן שנכנס בקדש והקדשים שלא לעבד זה אלו הם אוהרה אחת ובמנין המנות לא מנאם כי אם באוהרה אחת וכמבואר בפ"ב מה' ביאת מקדש *
 וכן מה שכתב במנין הלוקין בהן טעבד בעבודת הלויים ובשמה מחוייבי מיתה בידי שמים מנה לוי טעבד בעבודת כהנים הכל הוא אוהרה אחת וכמבואר במנין המנות ובסוף פ"ג מה' כלי המקדש *
 וכן מה שכתב במנין הלוקין שמוי שנכנס לשם ובשמה מחוייבי מיתה בידי שמים מנה שמש הכל הוא אוהרה א' וכמבואר במנין המנות ובריש ה' ביאת מקדש *
 וכן מה שכתב במנין הלוקין בהן שנכנס למקדש פרוע ראש ובשמה מחוייבי מיתה בידי שמים מנה פרוע ראש שמש הכל הוא אוהרה אחת וכמבואר במנין המנות ובפ"א מהלכות ביאת מקדש *
 וכן מה שכתב במנין הלוקין הנכנס ל'עזרה כבנדים טמאי' ובשמה מחוייבי כרת מנה הטמא שנכנס ל'עזרה הכל הוא אוהרה אחת וכמבואר במנין המנות ובפ"ג מהל' ביאת מקדש דין יז' *
 וכן מה שכתב במנין הלוקין האוכל טבל טעדין לא הופרס ממנו מעשר אפי' מעט עני אע"פ שהורמו תרומותיו ובשמה מחוייבי מיתה בידי שמים מנה האוכל טבל שלא הורס עמנו תרומה גדולה ותרומת מעשר הכל הוא אוהרה אחת ובמנין המנות לא מנאם כי אם באחת וכמבואר בפ"ה מהמ"א דין ד' *

עמה אני הפרט מנין הלוקין לדעת הרמב"ם אל אחת לחמה למנוח חכבון ואלו הם *
 א' העושה אילול פ"ג מה' ע"ז דין ט'
 ב' העושה אילול לגויי' דין י'
 ג' הפונה אל האלילים ס"ב דין ב'
 ד' המקים חכבה שם פ"ו דין ו'
 ה' הנוטע אילן במקדש ס"ט דין ט'
 ו' הנותן אבן משכית ס"ט דין ו'
 ז' הנודד בשם ז"ל והנשבע בשמה ס"ט דין ז'
 ח' הנהנה בה שם פ"ד דין ח'
 ט' הכובע עיר הנדחת שם פ"ד דין ח'
 י' הנהנה ממנה ס"ט דין ז'
 יא' העושה כחקות הכותים שם פ"א דין א'
 יב' הקוסם שם דין ז'
 יג' המעונן שם דין ט'
 יד' המתנחם שם דין ד'
 טו' החובר שם דין ז'
 יו' הדורס אל המתים שם דין ז'
 יז' המוחק שם וכיוצא בו פ"ו מה' יסודי התורה דין א' ודין ז'
 יח' המוכבה את המזבח פ"ב מה' תמידין ומוספין דין ו'
 יט' העולה עליו במצלות פ"א מה' בית הכחירה דין יז'
 כ' הנכנס לעזרה כבנדים טמאים פ"ג ה' ביאת מקד' דין יז'
 כא' זב וכיוצא בו שנכנס להר הבית ס"ט דין ח'
 כב' המסיר כרי ארון פ"ב מה' כלי המקדש דין ז'
 כג' המזיח חטן מעל האפור שם פ"ט דין ז'
 כד' הקורע פי המטייל שם דין ג'
 כה' המקריב על מזבח הזהב שם פ"ב דין י"א
 כו' בהן שנכנס להיכל שלא בשעת עבודה פ"ב מביא' מקדש ד'
 כז' בעל מום שנכנס לשם ס"ו דין א'
 כח' שמוי שנכנס לשם ס"א דין ט'
 כט' בעל מום שמשש ס"ו דין א'

ואת

דרך מצותיך ה'ג

סח

פג האוכל טרף הארץ עם דין ו'
 פד האוכל טרף המים עם דין זכ'
 פה האוכל דמש הארמה עם דין זכ'
 פו האוכל מולעים כספירות עם דין זכ'
 פז האוכל נבלה עם דים פ'ד'
 פח האוכל טריפה עם דין ו'
 פט האוכל אבר מן החי עם פ'ה דין ב'
 צ האוכל ניד הנשה עם פ'ח דין ב'
 צא האוכל כשר בחלב עם דים פ'ט'
 צב האוכל כשר בחלב עם
 צג האוכל מתבואה חדשה קודם הכלת העומר עם פ'י דין ב'
 צד המקריב מנחה מתבואה חדשה קודם שתי הלחם
 צה האוכל ערלה פ'י מה' מאכלות אסורות דין ט'
 צו האוכל כלאי הכרם עם דין ו'
 צז האוכל תפירות חמץ פ'א מה' חמץ וענה דין ו'
 צח האוכל חמץ אחר חלות עם דין ח'
 צט המקיים חמץ עם דין ג'
 ק הטומה יין נסך ריש פ'א מה' חמץ
 קא כויר טאכל מנען היין פ'ג מה' גזירות דין ב'
 קב כויר טנלח עם דין זא'
 קג כויר טנטמא לתת עם דין טו'
 קד המנלח את הנפק דפ'י מה' טומאת נרעא
 קה החומץ סימני נרעא עם
 קו העובד בנחל כנענרפה בו עגלה פ'י מה' רוגח דין ט'
 קז הורע ארץ ישראל כסביעית דים ה' שמיטה ויובל
 קח הורע את האילן כסביעית עם
 קט הקוגר ספיח בלא טינוי עם
 קי הכוגר בלא טינוי עם
 קיא הורע כסנת היובל עם פ'י דין טו'
 קיב הקוגר בה בלא טינוי עם
 קיג הכוגר בה בלא טינוי עם
 קיד המכלה פאת טדה ולא נתנה לעני פ'א מה' מחנו' עניי' ב'
 קטו המפולל בדמו ולא נתנו לעני עם דין ה'
 קיו המלקט לקט ולא נתנו לעני עם דין ד'
 קיז המלקט פרט ולא נתנו לעני עם דין ה'
 קיח הלוקח עומר הטכחה עם
 קיט הלוקח אש על בניי דים עיב מה' שמיטה
 קכ הורע כלאים בארץ בורעים דים פ'א מה' כלאים
 קכא הורע כלאי הכרם דים פ'ה מה' כלאים
 קכב המרכיב אלנות עם פ'א דין ה'
 קכג המדביע בהמה כלאים עם דים פ'ט'
 קכד המנהיג בכלאים עם דין ו'
 קכה החוסס בהמה בעת הללכה פ'ג מה' סכירות דין פ'
 קכו הטוחט אותו ואת בנו דים פ'ב מה' שמיטה
 קכז הממטכו חכירו ולא החזיר עבט פ'ג מה' חלוה זלוה דין ד'
 קכח החובל אלמנה ולא החזיר המטכו עם דין א'
 קכט החובל בלים טעוטיין צ'ים ארבל נעט עם דין ב'
 קל עד חמס טאין בו פטלותיו פ'ד מה' עדות דין ח'
 קלא המכה את חכירו הכאה שאין בה טוה פרוטה סוף פ'ז
 מסנהדרין
 קלב בן סורר ומורה בעדות א' פ'ו מה' ממרים דין ז'
 קלג המוציא עם דע טנתמא דכרו טקר דים פ'ג מה' כערה
 בתולה
 קלד המקלל חכירו בטע דים פ'כ' מה' סנהדרין

קלה

ל' ערל טמא פ'ו מה' ביאת מקדש דין ח'
 לא כהן טעבר עבודת הלוים פ'ג מה' כלי המקדש דין י'
 לב כהן טעכנס פרוצ רחט פ'א מה' ביאש מקדש דין טו'
 לג כהן טעכנס קרוע כנדים עם
 לד המקדש בעלי מומין פ'א מה' איסורי הובח דין כ'
 לה הטוחט עם דין ד'
 לו הורק דמיהו עם
 לז המקטיר אימוריהו עם
 לח המקריב קרבנות כותים בעלי מומין עם דין ו'
 לט המטיל מום בקדשים עם דין ו'
 מ העובד בקדשים פ'א מה' מעילה דין ח'
 מא הגוזז אותן עם
 מב המקטיר שאור או דבש פ'ד מה' איסורי עובח דין א'
 מג העושה סיורי מנחות מחמץ פ'ד מה' מעה'ק דין י'
 מד המקריב בלא מלח פ'ה מה' איסורי מובח דין זא'
 מה המקריב אהנן או מחיר עם דין ז'
 מז הנותן טמן על מנחת חוטא פ'ב מה' מעה'ק דין ח'
 מז הנותן עליה לבונה עם
 מח הנותן טמן בקרבן טוטה פ'ג מה' טוטה דין זג'
 מט הנותן עליה לבונה עם
 נ המכיל בחטאת העוף פ'ז מה' מעשה הקרבנות דין ו'
 נא החומר בקדשי מובח דים ה' תמורה
 נב האוכל כשר קדש טנטמא פ'ה מה' פ'ה דין יב'
 נג האוכל מפסולי המוקדשין עם דין ב'
 נד כהן טאכל קדשי קדשים חוץ לעזרה פ'א מה' מ'ה דין ה'
 נה זר טאכל קדשי קדשים פ'א מה' מעה'ק דין ה'
 נו זר טאכל כשר בכור פ'א מה' בכורות דין ו'
 נז כהנת טנטמא לזר טאכלה חוה וטוק פ'ו מה' תרומות דין ו'
 נח הללה טאכלה תרומה עם
 נט האוכל קדשים קלים חוץ לירושלם פ'א מה' מ'ה דין ד'
 ס האוכל קדשים קלים קודם זריקת דמים עם דין ה'
 סא האוכל בכור חוץ לירושלים פ'א מה' בכורות דין ו'
 סב האוכל מטטר שני חוץ לירושלם פ'ב מה' מ'ב דין ה'
 סג כהן טאכל בכורים קודם הנחה פ'ג מה' בכורים דין ג'
 סד כהן טאכל בכורים חוץ לירושלים עם
 סה האוכל מ'ב טנטמא דפ'ג מה' מטטר שני
 סז טמא טאכל מטטר שני הטהור עם
 סז האוכל מטטר שני באנינות עם דין ה'
 סח ערל טאכל כשר קדש או תרומות פ'ט מה' הלכות קרבן עסח
 דין ח' זפ'ז מה' הלכות תרומות דין ו'
 טט האוכל ממחאת בהן והדומה פ'א מה' מעה'ק דין ב'
 ע האוכל מבשר חטאות הנטרפות והדומה עם
 עא הטוחט עסח על החמץ פ'א מה' קרבן עסח דין ב'
 עב הטועב בו עטם בין בא' בין בב' עם פ'י דין א' ודין טו'
 עג המוציא מבשרו חוץ לחבורתו עם פ'ט דין א'
 עד האוכל מבשרו חוץ לחבורתו עם דין ב'
 עה האוכל מבשרו נא או מבוסל עם פ'ח דין ד'
 עז ההגבה מן המקדש דפ'א מה' מעה'ק דוק ומטבח
 עז האוכל טבל טלח הופרש ממנו מטטר פ'י מה' מ'א דין ד'
 עח האוכל מבשר נפש חיה שהיא להחילה עם פ'ד דין כ'כ'
 עט האוכל בהמה טמאה עם פ'ב דין ב'
 פ הארבל עוף טמא עם דין ד'
 פא האוכל דג טמא עם
 פב האוכל טרף העוף עם דין ה'

סח

דרך מצותיך חיב

מכבוד תמים חוץ לירושלים לוקה מן התורה שנאמר לא תוכל לאכול בשר עור ובכורות בקר וגו' וכן זר שאכל כוית מכבוד בין לפני זריקה בין לאחר זריקה לוקה מפי השמועה למדו שזו אזהרה אף לזר שאכל בכור בין לפני זריקה ובין לאחר זריקה ע"כ *

ובן מה שמנה בס"כ ד' בהן שאכל קדשי קדשים חוץ לעזרה ובס"י כ"ט מנה האוכל קדשים קלים חוץ לירושלים הכל הוא אזהרה אחת וכמו שכתב בפ"ה מה' מעשה הקרבנות דין ה' כל האוכל כוית מבשר קדשי קדשים חוץ לעזרה לוקה שנאמר לא תוכל לאכול בשר עור ובכורות בקר וגו' וכן אזהרה לאוכל מבשר חטאות ושמות חוץ לעזרה והוא הדיון לאוכל קדשים קלים חוץ לירושלים שהוא לוקה שחומת ירושלים לקדשים קלים בחומת העזרה לקדשי קדשים ע"כ *

ובן מה שמנה בס"כ ג' בהן שאכל בכורים קודם הנחה ובס"י ס' ד' מנה בהן שאכל בכורים חוץ לירושלים הכל הוא אזהרה אחת וכמו שכתב בפ"ג מה' בכורים דין ג' בהן שאכל בכורים חוץ לירושלים מאחר שנכנסו לפניו מן החומה לוקה מן התורה שנאמר לא תוכל לאכול בשר עור ובכורות זדיך והם הכורים וכן אם אכלו בירושלים קודם הנחה בעזרה לוקה מן התורה כמו שאכלו בחוץ לפי שהם טעונים הנחה בעזרה שנאמר והנחתו לפני מוצה ה' ע"כ *

ובן מה שמנה בס"י ה' האוכל מעשר שני שניטמא ובס"י ס' ז' מנה טמא שאכל מעשר שני הטהור הכל הוא אזהרה אחת וכמו שכתב ברי"ט פ"ג מה' מעשר שני האוכל מעשר שני בטומאה לוקה שנאמר ולא בערתי ממנו בטמא בין שהמעשר טמא והוא טהור בין שהמעשר טמא והוא טהור ע"כ *

ובן מה שכתב בס"י ע"ד האוכל מבשרו חוץ לחבורתו ובס"י פ"ח מנה האוכל טריפה הכל הוא אזהרה אחת מדכתיב ובשר בשרה טריפה ובה הפי' המקובל שכל דבר שיגא חוץ למחיתו לוקה וכדאיתא ברי"ט פ"ח מה' המקשה • וזל הר"ם בפ"ט מה' קרבן פסח דין ב' בשר הפסח שיגא חוץ לחבורתו בין בזוון בין בשגגה כאשר באבילה והדין הוא כאשר קדשי קדשים שיגא חוץ לעזרה או בשר קדשים קלים שיגא חוץ לחומת ירושלים שהכל כבשריפה ע"כ • ובפ"ה מה' מעשה הקרבנות כתב בדיון בשר קדשי קדשים שיגא חוץ לחומת העזרה ובשר קדשים קלים שיגא חוץ לחומת ירושלים נשעלו ונאסר לעולם זחעפ"י שחוד לתקומת אסור לאוכלו והאוכל ממנו כוית לוקה שנאמר ובשר בשרה טריפה ולא ידעתי למה הר"ם הביא חלקות זה בפסח האוכל מבשרו חוץ לחבורתו ולמה לא מנה גם כן האוכל מבשר קדשי קדשים שיגא חוץ לעזרה זכנ האוכל מבשר קדשים קלים שיגא חוץ לירושלים • וזמ"ז שגא בשר פסח שיגא חוץ מחבורתו שנאמר ללאו בפני עתמו ולא מנה את אלזי • עוד חזי' ממיה למה לא מנה גם כן הויגא העובר אח' זדו' או רגלו וכן החופך בשר מן החי שלוקה עליוהו' ממוס' ובשר בשרה טריפה וכמו שכתב צפ"ד מהלכות מאכלות אסורות דין י' ובפ"ה דין ט' זכ"ז *

ודע שמה שכתב הר"ם האוכל מבשרו חוץ מחבורתו הכונה היא האוכל מבשרו שיגא חוץ מחבורתו אף על פי שחוד זכננים הבשר לתוך החבורה ואכלה לוקה וזה פשוט *

ובן מה שמנה בס"י ק"ה זריעה כלאים בדרך ובס"י קכ"ג מנה המרכיב חילניות הכל הוא אזהרה אחת וכמו שכתבאר ברי"ט הל' כלאים והוא מדכתיב שדך לא מורע כלאים *

ובן מה שמנה בפ"י ז' בהנ"ל שנשאת לזר שאכלה חזה זסוק ובס"י זכ"ז *

קלה הנשבע לסקר פ"ה מה' סכונות דין ג'
קלו הנשבע לשוא ס"ט דין ז'
קלו המחלל גדרו פ"ה מה' גדרים דין ה'
קלח היוגא חוץ למחוס בטבת ריש פ"ב מה' טכס
קלט העושה מלאכה ביום טוב ריש פ"ה מה' יום טוב
קח המקיף פאת הראש דים פ"ב מה' ע"ז
קמחה המקיף פאת זקן ס"ט דין ז'
קמב הטוחט על חת ס"ט דין זכ'
קמז הקורח ראשו על חת ס"ט דין ט"ו
קמד הכותב כתובת קעקע ס"ט דין זכ'
קמה הלובט טעטנו פ"ה מה' כלאים דין ל'
קמו הקוץ אלזי מאכל פ"ו מה' מלכים דין ח'
קמו איש טלבוט מלבוט אשה פ"ב מה' ע"ז דין י'
קמוח אשה טלבוט מלבוט איש ס"ט
קמט כהן שנטמא למת ריש פ"ג מה' אכל
קז כהן שקדם אשה וזנה ובעלה פ"ו מה' איסורי ביאה דין ב'
קנא כהן שקדם גרושתו ובעלה ס"ט
קנב כהן שקדם חללה ובעל ס"ט
קנז כהן גדול שבעל אלמנה ס"ט דין ג'
קנד המחזיר גרושתו פ"ה מה' גירושין דין זכ'
קנה הגושא וקוקה ליבס פ"ב מה' יבום דין זכ'
קנו הכח על הקדשה פ"ה מה' אמות דין ד'
קנו חמור שנשא בת ישראל ובעל פ"ט מה' איסורי ביאה דין ב'

קנח פנוע דבא שנטא בת ישראל ס"ט ריש פ"ז
קנט המסרס איש ס"ט דין ח'
קס אונס שנידע אונסו פ"ה מה' נערה בתולה דין ז'
קסח חזינא ס"ט רע שנידע אונסו ס"ט פ"ג דין ד'
קסב הקרבן אל העריות ריש פ"ב מה' איסורי ביאה
קסג המתחזן בכותית ס"ט ריש פ"ב
קסד גר עמוזי שנטא בת ישראל ס"ט פ"ב דין ח'
קסה גר תואבי שנטא בת ישראל ס"ט
קסו מלך שהרבה נשים פ"ג מה' מלכים דין ג'
קסז מלך שהרבה סוסים ס"ט דין ג'
קסח מלך שהרבה בסף וזהב ס"ט דין ד'

ודע שמה שכתב בפס"י הר"ם הנודר בט"ז הנשבע בשמחה הוא ט"ז ועיקר הנדר הוא הנשבע להכל הוא דבר ח' נודר ונשבע ומקרא דט"ז חלקים אחרים לא תזבילו בפ"י • דאי לא תימא הכי נגמאו הלאוין טלוקין עליהם קס"ט והר"ם כתב טה"ק ח"ה • וראיתי הרב בעל לחם משנה שכתב זלז והספ' למה מנה נודר ונשבע בתרי כיוון ששניהם יונאים תלמו אחר דהא אין דעת רבנו למנות כאן לא הלאוין שחייבין מלכות עליהן טכן כתב כל לא תעשה שבתורה טאין בהם וכו' מחמת טכא למנות הלאוין ואם כן לא היה לו למנות ונשבע בתרי אלא במד זכ"ז ע"כ • ונראה טלל דקדק הרב במנין זמ"ה שכתבו הוא הנכון *

והנה למעלה כתבנו דהר"ם פחטטון זה לפעמים כלל הלאוין הרבה במלקות אחד וכמו שכתבאר למעלה עתה אומר טראיתו להרס בקנת דברים הדבר בהפך שכתב שני מלקיות בלאו אחד והם אלו *

בה שמנה פחטנו הלוקח סי' ב' ז' שאכל בשר בכור ובס"י ס"ה מנה האוכל בכור חוץ לירושלים הכל הוא אזהרה אחת וכמו שכתב בפ"ה מה' בכורות דין ז' בהן שאכל כוית מכבוד

ובסימן כ"ח מנה חללה שאכלה תרומה הכל הוא אזהרה אחת
 וכמו שכתב בס' מהלכות תרומות דין ז' וז' ובת כהן כי תהיה
 לאיש זר היא בתרומת הקדשים לא תאכל שני עניינים נכללו
 בלאו זה טעם תבעל לאסור לה ותעשה וזה או חללה הרי היא
 אסור לאכול בתרומת לעולם כדון כל חלל שהחלל כזר לכל דבר
 ואם תטעה לישראל הרי היא אסורה לאכול בתרומת תן הקדשים
 שהוא חוץ וטוב לעולם אע"פ שנירטה או מת ע"כ. ודע שיש
 דומה לזה והוא לאו דלא יוכל בעלה הראשון וכמו שכתב הר"ם
 בפ"א מהלכות נירושין דין ז' וז' ובכלל לאו זה שכל אשה
 שזינתה תחת בעלה נאסרה עליו ולוקה עליה שנאמר אחרי אשר
 הוטמאה ע"פ והרמב"ם בסימן ק"ד מנה המחזור גרושתו ולא
 ידעתי למה לא מנה גם כן הבא על אשתו שזינתה וכבר ראיתי
 למרן שם שהקשה קושיא זו אך ק"ל בדברי מרן שכתב בסוף
 דבריו דלהר"ם אינו לוקה מן שזינתה אשתו אלא אם נירטה
 והחזירה אע"פ שלא נתקדשה לאחר כו' וכבר בסוף דבריו
 וניחא נמי שלא מנחה בהלכות סנהדרין שאין כאן אלא לאו
 אחד ע"כ. וכבר הראת לדעת שהר"ם במנין לא הלך אחר כלל
 זה שהרי מנה פרטים רבים כל אחד ואחד בפני עצמו אף שאין
 בהם כי אם לאו אחד ובמבואר:

והואיל

והביא ארבעו ערך הענין אחרתי לעורר כמה
 טענה הרמב"ם בכלל הלוקין טאין בהם חיוב
 מיתה חללה שאכלה תרומה דאמאי אינה חיבת מיתה דאש"נ
 דליכא כי אם לאו מ"מ נחא דאהדריה קרא לאיסוריה דומיא
 דמאי דאמרינן בפ"ב דבכורות עלה ט"ו אבל קדם הקדשן את
 מותם כו' הנוזו והעובד בהם סופג את המ' והרי איסור הניזוח
 בפסולי המוקדשים מכלל עשה נפיק דכתיב מוצת' ואמר' תזבח
 ולא ניזח ופס' לוקה משום דאמרינן אהדריה הכתוב לכליה
 זרואיתו להרבה א' בחי' דטיו לחלוין בערך גיד הנסה עלה היא
 דאמרינן בעלה ג"ח אחר רכה לא נלרבה אלא לטעם כעיקר כו'
 דאחר שהכריח הרב דטעם כעיקר הוא מדאורייתא הוקשה לו
 מהא דא' יוחנן טעמו ולא תמטו אסור ואין לוקין עליו וכמד
 בט"ס ר' דלאו מטיס דליתא מדאורייתא אלא היוחנן כר' עקיבא
 ס"ל דילוף טעם כעיקר מנעולי גוים וניעולי גוים לאו הבא
 מכלל עשה הוא הוא תעבירו באש כתיב ולא ליכא והלכך לא
 לקי' והרשב"א דחה דבריו ר' דאי טעם כעיקר ודאי בענולי
 גוים לקי דהא איכא לאו דנפילה ורחמנא הוא דשריא לן
 בהגעל' הא לא הניעול ולא לכן ובטל בהם באסוריה קאי דהיינו
 לאו דלא תאכלו כל נבלה. וכעין זה אכחך בעובד ונוזו
 בפסולי המוקדשין דלקי והתם תזבח ואכלת כשר כתיב ודרטינן
 תזבח ולא ניזח ועבודה ואפילו הכי תניא בפ"ב דבכורות הנוזו
 והעובד בפסולי המוקדשים סופג את המ' אלא דע"כ היינו טעמא
 משום דבקדשים כתיב לא תעבוד בכבוד גאונך וגו' ובי הומו
 ונפדו התירן הכתו לחלוין הם וכי קאת' תזבח ודרטינן ולא ניזח
 ולא עבודה נלה לנו טעם באיסור הא' בלאו דלא תנוזו בניעולי
 גוים נמי כי קאמר רחמנא תעבירו באש אהדריה דחמנא
 לאיסוריה קמא עד שיעבירו באש ולימך דפליטת האיסור
 כאיסור ולוקין עליו ע"כ וכ"כ הר"ן שם עלה דהאי סוגיא דניד
 הנסה:

ונראה

דלא דמי להנך משום דהתם שייך אהדריה לאיסוריה
 משום דנכלל האיסור כגון הכתוב אשר ניזח ועבודה
 בקדשים כשנלה לנו דנם בפסולי המוקדשין איכא איסורא
 אמרינן דכי כתב רחמנא לא תעבוד ולא תנוזו מיידו ככל הקדש'
 אף שסוממו - וכן גבי נבלה אמרינן דכיון דנלה הכתו דהטעם
 נם כן אסור אמרינן דכי קאמר קרא לא תאכל נבלה הוי כן

ממנו בין טעמו. אבל הכא דקרא אזהר וכל זר לא יאכל קדש
 כי קאמר רחמנא דמי שנבעלה בעילת איסור שלא תאכל לא
 מנינן למימר דנכללה ככלל מאי דאמר קרא וכל זר שהרי אשה
 זו שנבעלה לססול לה לאו זרה היא ואם כן לא מנינן למימר
 דאהדריה קרא לאיסוריה דהא באומרו וכל זר אינו בכלל אשה
 שנבעלה בעילת איסור.

ובזה

ניחא מה שלא מנה הר"ם בכלל הלוקין תושב וכדיר
 שאכלו תרומה ונאה אזהרה מיוחדת לזה כדכתיב
 תושב וכסיר ומנאש הר"ם במנין המנות מסוס דתושב וכסיר
 הם במיתה לפי שהכתוב אסר לזר לאכול תרומה וחייבו מיתה
 והתיר לקנין כספו כגון נסיו ועבדיו שיאכלו בתרומה כדכתיב
 וכהן כי יקנה נפש קנין כספו וגו' כי אהדר קרא ולמדנו דתושב
 וכסיר לא חטיבו קנין כספו אמרינן דאהדריה לאיסוריה ואמר'
 דכי אזהר קרא ואמ' וכל זר לא יאכל קדש נכלל בזה אף התושב
 והכסיר. וכן נראה מדברי הר"ם בפ"ו מהלכות תרומות דין ה'
 שכתב הזר אסור לאכול תרומות כו' אפילו היה תושב כהן או
 כסירו. ומפשט דבריו נראה דיהיב ליה לתושב ולכסיר דיני
 דזר ממש ואם אכלו תרומה חייבים מיתה.

ור"ן

זה שכתב הר"ם דמי שנבעלה בעילת איסור טאין בה
 חיוב מיתה כי אם לאו נראה שיש להכריח כן מההיא
 דאמרינן בפ"ד דיבמות עלה ס"ח דהקטו דאימא דהאי קרא דכת
 כהן כי תהיה לאיש זר אשתו לומר דכת כהן דמינכא לזר לא
 תיכול בתרומה ותיזכו ההיא מושבה אל בית אביה בנעוריה
 נפקא מכלל דמישקרה לא אכלה וחזרו והקצו אי מהתם היה
 אמינא לאו הבא מכלל עשה עשה כתב רחמנא הוי ללאו ע"כ
 הרי דס' לתלמודא דאי לא הוה כתיב כי אם ועבה הוה אמינא
 דליכא איסורא בכהנת אשת הזר לא עשה בעלמא ולא אמרינן
 אהדריה לאיסוריה וטעמא דאינו נכלל באזהרה דוכל זר משום
 דזו כהנת היא ולא זרה ואם כן כי נמי נבעלה בעילת איסור
 אין בה חיוב מיתה כי אם לאו משום דאינה נכללת באזהרה
 דוכל זר: ומיהו כ"ל דלקוטטא דמלתא דאשת הזר נפקא מקרא
 דוכל זר וכדאיתא התם בגמ' דתרי וכל זר כתיבי נראה דחייבת
 מיתה כזר דקרא הכי קאמר וכל זר הוא בין אשתו לא יאכל
 וכ"כ הר"ם בפירוט ובהנת אשת הזר הרי היא כזר עד כאן.

ודע סדן זה דהנוזו בפסולי המוקדשין דלוקה כעת לא ראימי
 שכתבו הרמב"ם בפ"י אף מדבריו בפ"א מהלכות מעילה דין ט'
 נראה דס"ל דלוקה שכתב בזהת הקדש טעם בה מוס ונפדת
 אינה מופרת בניזח ועבודה והרי היא באיסוריה עד שתשחט עד
 כאן. ומדבריה לא נראה דלוקה שהרי כתב והרי היא באיסוריה
 ות' לא ידעתי אמאי לא כתב בפ"י דלוקה ומה שהביאני לחקירה
 זו הוא לפי שראיתי סוגיא ח' בבכורות פ"ב עלה ט"ו דקאמר
 דאשת קרא דקא' דמו לאסור חלב פסולי המוקדשין דסד' א'
 הכתוב הקיסו לגבי ואיל מה גבי ואיל חלבו מותר אף פסולי
 המוקדשין חלבן מותר והקיסו וליכתיב רחמנא חלבו ופירנו א'
 כתב רחמנא חלבו הו"א אהני היקטא ואהני קרא אהני היקטא
 למעט מכתב ואהני קרא למיקס עליה בלאו ע"כ. וא"כ גבי
 ניזח נמי דאהני היקטא למעט מלאו שלא ילקה ואהני תזבח
 למיקס עליה באיסור לאו הבא מכלל עשה. ולפי הנוזו בפסולי
 המוקדשין אינו לוקה אלא טאין זה כדאי לדחות כריתת מפורשת
 דקתני וסופג את המ' והתם' שם הוקשה להם קושיא זו וכתבו
 זכרין לחלק ע"כ ולא בארין לנו החילוק.

ודע

ידוע דמה שכתבנו בסם הרשב"א דהר"ן דלמ' ד טעם
 כעיקר דאורייתא דלקי אף דליכא אלא לאו הבא מכלל עשה
 משום דאמרינן אהדריה קרא לאיסוריה התוספות גם באותה

דרך מצותיך הב

כניה וכדליתא בפרק כינז עליה ד' ומזוניה בנט ובפטררה לרמיה
וכמו ככתב הר"ם בפ"ו מהלכות יבום דין י' דאם חזר וכל עליה
פעם שניה פטיטא דאין כאן חיוב כרת אף על גב דכבר קיים
מנות יבום מסר לדביון דאשתרי אשתרי דומיא דכל יבמה דעלמא
אלא שלוקה משום האיסור שיש בו . אך מאו דמסקא לי הוא
בכחן גדול טעמיה לוי אלמנה מן הכשרות דמדון תורה אינו
מייבם דלא חתי עשה ודוחה לא תעשה וטעם אס עבר וכל עליה
אם חיוב כרת ביון דמדון תורה אינה עולה ליבום הוי ליה אשת
אח טלה במקום מנוה דהא מן דין אשילו חלינה לא הוי כריך
אלא דרבה הויה הכתוב מדכתיב ויבמה הסדרה ונהי דלחלינה
דכה חתמה ליבום אשפר דכתיב ויבמה הכתוב אלהים ספק מננה
תלמוד דאשפר דכיון דרבה חתמה הכתוב אלהים ספק מננה
איסור אשת אח וכו' . ודע דאם תימני ליתר דאיו חייב כרת
אשפר טלה וליקא מטום לאו דאלמנה דהוי עשה כבר דחה הלאו
ואין כאן כ"א עשה דתולה יקח ואיננה אינו לוקה וכבר עמדת
על חקירה זו בתדושי י"ג פ' .

עור חזי מהתפק בזה ככתב הר"ם דיש פ"ט מלכות ביאת
מקדש והקשרו כיון אהרן ולא כנות אהרן אם עברו
בנות אהרן וקשרו הם יהיו חייבות מיתה כזו פטמא או דלמא
דליבא דהו אלא לאו הכא מכלל עשה וא"ת תיפוק ליה דחייבות
מיתה מטום מחוסר בנדים דאשילו כהנים בזמן טהור בנדיהם
עליהם אין כהונתם עליהם וחייבים מיתה כזו וכמו ככתב הר"ם
בפ"ו מהלכות כלי המקדש דין ד' הא לא קריא שהיו המוספות
בפ"ק דקדושתין עליה ל"ו ד"ה חזן כתבו וא"ת תיפוק ליה דכל בני
אינם כשרות כהנים לפי שהן מחוסרי בנדים דהא אמרינן בפ"ב
דובחים דאשילו כהנים בזמן טהור בנדיהם עליהם אין כהונתם
עליהם ויש לומר דמיידי טלכסו את הבנדים או נמי ל"ו כיון
טלא כנסו בנדיה כהונה לא הווי מחוסר בנדים ע"כ והרמב"ם
כס בתדושי כתב מירון שני על תוספ' ואם כן יש להסתפק אם
חייבות מיתה דומיא דז"ר . ומיבו עבודה מחללי וכמ"ס המוספ'
טס ועיין במ"ס במדית"ט בתדושו טס י"ג פ' ובמקום אחר
נאריך בדבריו ועיין בהר"ם פ"ט מהלכות ביאת מקדש דין י"א
פכתב ואם הוי אזי אינו לוקה אלא חמת מטום זרות ע"כ וכמב
טס מרן וטעמ' מטום דלא הוהרזו תלמידי טהור ומחיס' בנדים
אלא מי טהור ראוי לעבוד אבל הוה הוה ואינו ראוי לעבוד
ואינו עובר בטום אחר מאלה .

עור יש להשייבם בדין זה דחללה ככתב הר"ם דלוקה ואינה
חייבת מיתה לפי שהדבר ידוע בכל אשה שנבעלה
בטילת איסור הטוב בכל אינה חללה כיו אס זונה וחללה לא הוי
אלא מאכורו כהונה וכמו שנכתב בפרק ח' ובפ"ו י"ט מהלכות
איסורי ביאה . והר"ם בה' תרות פ"ו כתב שני חלוקות אלו
וזל טלס כבעל לאסור לה ופעמא זונה או חללה כמו שביארנו
בהלכות איסורי ביאה אסורה לחבול בתרות לעולם כדון כל
חלל סחלל כזר לכל דבר ע"כ . והנה פעם דברים אלו בראש
דמלתא דפטיטא ה' סחלל הוא כזר ואם אכל תרות חייב
מיתה והרמב"ם בפ"ט מהלכות איסורי ביאה דין י' כתב חבל
חלל כל תורה הודאי הרי הוא כזר ונראה נרוסה ומטעמא למתים
ע"כ . ואם כן יש לדקדק דאמאי כתב הר"ם דחללה לוקה הא
כזר היא ומיתה נמי לייחייב וקרא חתמה דלא אשא אלל היבא
דנבעלה מאיסור הטוב בכל דעסאה זונה אבל חללה לא
אינשריך קרא מטום דחללה הוא כזר . וכרייתא דפי דבמות
הכי דייקא דקתיב בן טעם שנים ויום אחד בר עמוני ומואבי
מגרי ואדומי כותי נתן חלל וממור כבאו על כהנת לוייה
וישראלית פסלן ע"כ . והנה הדבר ידוע שביאות אלו עושים
לכ"ל

סוג א דניד הרסה חולקי' ביה וכתבו מיהו לא דמי כל כך דהתם
מטמא ודאי דאדרירי הכי קאמר מוכח וביחה התרתי לך בקדשו'
שהוממו ולא ביה ועיין כמה ככתבו המוספות בפ"ה דע' עליה
ס' סוף ד"ה אחר רבי יוחנן .

הע הסתמס בפ"ב ד"ט עליה י"ב ד"ה הסתמס הקשו דלפ"ה
דאית להו דנדרים ונדבות אינם קרנים ב"ט מלכס ולא
לנבזה הווי' לאו הכא מכלל עשה אחאי לא לקי ניתא כיון
דאדרירי אדרירי לאיסורא קתא דהא אמרינן נכי בוזו כסולי
המוקדמין דלוקה אף עלגב דלא ידעינן איסור ביהוה רק מדכתי'
מוכח ולא ביה דאינו לאו הכא מכלל עשה דהוי לוקין לא פ"מ
דאדרירי אדרירי לאיסורא קתא כמותר ללאו טהור בו קורם
שכבסל וגם נבי נדרים ונדבות ניתא הכי דאדרירי לאיסורא
קתא ולוקה: ותירגו דכתיב ביה דלא הויה כה כסולי המוקדמין
כלל כהדין ואם כן הוילי ואלמנה סתף ביה לאיסורא תוקדמין
להו באיסורא קתא . אבל הכא נכי יום טוב דלוקה טעם הויה
דכתיב אשה ואלה ויה' בנדרים ונדבות מתוך שהויה ואם כן
אמכחא דהויה כהדין לא אמרינן אדרירי לאיסורא קתא לא
למאי דאדרירי אדרירי ולמאי דלא אדרירי לא אדרירי וקאי
דוקא בעשה ט"כ ודע עליו זה הא דאשילו רב חסדא ורבה בפ"ו
אלו עוברין עליה מ' ובפרק תמיד כשחט עליה ע"ב ובפ"ב ד"ט
עליה נ"א באופה מיום טוב לחול דרבה אחר דאינו לוקה מטום
דאמרינן הוילי ואי מקלעי ליה אורחים הוי ליה הסתא נמי הוי
ליה לא הוירך לטעם זה אלא באופה מ"ט לחול אבל האופה
לכלבים ולנשים בלאו הכי אינו לוקה מטום דאין איסורו בא לא
מכלל עשה דכתיב לכם ודרסוין לכם ולא לכלבים לכם ולא
לנשים . אך דא"ת להר"ם בפ"א מהלכות יום טוב דין ט"ו שככתב
המבסל ביום טוב לבות ס' או לבהמה או להניח בחול אינו לוקה
טאלו בלו לו אורחים הוי אורח המבסל דהוי להם ע"כ . הרי
דאי לאו מטעם זה הוי לוקה כמבסל לכותים או לכלבים אע"פ
דאין איסורו בא אלא מכלל עשה והדבר נריך תלמוד .

ורע בכל הנשים הסטורות אף מן החלינה כשן כרת ערוה
ואם' אחיו טלה הי' בעולמו וכן אשת סרים וא' דרונינו
דפמעטוין ליה מדכתי' ולא יתחא טמו וכן איילונית דמועטין
לה מדכתיב אחר טלה כל אלו כיון שנחתעטו כשאריו באיסורא
היאשו דהיינו אשת אח טלה במקום מנוה וזה פטוט . ומאי
דאמרינן בפ"ק דיבמות דהוילין ליבמתו ובה עליה או על כרתה
היא או האחין דקאי בלאו דלא יבנה כיון טלה יבנה טוב לא
יבנה ולא אמרינן כיון דמעטו הכתיב אדרירי לאיסוריה טלני
התם דהוי קרא יתירה וע"כ קרא אחא לנפקו מברת ללאו וכמו
שכתבו המוספות טס ד"ה איהו וכן כתבו בפרק החולץ עליה מ"ד
ד"ה ובייבס יע"ט וא"ת הרי כתב הר"ם בפ"א מהל' יבום דין ז'ב
הכונס את יבמתו כאסרו דרותיה עליו ועל שאר האחין ואם בא
הוא או אחד משאר אחין עליה הרי זה עובר בעשה טנא' יבמה
יבא עליה ולא עליה זאל כרת ע"כ . ואחאי לא אמרינן כיון
דמייטת הכתוב מטום דכתיב עליה תחור לא סורה דחייב כרת
דומיא דחייבונות ודכותה הא לא קטיא דהבא קרא יתירה הוא
דהא כתיב בית אחיו בית אהד הוא בונה ואינו בונה כני בתים
ובדליתא בפ' החולץ ואם כן כי הדר כתב קרא עליה הוא לנפקו
מברת לעשה ואיהו שליחותא דאחין טביד ואיהו שליחותא דנרה
עבדא וכדליתא התם בנמרה אליבא דר' יוחנן .

ורע דכל יבמה שהיא אסורה ליבם בלאו דקיל חולנת ולא
מתייבמת אם עבר וכל עליה פטיטא דלא עבר אלא
אדרבנן דהא מדון תורה דהויה היא ליבום מטום דאחי עשה
ודחי לא תעשה אלא דרבנן הוא דנזור ביאה דאסורה אטו ביאה
שניה

איסור נזון לה מן המצטר מסו' דלח שמעינן מהאי קרא דלוי' פקעה מתנה קדושת לוי' בכעילת איסור • אבל ת' שטעט הכתוב הכהנת האוכלת בסביל ענת' כבעיל' איסור הוא משום דפקעה מתנה קדושת בהונה • ובמרחא אמרינן דאי לאו דכוייח לא היינו אומרים דלוי' וישראלית שנבעלו לאיסור להם שלא יאכלו בתרומה מק' דכאנת משום דהו' אחינא כהנת דבקרופ' נפסה אכלה פסל לה לוי' וישראלית דלא קדש נופס' ואכל' בסביל כנה לא פסל לה ומהנא יליף דבא דפאנת שנבעלה לכוני' כנה חו' כ' משום דשמעינן מקרא דובת איס' כהן דכאנת שנבעלה כחללה מן הכהונה וכן פרש' בבכורות דרבא מהאי קרא דובת איס' כהן קא יליף למתיה •

וראיתי להר"ם בפ"ט מהל' בכורות דין' ד' סכתא אכל חללה אינה אוכלת שאין חללים בכלל כהנים ע"כ וקשה דאמרי נקט למתיה בנקבה לימא שהחלל אינו אוכל ומינה ילפינן לחללה וטור דמלתא דפשיטא היא דחללים אינם בכלל כהנים וכמ' ש' הפר"ח כס"י ס"א ס"ק י"ב אבל גרסה דהתם לא מיירי בפולדה מפסולי כהונ' דהתם מלתא דפשיטא היא דכל שגולד מפסולי כהונה אין לו דין כהן כלל וכדאמרינן הכהנים ולא חללים אלא כהן מיירי ככהנת שנבעלה בעילת איסור ובקראת חללה לפי שנתחללה מן הכהונה וכן נמי הכא כגב חללה שאכלה תרומה ומיירי כשנבעלה בעילת איסור • ויליף הר"ם דין זה מהאי' דבכורות שכתבנו ומה' נקיט לדינ' בנקבה משום דלא סייד בוכר וכמבואר ולפי זה קשה דאם איתא דחללה שאכלה תרומה אין בה חיוב מיתה לא לאו היפי' יליף מינה רבא דכהנת שנתעברה מנוי דכנה חייב כפדיון משום דכעשת זרה במורה וצ"כ לאו זרה גמורה היא מדלא חייבה הכת' מיתה כור • עוד ק"ל מהאי' דאמרי' פ' הערל עלה ע"ד אינה דבר שסוה בורעו של אהרן הו' אומר זו תרומה פו' ופריך תרומה נמי אינה בחללה ומשני חללה לאו זרעו דאהרן היא ע"כ ופשיטא דחללה דהקשה לאו שגולדה מפסולי כהונה דהיא אשילו' בוכרים אינו אלא ודאי כנבעלה ביאת אסור הוא ופ"ה פריך דתרומה נמי אינו טור בורעו של אהרן ועל זה תירנו דחללה לאו זרעו של אהרן הוא וא"כ יש לתמוך לתה' לא תתחייב מיתה מאחר שאינה מורעו של אהרן •

עור זאת אדרת מהאי' דתנן פ"ד דתרופות משנה ב' כשאת לאחד מכל הפסולין משלמת קרן וחומש ומיתתה כמתן דברי ר"מ ואכ"ה זו וזו משלמות את הקרן ואינה משלמות את החומש ומיתתה כשריסה עד כאן וק"ל כחכמים כמו שפסק הר"ם בפ"ג מה' איסורי ביאה דין ג' ובפ"ה מה' תרומות דין י"ב והוכחה משנה זו שפ"ד דשנהדרין דף כ"א • וראיתי לר"ם בפ"ה אלמנה לכ"ג דף ס"ט שכתב תהא מקולקלת למפרע לשלם תרומה שאכלה קרן וחומש דאסתכח דורע הויא ואכלה תרומה בשוגג עד כאן • ומתא דנהא מטעמי דלא כחכמים דאית ליה דליכא חייבה דחומש אלא כור מציקרא • ועוד אבי תמים דאף כר"מ לא אחי' דהא ר"מ תודה בבת כהן שנכסת לוי' ישראל' שאינה משלמת חומש משום דאפשר לה לחזור לבית אביה בחינת בעלה וה"ל אפשר בחינת העובר ולא בחלק ר"מ אלא כנשאת לא' מכל הפסולין דאונה דאווה לאכול עוד בתרומה אבל זו אפ"ה ששגוב לבית אביה ונ"ע •

ובפ"ק דכריתות דף ה' אמרינן הסך לעלמים ולכהנים ר' מאיר תשיב ור"ז פוטר ואמרינן במאי פליגי א"ר יוסף ואשר יתן ממנו על זה כתיב ומלך וכהן הסתא זרים נינהו ור"ז סבר כעינן עד דאיכא זר מתחלתו ושם סוגו ומלך וכהן מעיקר' לאו זרים הוו וא"ר חיקא בריה דרב אשי ואזרולט' נמייהו דתנן

לנבעלת זונה • ולזה אמרינן קרא אכל לחללה לא אמרינן קרא משום דהו' כור • והנראה דס"ל להר"ם דקרא אתא אף לתיבא שנתחללה כביאה זו • ואע"כ דהחלל הוא כור לכל דבר אמרינן קרא יבום משום דכיון דאמרינן דאמרינן דומיא דכל יבמה דעלמא אלא שלוקה משום האיסור טיב' בו • אך מהאי דמסק' לי לתיבא דיש לה בן מכהן דקול דאפילו ישראלית במורה טיב' לה בן מכהן אוכלת בסביל כנה אשמושינן קרא סתם נבעלה בעילת איסור בין שנבעלה בעילה שטושה אותה זונה או חללה אינה אוכלת אבל לעולם לחללה ענמה שלא תאכל כסביל ענמה לא אמרינן קרא אבל אין זה פסול דברי הר"ם • ואפשר לומר דס"ל להר"ם דהא דאמרינן דחלל הוא כור לכל דבר הוא דוקא כחלל שגולד מפסולי כהונה אבל האשה הנבעלת לפסול כהונה נהי' שנקרא' חללה לענין איסור כהונה ואם בא על חללה זו לוקה שמים וכמו שכתב הרמב"ם בפ"ו מהלכות איסורי ביאה דין י' מ"מ אינה כורה גמורה • וזוה דייקי דברי הר"ם שכתב כדיון כל חלל שהחלל כור לכל דבר ודבר ידוע דחלל לא הו' אלא כגולד מפסולי כהונה אבל הכהן אינו מתחלל כביאת איסור וכמ"ס הר"ם ברפ"ט מה' איסורי ביאה •

ויש לדקדק בהאי' דאמרינן בפ"ח דבכורות עלה מ"ו אמר רב פשא בדיון לן רבא כהנת שנתעברה מנוי מהו ואחינא ליה לאו היינו דרב אורא בר אבהה דאמר לוי' שילדה כנה פטור מחמת שלמים ואמר לי הכי השתא בכלמא לוי' בקדושתה קיימא אלא כהנת כיון דאיבעלה הויא זרה עד כאן • והנה דין זה דרבא דכהנת שנתעברה מנוי דכנה חייב כפדיון היא הלכה פשוטה וכן כתב הר"ם שפסק י"א מהלכות בכורות דין י"א ואין שפק' דאלו דוקא שנבעלה נהי' אלא כל שנבעלה בעילת איסור כנה חייבת כפדיון סהרי פקעה ממנה קדושת כהונה והר"ם כן טעם לזה שהרי נפסלה אמו לכהונה כבעילת הכותי ע"כ • למדנו מזה דכל שנבעלה בעילת איסור הפוסלה לכהונה פקעה ממנה הכהונה והויא לה זרה והנה לא נשאר חס דין זה קבלה היא ב' דיה דרבא או שלמדו מהך דובת איס' כהן דאמרינן דכל שנבעלה לפסול לה שנתחללה מדיון כהונה • ואי מהכא יליף לה קשה דהא הכא על כרחין גורת הכתוב היא דהא לוי' וישראלית נמי אישטיטו מהאי קרא והתם לאו משום דפקעה קדושתם •

והנראה אגלי בזה הוא דרב' מוהך דובת איס' כהן קא נמיר לה וס"ל דמנינו אכיל' תרומה כסביל שני דברים או מנד ענמה שהיא מורע אהרן או מנד דבר אחר כגון לוי' וישראלית הנשואות לכהן שאוכלות בתרומה כסביל דהו' קנין כספו דכהן או לוי' וישראלית טיב' להם בן מכהן שאוכלות בתרומה כסביל הון מדכתיב יליד ביתו הם יאכלו קרי ביה הם יאכלו וכדאיתא בפרק יונה דופן עלה מ"ד ואתא קרא דובת איס' כהן למשק' דלא אשה שנבעלה ביאת איסור דמטעמו ממנה שתי אכילות הללו ופשיטא דקרא דמיירי בבת כהן שהיתה אוכלת בסביל ענמה שמעינן ליה מנופיה דקרא דתיבא דהיתה אוכלת בסביל ענמה כל שנבעלה לאיסור לה שלא תאכל ומרבוי הכתוב דכתב ונת דהוי קרא יתירה וכדאיתא בפ"ו דיבמות עלה ס"ח שמעינן לוי' וישראלית האוכלות בסביל אחרים סתם נבעלו לאיסור להם שלא יאכלו • והנה מדיון זה ליכא למילף מיניה משום דהכא גורת הכתוב הוא ולא משום דפקעה קדושתה שהרי הם מנד ענמה לא היה בהם קדושה אלא דגורת הכתוב הוא דכל שנבעלו בעילת איסור לא יאכלו כסביל אחרים ומשום הכי לוי' שנתעבר' מנוי פטור כנה משדיון וכל לוי' שנבעלה בעילת איסור

דרך מצותיך ה'ג

המחבר וכו' ע

שם חלא טרנונו היום כמו שהיה תחלה • כ"ב כל זה לפי
ניסת הר"ס בפ"ו מה' שכונות ועיין לקמן סי' ת"ו •
סי' ל"ח ואפי' עשו בו כוס מצפה אינו חייב • כ"ב המחבר
ס"ל בהראש"ד ללא זה אינו חלא גדל' אחר רונה
אינו ולפיכך פטרו מן המלקות מסי' דנייתן להטבון • אך הר"ס
ס"ל דאפי' אחר רונה אינו עובר בלאו ופטרו מן המלקות לפי
טאין בו מצפה י"ג ע

סס' ט"ל כלו' ואין בה חיוב מלקות • כ"ב לא ידעתי טעם
הדבר והר"ס בה' סנהדרין • מנאז' ככל הלוקין וכ"ב
במנין המנות סי' ר' •

פרשת משפטים

סי' מ"ב טאין האשה קונה עבד עברי • כ"ב מפני החסד
הוא וכדאיתא בגמרא • ומטבת לה כנקבות
בפחות מט' טנים וכמ"ס הר"ס סוף ה' עבדים • ואינו מסתפק
בזה לפי שהמחבר כתב לקמן סי' ט"ב שחנות לצולט כ"ס
מעבדו הוי אף בנקבות טאם עבדו וקנו אסור לשחררם חלא
ימכרו אותם בעבד עברי היכי ליריינו דייני למוכרו אינו
רשאי דכתיב לעם נכרי וזה' לעבד עברי וכמ"ס הר"ס • ואולי
כופין אותה לשחררו והדבר נר"ך תלמוד ועיין לקמן פ' ר"ה
סי' ת"ן •

סי' ת"ה בהנה' האמת הוא כי הרוגת מיתמו בסייף וכו' •
כ"ב וכ"כ לעיל סי' ל"ד ולא ידעתי איך עלה בדעתו
שהיה חמור העבד מהישראל זה דבר מתמיה •

שם וחולס במשפטי הזמה וכו' • כ"ב לא יכולתי להלום
כונת דבריו •

סי' כ"ח דיני המנוה כתוב למעלה במגז' יעוד • כ"ב לא
ביאר המחבר אם לוקין על לאו זה והר"ס לא
הביאו בה' סנהדרין ככלל הלוקין • ואולי טעמו לפי טלח העיל
לו מעשיו וכמ"ס בפ"ו מה' בכורות והמחבר ככלל זה פוסח על
שתי הסעיפים •

סי' ס' ובהנחת אב ואם הר"ס בו כרת • כ"ב מטעם לא
שמענו כרת במכה אביו ואמו ובריש כריתות כמטבו
מחוייבי כריתות לא מנו זה • והר"ס במנין המנות ל"ת סי'
כ"ב כמנה מחוייבי מיתת ב"ד טאין בהם כרת מנה את זו
ככללם • והכי איתא בת"כ פ"ו ויקרא גבי פר כהן פטיח
יע"ט •

סי' ס"ה ואעפ"י טאין לוקיו על לאו זה לפי טאין העינוי
דבר חסויים • כ"ב עוד אפשר לו' לפי טלאו זה
אפשר לעבור עליו מבלי מעשה שהרי אפי' בדברים איכא לאו
דלא תענון וכל לאו שאפשר לעבור עליו מבלי מעשה אין לוקין
עליו אף במצפה וכמ"ס המחבר סי' סת"ה ושמ"א ותקפ"ג יע"ט •
והטעם שכתב המחבר אינו כח לי ודוק •

סי' ס"ח וכוונת זה אינו ככוונת סוכרני כ"ב כלו' דטונא דקרא
לא טייך כסיית יגר כיון שמנוה לשנאיתו וכ"כ העוס'
פ"ב דמניעא דף ל"ב • אך בערבי פסחים דף ק"ג כתבו טדין
זה הוא ככוונת דקרא • ודברי הר"ס בסוף ה' רונה נוטים למ"ס
התום' בפ' ע"פ ודוק •

סי' ס"ט מדיני המנוה מה הם הדברים • כ"ב כל אלו הדינים
אין זה תקומם כי אם לקמן פ' כי טסא סי' ק"ח
סנכטוינו שמשכות הארץ מעבודה בפנה העניעית וכ"כ טס
המחבר •

דמנן בת כהן שנכחה וכו' ניסת לאחר מכל הפסולים מכלמת
קדן וחומס וכו' עד כאן • כלומר דלרבי יאודה כי היכי דס"ל
דהסך למלכות ולכהנים פטור משום דבעינן זר מתחלתו ועד
סופו ס"ל נמי דכהנת טנתחלה אינה מכלמת את החיומס
משום דכתיב וכל זר לא יאכל קדש ועלה קאי ואיני כי יאכל
קדש וכו' •

והשתא חליבה דהר"ס ת"ל לתלמודא דחכמים דתרומות
חולי בשית רבי יאודה ומס"ה פטרי מן החומס

אימא דטעמייהו הוא דס"ל דלא חייבה תורה חומס חלא במקום
מיתה אבל בלאו חומס • ובאמת דלר"מ דס"ל דמכלמת חומס
יט לתורה דאחתי מכלמת חומס כיון טאין בה מיתה והרי כפ"י
דכנת דף ס"ט אמרינן רבא אחר מיתה במקום כרת עומדת
וחומס במקום קרבן וקול כרבא וכמו שפסק הרמב"ם רי"ט פ"ז
מה' תרומות • וכפי סברת הרמב"ם ה"ק רבא דחומס במקום
קרבן והרי מנינו דחייב חומס אף במקום דליכא מיתה ואי
חומס במקום קרבן היכי מחייב חלאו הא אמרינן בפ' כלל גדול
דשכונות בטוי דחייב עליה קרבן חדוש הוא דככל התורה לא
לאכתי' לאו דמייטי עליה קרבן והכא מייטי •

ובי מיתה דרבא לא אמרה למילתיה חלא חליבה דחכמים
וס"ל דמס"ה פטרי רבנן משום דחומס במקום קרבן
וקרבן חלאו לא מייטי • אם כן היכי מדמו' לה בכריתות להך
דתרומות עם הרי"ה דסך למלכות ולכהנים והדבר נר"ך חלי
תלמוד •

ורע דלעיל כתבנו דכהנת אשת הזר לכ"ע חייבת מיתה
אך כפי מה שכתבנו דלכ"ע אינה מכלמת חומס •

בנה כי כן אנו נוסתפק דכיון דטעמא הוא משום דזו אינה
זרה אם כן כי היכי דאמרינן דקרא דואיש כי יאכל קדש לא
קאי חלא לזרה גמורה אבל לכהנת אשת הזר אף דרכינהו
קרא לחיסורא לחיומס לא רכינהו ה"כ נימא דקרא דותמו בו כי
יתלונה לא קאי חלא חזר גמור אבל כהנת אשת הזר ליכא
מיתה ודוק •

חלק רביעי

והם הנבות וחדוסיים שנמלאו כתובים מכתובת ידו על הרב
המחבר ול כגליון ספר החינוך •

פרשת יהרו

סס"ו ז'ך ואם יש כח בכ"ד כופין אותו • כ"ב במ"ע
מתין טכרה בדה לא מנינו כפיה אף על
העמיד וזה מוכרח מכתה מקומות • ואולי יאמר הרב אם ירנו
ב"ד ומקנת המורים הכי ס"ל : אבל אין זה כמשמעות דבריו
טנר' דמטוה עשה זה לשאר עשה וכו' •

סי' ל"ב ואם תטאל מי טנדר וכו' תטובתך טגדר עשה וכו'
כ"ב יש לתמוה במה שמירן המחבר לקוסי' זו מההיא
דאמרינן בפ' שני כוורים דף ל"ח דכויר טנכטרע דמנלח דאתי
עשה דמטרע ודחי ל"ת דכויר ואע"ג דכויר איכא כמי עשה
דכפיב קדום יהיה גדל טרע ואין עשה דוחה ל"ת ועשה מ"ת
טאני כויר דקיל הואיל ואישיב בטאלה ומס"ה אתי לעשה דמגור'
ודחי ל"ת ועשה דכויר והכי איתא בריש יבמות דף ה' • ואם כן
ה"כ נימא יכא עשה דמנה וידחה עשה ול"ת דנדר הואיל ונדר
אישיב בטאלה • וראיתי להרמב"ם שכתב בספ"ו מה' כוירות
טעם אחר לכויר טנכטרע • ואולי כך היתה גירסתו וגירסת
המחבר

דרך מצותיך ה'ר

שם ומדברנו נוהגת אפילו בזמן הזה כ"ב מדברי הר"ם פ"ד מהלכות טביעות נראה דל' הטביעות נוהגת בזמן הזה בארץ מן התורה וכבר יושב עם מרן דברי הר"ם שפ"י יע"ש

ס' ע"א או עוף מור או נזול כ"ב דבריו תמוהים לפי מהלכות אינו באים מן העוף כי אם מן הבהמה דוקא וזה פשוט

שם וגם עבר על לאו כ"ב לאו זה לא באמר בעשה זה דחגיגה כי אם בעשה דראיה דכתיב יראה כל זכורך ועל זה הזהיר הכתוב ולא ידאו פני ריקס וזה פשוט למי שישיין בדברי הר"ם וכן כתב המחבר אל ס' פ' דאה יע"ש

ס' ע"ב כי אחר טלח הזכרו פירות אחרים כ"ב בספרי פרט כי טבא הוציאו דין זה מנזיר שיה באמת כאן ארץ ובאמת להלן ארץ חטה וכו' מה להלן משבעת המינין אף כאן מו' המינין וכ"כ הט"ז בפירוט התורה

שם ונוהגת בזמן הזה בזכרי כ"ב לא מנאמי דין זה מבואר משום דדוקא מקריאה נמשעו אבל מהבאה לא

ובמסכת בכורים מנן בכלל אלו מבוארין ואין קורין הנשים ולדברי המחבר כ"ל דמביאין מדברנו ארץ ק"ל דלא חיוכס אינו אלא מדברנו הול להפריש תרומה כיון שהם חולין מן התורה וכמ"ס הר"ם נבי קונה ב' חילנות ומסוריא ועבר הירדן שאין חיוכין כי אם מדברנו לא תיקטו משום דאף בתרומה אין חיוכס כי אם מדברנו ובעל כתר תורה הביא עשה זה בכלל המצות שמיוכין לזכרים ולנקבות וכ"כ בסיתן ק'

שם ומסוריא ועבר הירדן כ"ב מדברנו דוקא והיה לו לשפ"ט

סימן ס"א וכמו כן באמר בחטור על עבירה אחרת כ"ב עיין במ"ס מרן ספ"ב מהלכות עדות ודוק

שם לפי סיתן להטבוח אין לוקין עליו כ"ב לפי שיטתו טבל לאו שאפשר לעבור עליו בלי מעשה

שאין לוקין עליו במעשה אין גורף לטעם סיתן להטבוח

סימן פ"ג ואם יש מעש בדבריו אינו יורד משם כל אותו היום כ"ב זה אינו אלא לא היה יורד משם לעולם יוחא דתנן במתניתין לא היה יורד משם כל היום כבר תרנמה אביי אאין מעש בדבריו יע"ש

שם דכל שאינו כשר להעיד אינו כשר לדון כ"ב כבר ייסבו זה התוספו בפרק בא סימן ובטלהו פ"ק דב"ק דה"ק כל איש הכשר לדון כשר להעיד וזו"ת הדיו הוא נדחה מכל הפוסקים וכמו שכתב המחבר אל

סימן כ"ג והם טבעה עמתי כ"ב כן כתב הר"ם במנין המצות שלא זו לא תיירי אלא בטבעה עמתי

שם אך מדבריו בפי' מה' ע"ז נראה שהוא כולל לכל האומות וזה נראה מוכרח לפי שיטתו דס"ל דלא יסכו דסמ"ך לזה הוא כולל ואם כן פשיטא דלאו זה נ"כ מיירי בכל האומות והסמ"ג כשב

סימן כדעת המחבר ולדידיה ניהא משום דס"ל דלאו דלא יסכו לא מיירי כי אם בן עמתי ומה שקשה לזה מה"ס הר"ם פ"ו מהל' מלכים כבר ייסבו הל' יע"ש

סימן ז"ד אלא אפילו לטכור לו בית אסור כ"ב כל אלו החלוקות לא נפקי תלאו זה כי אם תלאו דלא

תחנס דדרטינן לא תתן להם חנייה בקרקע וכן מתבאר מדברי הר"ם פרק ז' מה' ע"ז וכן כתב הסמ"ג ודע דהראב"ד ס"ל דלאו זה דלא יסכו בדרך לא מיירי כי אם בן אומות וכן הוא דעת

הסמ"ג ואם כן ע"כ דהמפירה והסכירות לא באשרו מפרוט זה דאליבא דכ"ב המכירה והסכירות לכל עובר ע"ז נאסר לא ודאי

מלא תחנס נטקי ולאו זה אליבא דכ"ב הוא כולל לכל האומות סימן

עא

פרשת תרומה

סימן כ"ו שלא להוציא כדו הארון כ"ב לוקין על לאו זה וכמ"ס הר"ם פרק ב' מהלכות כלי המקדש

פרשת ויקרא

סימן קכ"ה ואם הוא עני והביא כסבה או שעור לא יבא ידי חובתו כ"ב לא ידעתי אלא מנא דין זה ובסוף נגעים מנן עני שהביא קרבן עשיר יבא וכן כתב הר"ם סוף פ"ו מהלכות שנגות וכתב ד"ס דאפילו לכחילה מביא ומבא עליו ברכה

שם חוץ מקרבן טבועת העדות שאינו נוהג בנקבות כ"ב אף בטומאה ומיתה דמהניא עדות אשה אפשר דאינה בטבועת העדות דדוקא עד אחר דבעלתא בר הנד' היו ומנטרף עם אחר בטומאה ומיתה סמויגא מתון על פי עד אחר חייב בקרבן אבל אשה שאינה בתורת עדות בטום מקום אף בטומאה ומיתה אינה חייבת בקרבן והכי דייקא ליטכא דמתניתין דריש פרק טבועת העדות

סימן קכ"ה אעפ"י שערב על איסור תורה כ"ב דק"ל חצי טעור אסור מן התורה

שם גולה יש כאן הטב גולה אין כאן כ"ב נירסת רוב הפוסקים לפי המסקנא היא גולה אין כאן הטב גולה אין כאן

שם בת"ס אל הנזול מחבירו שיה פרוטה שחייב להולכה אחריו כ"ב כנספגע לסקר דוקא

סימן קכ"ו וכן מהל היוגא מן הפירות כן כתב רש"י בפירוט התורה

שם וכן סיירי התנחות כ"ב דניס אלו מקומס הוא לקמן סיתן קמ"א

סימן קכ"ז כלשכפ המלא היו מולחין כ"ב עורות הקדשים ועל נבי הכש היו מולחין

פרשת צו

סימן קל"א ואף על פי שפ' זה כ"ב עיין מה' טכסב מרן לתרף קוטיא זו

סימן קל"ח ונוהגת בזמן הבית בזכרי כהונה כ"ב לא ידעתי אמאי לא כתב שנוהג אף בישראלים כגון בקדשים קלים וכמו שכתב בעשה שאחר זה

סימן קל"ט ונותר של קדשים קלים כ"ב כל זה שייך לעשה הקודם

סימן קמ"ה הדם החלק דמתייר הקרבן הוא כ"ב דלאחר טכורק הדם

שם ומ"ס אעפ"י שאין בו כרת לוקין עליו כ"ב משום אוכל פסולי המוקדשין

פרשת שמיני

ס"ס קמ"ט אף על פי שכתב אחר כך שהיה אכל כ"ב המתבאר מדברי הר"ם במנין המצות הוא טעשה זה הוא לאו הבא מכלל עשה והאוכל דבר טמא עובר בעשה ולא טעשה ועיין בלב טמא טורס ו' ונמה שכתב הר"ם הענין דיש הלכות מיעט ראסון

ס"ס קס"ג או מכל העמוסין טבעולם כ"ב באלו יש לאו בפני עצמו הוכח בסוף הפרשה

סימן

פרשת תזריע

פרשת קדושים

סימן קס"ו

קס"ו אי אפשר לפתחת הרחם בלא דם • כ"ב פסק
דלא כהר"ם וכמבואר פ"ה ופ"ח ת"ה ח"ב •

שם

והעובר וכו' עליה במזיד • כ"ב כפי הנראה מדברי
הר"ם פי עשה זה הוא לענין טומאה וטהרה דוקא

סימן קס"ז

וכמו שנהיה בכלל העשין טומאת מת ויכלה וכבר כתב המחבר
לעיל סימן קס"ד טעם המצות משפטי הטומאה בכלל העשין

סימן קס"ח

וגם זו מכללם • והרמב"ן ט"ל מנה משפטי הטומאה בכלל
העשין סקל גם את זו מחסבוננו ועוד ראיה לזה שהר"ם הביא

סימן קס"ט

עשה זה בהלכות מטבב ומטבב ואם כסבת המחבר אל בהלכות
איסורי ביאה היה מקומו ועיין לקמן סי' קע"ה וקס"ח וקע"ח •

סימן קס"י

קס"ח וכל מי שננטרע ולא התנהג בו בטל עשה זה
כ"ב אם פירוש עשה זה בדברי המחבר לא היה משיב

סימן קס"כ

דרמב"ן על הר"ם בעשה זה שהרי עשה גמור הוא טילך המזרע
אזל הכהן מה שאין כן כשאר דיני הטומאה אלא פירוש עשה

סימן קס"ג

זה לדעת הרמב"ם הוא כשאר העשין שכלו דיני טומאה וכבר
כתב הרמב"ם במנין העשין סימן ג'ו טעם המצות הטומאות

סימן קס"ד

בכלל העשין והביאו המחבר לעיל סימן קס"ד ועיין לקמן סימן
קע"ה וקס"ד וקע"ח •

סימן קס"ה

קע"ח ועובר עליו ולא התנהג • כ"ב עיין לעיל סוף
סימן קס"ח •

סימן קס"ו

קע"ח ועובר עליו ולא התנהג • כ"ב עיין לעיל סוף
סימן קס"ח •

סימן קס"ז

קע"ח ועובר עליו ולא התנהג • כ"ב עיין לעיל סוף
סימן קס"ח •

סימן קס"ח

קע"ח ועובר עליו ולא התנהג • כ"ב עיין לעיל סוף
סימן קס"ח •

סימן קס"ט

קע"ח ועובר עליו ולא התנהג • כ"ב עיין לעיל סוף
סימן קס"ח •

סימן קס"י

קע"ח ועובר עליו ולא התנהג • כ"ב עיין לעיל סוף
סימן קס"ח •

סימן קס"כ

קע"ח ועובר עליו ולא התנהג • כ"ב עיין לעיל סוף
סימן קס"ח •

סימן קס"ג

קע"ח ועובר עליו ולא התנהג • כ"ב עיין לעיל סוף
סימן קס"ח •

סימן קס"ד

קע"ח ועובר עליו ולא התנהג • כ"ב עיין לעיל סוף
סימן קס"ח •

סימן קס"ה

קע"ח ועובר עליו ולא התנהג • כ"ב עיין לעיל סוף
סימן קס"ח •

סימן קס"ו

קע"ח ועובר עליו ולא התנהג • כ"ב עיין לעיל סוף
סימן קס"ח •

סימן קס"ז

קע"ח ועובר עליו ולא התנהג • כ"ב עיין לעיל סוף
סימן קס"ח •

סימן קס"ח

קע"ח ועובר עליו ולא התנהג • כ"ב עיין לעיל סוף
סימן קס"ח •

סימן קס"ט

קע"ח ועובר עליו ולא התנהג • כ"ב עיין לעיל סוף
סימן קס"ח •

סימן קס"י

קע"ח ועובר עליו ולא התנהג • כ"ב עיין לעיל סוף
סימן קס"ח •

סימן קס"כ

קע"ח ועובר עליו ולא התנהג • כ"ב עיין לעיל סוף
סימן קס"ח •

סימן קס"ג

קע"ח ועובר עליו ולא התנהג • כ"ב עיין לעיל סוף
סימן קס"ח •

סימן קס"ד

קע"ח ועובר עליו ולא התנהג • כ"ב עיין לעיל סוף
סימן קס"ח •

סימן קס"ה

קע"ח ועובר עליו ולא התנהג • כ"ב עיין לעיל סוף
סימן קס"ח •

סימן קס"ו

קע"ח ועובר עליו ולא התנהג • כ"ב עיין לעיל סוף
סימן קס"ח •

סימן קס"ז

קע"ח ועובר עליו ולא התנהג • כ"ב עיין לעיל סוף
סימן קס"ח •

סימן קס"ח

קע"ח ועובר עליו ולא התנהג • כ"ב עיין לעיל סוף
סימן קס"ח •

סימן קס"ט

קע"ח ועובר עליו ולא התנהג • כ"ב עיין לעיל סוף
סימן קס"ח •

סימן קס"י

קע"ח ועובר עליו ולא התנהג • כ"ב עיין לעיל סוף
סימן קס"ח •

סימן קס"כ

קע"ח ועובר עליו ולא התנהג • כ"ב עיין לעיל סוף
סימן קס"ח •

סימן קס"ג

קע"ח ועובר עליו ולא התנהג • כ"ב עיין לעיל סוף
סימן קס"ח •

סימן קס"ד

קע"ח ועובר עליו ולא התנהג • כ"ב עיין לעיל סוף
סימן קס"ח •

סימן קס"ה

קע"ח ועובר עליו ולא התנהג • כ"ב עיין לעיל סוף
סימן קס"ח •

סימן קס"ו

קע"ח ועובר עליו ולא התנהג • כ"ב עיין לעיל סוף
סימן קס"ח •

סימן קס"ז

קע"ח ועובר עליו ולא התנהג • כ"ב עיין לעיל סוף
סימן קס"ח •

סימן קס"ח

קע"ח ועובר עליו ולא התנהג • כ"ב עיין לעיל סוף
סימן קס"ח •

סימן קס"ט

קע"ח ועובר עליו ולא התנהג • כ"ב עיין לעיל סוף
סימן קס"ח •

סימן קס"י

קע"ח ועובר עליו ולא התנהג • כ"ב עיין לעיל סוף
סימן קס"ח •

סימן קס"כ

קע"ח ועובר עליו ולא התנהג • כ"ב עיין לעיל סוף
סימן קס"ח •

סימן קס"ג

קע"ח ועובר עליו ולא התנהג • כ"ב עיין לעיל סוף
סימן קס"ח •

סימן קס"ד

קע"ח ועובר עליו ולא התנהג • כ"ב עיין לעיל סוף
סימן קס"ח •

סימן קס"ה

קע"ח ועובר עליו ולא התנהג • כ"ב עיין לעיל סוף
סימן קס"ח •

סימן קס"ו

קע"ח ועובר עליו ולא התנהג • כ"ב עיין לעיל סוף
סימן קס"ח •

סימן קס"ז

קע"ח ועובר עליו ולא התנהג • כ"ב עיין לעיל סוף
סימן קס"ח •

סימן קס"ח

קע"ח ועובר עליו ולא התנהג • כ"ב עיין לעיל סוף
סימן קס"ח •

סימן קס"ט

קע"ח ועובר עליו ולא התנהג • כ"ב עיין לעיל סוף
סימן קס"ח •

סימן קס"י

קע"ח ועובר עליו ולא התנהג • כ"ב עיין לעיל סוף
סימן קס"ח •

סימן קס"כ

קע"ח ועובר עליו ולא התנהג • כ"ב עיין לעיל סוף
סימן קס"ח •

סימן קס"ג

קע"ח ועובר עליו ולא התנהג • כ"ב עיין לעיל סוף
סימן קס"ח •

סימן קס"ד

קע"ח ועובר עליו ולא התנהג • כ"ב עיין לעיל סוף
סימן קס"ח •

סימן קס"ה

קע"ח ועובר עליו ולא התנהג • כ"ב עיין לעיל סוף
סימן קס"ח •

סימן

ר"ג וכן כמיהו ופטרויות : כ"ב מפני שאין גדולתן מן
הארץ וכן הספק פטור לפי כו' •

ר"ח כדו שיהא קרוב החוטא כ"ב עיין בהר"ם •

ר"ך וכן כתב הרמב"ם • כ"ב בפ"י כתב הר"ם בפ"י
מהמ"א שנהגת בפני הכית וטלח בפני הכית ולא
ראיתי מי שיתלוק בדיון זה •

ר"כ וע"כ ח"פ"ס שאזרת שניהם • כ"ב בפ"י כתב
הר"ם בל"ת סימן ט' דחלוקה דלאו לא שניה חלוקה

וחלוקה דמיתה סתה חלוקה : והרמב"ן השינו עם מזהו אליבא
דר"ל אבל לרבי יוחנן חלוקה דלאו שניה חלוקה והלכתא כר"י

אף הר"ם בהלכות שנגות פסק כר"ל • ומלכד דסוגיות הנח' עליה
דאף התנדף מוכתה דהלכה כר"ל • מכאן נמ"י יש להוכיח כן

דהא פיגול ונותר מניבא להו בתרתי בריש כריתות ח"פ"ד דכלאו
אחד נאחרו • והיה דמעילה שהביא המחבר לטומאת ידים

סי' רכ"ט ואל תחטב טוח הוא לאו ככללות • כ"ב הרמב"ן
השינו בזה ועיין לעיל סימן רכ"ז •

סי' רס"א ולפי הדומה שהמזור חייב בקללת אביו ואמו • כ"ב
אם לא עשה תשובה פטור • שאינו חייב לא על אביו ולא

על קללתו דכתיב ונטיח בעמך לא תאור בעושה מפסח עמך
ואם עשה תשובה פטור דחייב ואין גורף לראיותיו דמפסח

שלימה שנינו בפ"ב דיבמות מי שיש לו בן מכל מקום כו' יחייב
על אביו ועל קללתו ואמרין בנמרה מכל מקום לאתיי מאי

לאתיי ממור יע"ט •

פרשת אמור

סי' רס"ו ועל מ"ט הקדים לוקה לריד תלמוד • כ"ב עיין
לקמן סימן ט"ו ובפ"ק דתמורה דף ז' •

סי' רס"ז אבל מ"מ ראיתי להרמב"ם • כ"ב הכי איתא בר"פ
שני פטורין מנין טלח יקדישנו מחוסר זמן ט"ל קרבן והבי

איתא בפרק הלוקח בהמה דף כ"א • ובפ"ק דובחים דף י"ב
אמרין לילה לקדושה יום להנאה וכ"כ הראב"ד ריש פ"א ע"ה

פרה הדומה יע"ט •

סי' רס"ח ובכל זמן בוכרים ונקבות • כ"ב דעת המחבר דאף
דהיי מ"ע שהזמן נראה כיון דאיכא לאו מזהירות הם אף

בעשה וכ"כ כפי' רס"ג וכ"כ הר"ם בסוף מנין מ"ע אף השם פ"ק
דקדושין דף ל"ד חולקים על זה וט"ל דלעולם אין הנטי' מזהירות

בעשה דהזמן נראה אף דאיכא לאו •

סי' רס"ט ואת"פ שטכיתת הרגל כו' • כ"ב עיין לעיל סימן רס"ט
סי' ט"ו אבל ראיתי הרמב"ם שכתב כו' • כ"ב הכי איתא בהדיא
בפ"ק דתמורה ע"ה •

פרשת בהר

סי' טכ"ח וכן אם לא רנה לסלח עבדו חפשי • כ"ב עיין
בהר"ם ריש פ"י מהלכות שמיטה ויובל •

סי' טכ"ט מ"מ אם קנו אותם • כ"ב ומטכחת לה נמי היכא
דנעלו לה בירושה טלח משחרר ואפשר דליכא חיובא

למוכרם כיון טלח עשהה איסור בקניה ח"ב בפחותים
מט' שנים דליכא טעמא דחשדא וכת"ס הר"ם סוף הלכו'

עבדים ועיין לעיל סימן מ"ב •

סי' טכ"י וכן הלוקחו מתכו • בענין זה שניהם לוקין • כ"ב
לדעת הר"ם שכתב פ"ו מהלכו' בכורות טבל טלח הועילו

מ"כ פ"ו

דרך מצותיך חד

עב
סי' תכ"ג וכוהנת מנוה זו בזכרים ונקיבות . כ"ב ע"ל סי' תכ"ב
סי' תכ"ד ואין בו חלקות . כ"ב ע"ל סי' ל"ח ולקמן
סי' תכ"ד .

מעטיו אינו לוקה ה"כ אינו לוקה וכן נרא' מזה שלא הביא הר"ם
לאו זה כפי"ט מהלכות סנהדרין . אך המחבר פוסק דלקי מסו'
דעבר אהורמנא דמלכא וכן נראה מת"ס בסימן כ"ג שהגורד
לשפור הפורה הבכור מסוס דהוי לאו שאין בו מעשה ולדעת
הר"ם אין גורד לטעם זה דתיסוק ליה מסוס דלא הועילו מעטיו
אך קשה ממ"ס בסימן ס"א שהמוכר מעטר בהמה אינו לוקה
שלא הועילו מעטיו .

פ' ראה

סי' ת"ן וכוהנת מנוה זו בזכרים ונקיבות . כ"ב ע"ל סי' תכ"ב
סי' ת"ס ויש לדון ג"כ שאיסור זה כו' . כ"ב לא ידעתי טעם
לזה דלמה לא ינהוג איסור זה בכל זמן .
סי' תפ"ט שנמכרנו מהקריב סה הפסח . כ"ב לא ראיתי
לשום ח' ממוני המלות שמנה לאו זה בכלל הלאוין לפי
שלאו זה הוא דוקא בשעת היתר הבמות שאף שהותר להקריב
בכמת יחיד קרבן פסח לא הותר כי אם בכמה גדולה אבל לאחר
שנבנה הבית אין חילוק בין פסח לשאר קרבנות וכל המקריב
אזיה קרבן שהיה חוץ לבית אף בזמן הזה חייב כרת והנראה
מדעת המחבר הוא דס"ל דהמקריב קרבן פסח בחוץ מלבד
הכרת הכולל עובר ג"כ בלאו זה שהרי כתב שנוהג איסור זה
בזמן הבית ובזמן הזה ומסו"א דפ' בתרא דזבחים יראה דליתא
להאי דינא . והר"ם שהביא דין זה בריש הלכות קרבן פסח לא
הביאו כי אם להפלת הדין שכתב אין שוחטין את הפסח אלא
בעזרה כו' אך במנין המנות לא הביאו ונ"ע שוב ראיתי הלאו
שחבר מחכמינו של הר"ם במקום לאו זה והוא וד' לא יאכל כי
קדם הם האתור בפרשת תנוה שהוא אזהרה לזר האוכל קדשי
קדשים והביאו הר"ם במנין הלאוין סי' קמ"א ובחיבורו פ"א
מתעשה הקרבנות וכ"כ כל מוני המנות לאו זה והוא תיעה אך
השמיטו המחבר ז"ל .

פרשת בהקותי

סי' ס"א אבל אין לוקין עליו . כ"ב ממ"ס בסו' שג"ג נראה
דלא ס"ל האי כלל דהר"ם וכן כתב בסו' סמ"ב ונ"ע .

פ' נשא

סי' טס"ה שאין אומרים בכורות שהיו דברי פיו בכיוון
כלבבו כמו בכבועה : כ"ב אף בכבועה ק"ל כינוי
כבועה בכבועה וזה הטעם נבוי ידות נזירו' כנזירות שייך וכ"כ
הר"ם ריש פ"א מה' נזירות .

פ' קרח

סי' ס"ג אבל אינו לוקה לפי שאפשר לעבור עליו מבלי
מעשה . כ"ב לפי מ"ס הרמ"ם בפ"ו מהלכות בכורות אין
גורד לטעם זה אלא לפי שלא הועילו מעטיו והמחבר לא ס"ל
האי כלל דהר"ם ופמו שנראה מזה שחייב חלקות כסיתן סמ"ב
במוכר טדה לגמיתות יע"ס .

פ' מטות

סי' ת"ד אבל אינו לוקה עליו לפי שאין בו מעשה כ"כ לא
ידעתי למה נאסר על ענמו איזה דבר ואכל תן
האיסור אין לך מעשה גדול מזה . ובפ"ו כתב הר"ם שלוקה
על לאו זה ומה שהגורד לומ' שהנכבש לוקה אף שאין בו מעשה
היינו בכבועה דלעבר כנון נכבש שאכל ולא אכל או שלא אכל
ואכל אבל בכבועה שלא יאכל ואכל בהא פטיטא דלקי .

פ' ואתחנן

סי' ת"ט ויש עד סופה . כ"ב עיין בכ"מ ספ"א מה' ק"ט
סי' ת"ך ומפני כן אצל הסכסכים והלוים . כ"ב אף דהכסכים
דוקא הם דפטורים בשעת עבודה מפליגין טל יד מסוס
דהוו חזינה בין בנד לבסר וכתוב ולכס על בסרו כדאיתא בפ"ק
דערכין היינו דוקא לענין איסורא אבל לפיטור אף בשל ראש
כשעת עבודה והלוים בדוכנס וישראל כמעמדס פטורים מן
התפליגין כדאיתא בפ"ב דזבחים על ז"ט
סימן

פ' שופטים

סי' תק"ג דיבין במלחמת רעות כו' כ"ב הרמב"ן דפי' התורה
כתב שאין דין זה נוהג בכל חלוקי נכא לא בארץ אחר
נשבע לאבותינו לתת לנו כמו שמפורט בענין אך הר"ם בפ"ח
מה' מלכים כתב סתם ולא חלק תכמע דס"ל דאף במלחמת
הרעות נוהג דין זה וכן נר' ממ"ס סמוך לדין זה וכן כותב כו'
והא תיירי במלחמת הרעות כמבואר .

פ' כי תצא

סי' תקנ"ח ובאמת כי גם על כל יחיד כו' כ"ב ע"ל סימן חכ"ב
סי' תר"ד ועוד שאפילו עבר ושקל כ"כ ע"ל סימן תכ"ד .

פ' כי תבא

סי' תרז"א אין בו חיוב חלקות כ"ב עיין במ"ס הרמב"ן סוף
שיקרא' ובס"ל לב שמח ט"ס :

תם ונשלם שבח לאל בורא עולם .

